Nagy-Kanizsa. Ötödik évfolyam. 5. szám 1866. márczius 1-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és művészet köréből.

A somogymegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen: Minden hó 1-én, 10-én, és 20-kán egész éven.

Szerkesztési iroda és kiadó hivatal: WALDITZ JÓZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek: Helyben házhoz hordással és vidékre postán küldve: Egész évre: - 5 frt. — kr. Fél évre - - 3 „ — „ Negyedévre - 1 „ 50 „

Hirdetések: A hat hasábos petitsorért 1-szer 7 kr., 2-szer 6 és minden további beiktatásért 5 kr. Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr. A „Nyilt tér“-ben egy petit sor beiktatási díja 10 kr.

Előfizetési pénzek és hirdetések, ugy szintén a lap szellemi tartalmát illető **kézirmányok,** valamint vidéki levelek, bármelyike a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.

Üdvözlet a szerkesztőnek!

Hogy t. szerkesztő ur felszólításának némileg ezuttal is engedjek, csak néhány alkalmi gondolat kifejezésére szorítkozom. Feledem a multat, melynek lapjával együtt — ha kis mértékben is — részese voltam, feledem a kellemes vagy kellemetlen szellemi találkozások percait azon reményben, hogy lapjának e multból megmaradt állhatatos hűségére, melynek esetleges előidéztje leltem? Az igazolja a körülményekben rejlett; nyilt kifejezése megtagadtatott tőlem. Cs..... urnak is adóra maradtam; a meg nem érdemlett dicséret, tárgyilagos megjegyzései és nevelészeti elvekre nem csak udvariasságból, de ugyszeretetből is felelnem kellett volna, annál is inkább, mert hasznos eszmecserére lehetett kilátásom. Remélem Cs..... ur alkalmat nyujtand nekem e lapok hasábjain ismét találkozhatni.

Én mindég a jog, igazság s méltányosság buzgó védője valék, az emberiség érdekeit szivemen hordozám s az egy haza vagy megye szülöttei iránt annyával szeretettel viseltetém; mindez most hasonlóan — a jövőben is fog lelkesitni. De a nyiltságot, bármily élesen nyilatkozik is ez néha bennem, semmiféle irodalmi képmutató bon-tonnak fel nem áldozom. A simogatást időveszteségnek tartom ott, ahol harsány hangra van szükség, ahol az alvót fölrázni kell s nem ringatni. És ha ez elv irányadó lehet magánéletben, miért nem az irodalomban? Mellőzhetjük itt az őszinteséget? Vagy nem épen az irodalom hivatása képviselni az élőket s ennek vitatott, fájó érdekeit? Nagynevű lőkkel lőnek, kik ezirán nem voltak tisztában magukkal.

Hazen korszerűtlen szegletességeim nem tiszteld szerkesztő ur programmjátja (melyet még nincs szerencsém ismerni), ujolag odaállok a kapához, a legutolsó sorba. Remélem, találkozik ismét oly méltányos gazda, ki kifizet nyró pénzzel.

Sajátságos sorsuk van provincialis lapjainknak. Rövid időközben föl s lettunk, vagy a melyméreik változásain mennek keresztül. Ez utóbbi esetben csak az kár, hogy a gubót átrágják, s a remélett szépen helyett még mindig a régi darócban járunk. Holott a provincialis lapok, mint vidékök legközvetlenebb nyilvános organumai, épen arra hivatvák, hogy ugyanezen vidék ölében a kétségbeeli erkölcsi- s anyagiakat elmozditásra tervszerűleg, tárgyismeretel s őszinte buzgósággal munkálkodjanak. A fővárosi lapok e tekintetben sokkal általánosabb jelentőségűek s kitűnőbbek is vallanunk, mint politikusok, szakkozlönyök vagy szépirodalmiak, — de a provincialis lapot egyik sem pótolja. Másrészt a provincialis lap is, ha a kettőnek vegyületéből alakitja magát, a két szék- a főváros és provincia között földre esik, hivatásának meg nem felel.

Megbocsásson t. szerkesztő ur, de ugy vagyok meggyőződve, hogy a „Zala Somogyi Közlöny“ még mindig nem áll azon szinvonalon, melyen egy provincialis lap nemcsak becsülettel, de eredménynyel is megállhat. Ha a közlemények általán oly érdekeket képviselnének, minőket a gazdasági egyesületről szóló tudósitások, Somssich, Timon, Tersanczky s még néhány öntudatos toll szüleménye, s mindez tanitatós, mondhatnám paedagogikus modorban nyujtatnék a közönségnek: mindennemü eredmény más szinben állna előttünk. Esetleges vagy épen elvont tárgyu közlemények provincialis lapban, kivéve tárczáját, soha sincs helye; itt mindennek ugy kell intéztetnie, mint egy rendes gazdaságnál; minden a maga helyén legyen, s minden hang otthonosságot áruljon el, ugy, mint mi azt megszoktuk a székvárosban, falun vagy pusztán. Még mindez igy nem lesz, közönségünk nem fogja ily lap szükségét érezni s nem is fogja tömegesen pártolni; mert nem tudjuk magunkat az érdekek képviselőivé tenni s nem iparkodunk az állapotok képét teljes egészben s szükséges világitásban adni. Ezt tehetni pedig csak ugy fogjuk, ha a provincziális lap nemcsak nem lesz a kezdők s parlagi dilettánsok gymnasiuma, hanem a jók javának senatusa, hol minden tagnak kellen tiszte lehet, de csakis mint az egységes egész részének. De — mondja tán t. szerkesztő ur — ezek a fővárosiakhoz pártolnak. Itt a forduló pont.

Mindig az volt meggyőződésem, s most is kimondom: közönséget lap teremthet. Feleljen csak meg az ohajtott közönség igényeinek*), kész a pártolás. — Tehát — ha csak speculative beszélünk is — a kiadó első teendője a megye capacitásnit s elsőrangu (ha nem is ex professo) iróit lapja köré gyüjteni**), kiknél nemcsak előadási képesség, de leginkább az önt apasztalat kincse s őszinte jóakarat található, s kik abban élnek, mozognak, miről irnak. Miképp eszközölhető ez, a kiadó s szerkesztő dolga.

Hogy ne kelljen Amerikából példákat ide hurczolnom, hol népesebb város sincs lap nélkül, hazai lapra hivatkozom, melyugyan nem provincziális, de megmutatta, hogy tud közönséget teremteni. S ez a „Vasárn. Ujság.“ E lap ébresztette, melengette a nemzeti érzést akkor, midőn ezt fölkelteni szükség volt. Most már ennek özönében usztunk, a levegő megváltozott; meg is látszik a V. Ujságon, hogy hivatását betöltötte. Nem vallom e lap elveit mindenben, de azt emlitett tekintetben megérdemli, hogy példányként hozassék föl. Ha a széles hazában visszhangra találó szót képes valaki kimondani, miért nem inkább egy vagy két megyében, hol a a közszellem fölismerhetőbb s az igények könnyebben kipuhatolhatók?

Bármint csóválja fejét t. szerkesztő ur, mégis azt mondom: ha lapját ezentul sem fogják jobban pártolni, annak nem a közönség lesz oka. A kiadónak első teendője: áldozni (akár politikából, akár hazafiságból), a szerkesztőnek pedig főkelléke: helyzetének öntudatos, nemes fölfogása és tapintat. E kettőt rezletezni szükségtelen! csak egyre bátorkodom t. szerkesztő urat egy füst alatt figyelmeztetni.

Hogy a fővárosi sajtó átkaroló figyelemmel kisérhesse az országgyülés menetét, a jogos igényeket, méltányos ohajokat s orvoslandó bajokat jól kell ismernie. Ez ismeretre nem vezethet egyesek felszólalása vagy elszigetelt vidéki levelezések, hanem igen azon provincziális lapok, melyek megyéik, vidékök hű képviselői. Megyei igazságszolgáltatás, közigazgatás, községi élet, egyház és iskola, erkölcsi emelkedés vagy sülyedés, gazdaság, ipar, kereskedés stb. — mind oly dolgok, melyekre fökép a jelen körülményekben tevékeny figyelemmel kisérni, képviselni a provincziális lapok feladata, hogy a törvényhozás alkalmazkodó, valóban bölcs lehessen. Meri jól tudjuk, hogy vannak elméletileg bölcs törvényeink, melyek a gyakorlati életben csak részben vagy épen nem alkalmazhatók.

Ily s hasonló gondolatok provincziális lap vezetésénél vajmi megtisztelendők! A hivatás szép, de a felelősség is nagy. Egy ballépés kétszeresen boszulhatja meg magát.

Isten átalmazza!

Lakócsán, 1866. febr. 5-én.

MECSEKHÁTI.

*) Törekvésünk czélszerű tenni. Szerk.

**) Örömünkre van, hogy lobogónk alá a szép számmal jöttek. Szerk.

Gazdászati rovat.

1. Miként a vetések és szőllők állnak, sok gabonára és borra számithatunk, mert a vetések fokonként a legszebb fejlődésben voltak mindeddig, jelesül annak, hogy a gyökképzés rendesen történt, már pedig hol a gyökérzet szenvedő állapotban nincs, a növénynek termő fejlődése sem szenvedhet hanyatlást. Általános vélemény, hogy a rozsnak mérője legfeljebb 1 frt fog lenni, ide nem értvén az elemi csapásokat.

2. A szőllőtő mindeddig kárt nem szenvedett, jó volt az ősz, kedvező a tél, tehát a vesszők és bimbók tökéletesen kiérhettek, már pedig, ha a venyige és a bimbók jól megérnek szaporodtával a kettős bimbóknak elvitázhatatlan a bő termés.

A kinok a szőlőjo ritkán van ültetve, sok a venyigén a kettős bimbó, és kövér a földje, az jól cseleszik, ha ez évben mérsékelt szélvesszőre metszet, ilyképp háromszoros termésre tarthat számot, melynél annál nagyobb szerencséjére fog szolgalni, ha kedvező nyár és ősz fogja követni. Megjegyzendő, hogy szálvesszőzéssel későbben kell szüretelni, mert minél magasabban van a fürt a földtől, ez annál később érik és fordítva, tanácsosabb e szerint a szálveszőt földszinesen haránt vezetni a szomszédtőke karójához, mint a saját karájára tekerni abroncs alakban.

TERSANCZKY.

Levelezések.

Somogyból.

I.

Tisztelt szerkesztő ur! A „Zala-Somogyi Közlöny“ ez év elején oly válszágon ment át, miként nem állhatom meg, hogy csen szemény felett, őszinte nésetemet habár unalmas lennék is, ne szellőztessem.

Megvallom, midőn hallám, hogy „Zala-Somogy“ a mesebeli hegykent megszült, sokat gondolkodtam azon, vajon ezentul azon közönség, mely az anyának is csaknem oly kegyelem kenyér formán nyujtá támogatását, képes leend-e a csecsemőt is fentartani?

Hogy tehát ez irányban valami eredményre juthassak; azon feltételek taglalásához fogtam, melyek átalában de számtanilag is, egy hirlap fenállását biztosithatják.

Rövid taglalás következtében két tényezőt ismertem meg, melyek füleg magukban rejtik, egy akár országos, akár vidéki közlöny feltételeit; t. i:

1-ször. A vállalat czéljára képesitett elégséges működő vagyis szellemi erő.

2-szor. Egy ugyan azon erőhöz mért, aránylagos olvasó vagyis fentartó közönség.

Hol ezen tényezők egyike a másik irányban kisebbségben van, ott ha rövid idő alatt az egyensuly helyre nem áll; a vállalat megszünesnek, vagy legfeljebb temetőnek van kitéve.

Láttuk ezt számos keletkezett és ismét elhunyt vállalatokon. S valamint volt eset arra, hogy valamely irodalmi vállalat kellő szellemi erők hiányában magában, ép ugy volt rá eset, hogy a legjobb szellemi erőkkel felszerelt vállalatok is, olvasók hiányában buktak meg. És ez jelenleg ze tartozik a ritkaságok közé.

Minden ily esetben nincs meg az arány, a működő és a fentartó erők között.

Különösen áll ez a hirlapi vállalatoknál, mert ezek nem lévén egy bizonyos szakban kötve, változatos czikkeik nagyrészt, csak a jelenre számitvák; nem lehet remény hozzá, hogy mint például a szaktudománnyal foglalkozó könyveknél az eset; hogy lassanlassan egyenkint végre csak elkelnek.

Egy létre jövendő hirlapnak, már kénszerűséggel kell birnia, vagy ha nincs, akkor oly szellemi erőket kell összontesitania, mely érdekek kölő dolgozatival képesitve van arra, hogy rövid időn egy a vállalat fenállhatásának megfelelő olvasó közönséget elöteremtsen; vagy: ha ez nem sikerül, megszünnie, és várni egy jobb kort, a midőn ezen esbetőség ellen az olvasással foglalkozó közönség szaporodása folytán, némileg fedve leend.

Volt idő, midőn e hazában egyes, szép lelkek áldozatokkal is fentartották egy-egy lapot, csakhogy felköltek a nemzetben, a hazai irodalom iránti részvétet. Azonban hálá az égnek, hogy ez idő rég elmult.

Mégugyan sokban hátrább állunk, mint némely, nálunk a tekintetben szerencsésebb nemzetek; mégis elmondhatjuk, miként, az ut megtörve van; s annyira gyarapodva az olvasó közönség száma, miként immár lehetővé lett, több anyagi vállalatot egyes vidéken is fentartani.

De habár ennyire haladtunk az eddigi szerint távol vagyunk még azon czéltól, a

Mai számunkhoz mellékelve van: Somssich Pál, kaposvári választó kerület képviselőjének beszéde.

midőn, minél több vidéki közlönyök életbe léptetésével, — a szellemi vagyis működő erőknek és az olvasó, de a vállalatot egyszersmind anyagilag fentartó — közönségnek, — tulságos elaprózása a vidéki közlönyök által kitüzött czélnak értelmére ne válhatnék.

Azon haladás, melyet hazánk népeinek szellemi mozzanataiban tapasztalunk hála Isten szerencsénk van; nem sárja ki azon szükségességet; miként minden ujon keletkező lapok létrehozásánál az ezt majdan támogatandó közönség, ugyan azon arányban szaporodása iránt, figyelemmel legyünk.

Mielőtt tehát valamely vállalat megindításához fognánk; gondoskodnunk kell a működő és fentartó erők lehetőleges összpontositásáról.

Mert a szellemi erők lehető legnagyobb összpontositása, nagyobb választékosságot tévén lehetővé az elmeművekben; nagyobb közönséget tesz érdekeltté a lap czélja iránt. Mely közönségnek növekedő száma, ismét a vállalatot, anyagi támogatásával megerősiti; és folytonos fejlődésre képesiti.

Mert nagyobb összpontositása a szellemi erőknek, bármely közérdekü tárgy részletesebb és alaposabb megvitatását eszközölni képes lévén; egyszersmind az olvasó közönségre, ez vagy ama czél elérése tekintetében nyomatékosabban képes hatni; a teendőkre nézve irányt adni; s magának közönséget teremteni. Mely közönség, mint megtestesitője minden közjót irányzó vállalatnak; egyszersmind alapját képezendi a lap szellemi ereje további növekedésének.

PIANOVICS.

Gelse, 1866. február havában.

E napokban keresztül utazván Gelsén, csodát láttam. A falu végén éjszakról van egy tisztességes lak, melyet árok övedz körül, melyben itt egy disznó, amott pedig egy kutya fekszik döglötten, és udvar közepén emelkedik fel egy vigyázó toronyhoz hasonló szárítógép, mely hat döglött lónak csombját és oldalbordáit tartja az ég és nap felé, valószinü, hogy kiszáradjanak a kutyák, vagy az aratók számára, vagy tán, hogy a szél a dögpárát a faluba vigye, megfertőztetésére a légnek és a netán létező ragály elterjesztésére, mert vannak ám emberek, kik azt tartják: „ha megdöglött az enyim, vesszen a tied is.“

Megfoghatlan, hogy miért nem intézkedik a község elöljárósága ez iránt, midőn jól tudja, hogy az ily cselekvények által sokszor oly közös vész válik a veszély, mely épen azért nehezül felelősséggel a vállaikra, mert hivatalos hatáskörükhez tartozik az ily meggondolatlanságszülte cselekvényeknek elevekorán elejét venni.

Ha a falubirája nem birna a tényezővel, vádolja őt a szolgabirónál, hisz ez helyben lakik, jól tudja ez azt, hogy ilyesmit elkövetni nem szabad, s hogy az ily kihágás a körülmény fontosságához képest 8 naptól egy hónapigláni fogsággal büntetendő. Miért kell az ily cselekvényt elnézni, eltürni? el nem gondolhatom.

Ha ezt például egy Hechianus — követte volna el, ugyan mit mondana amice? K.

Zala-Egerszeg, febr. elején.

A Balaton melléki szükölködők javára rendezett tánczvigalom alkalmára eladatott 210 darab belépti jegyért bejött 315 frt, — mely összegben Zalamegye országgyülési képviselői 10 frttal járultak. — Magány könyöradakozás utján: — Oesterhuber József 5 frt, Skublics Zsigáné 2 frt, Frankovics Károly [illegible] 3 frt, Bessenyei Ernő 3 frt, Csertán László 3 frt, Olai jegyzőség beküldött 4 frt, 44 kr. Bocsföldi jegyzőség 2 frt; a belépti jegyekre felül fizettek: Csillag László 2 frt. 50 kr. Kálay György 50 kr. Molnár Dénes 50 kr. Kosztos mérnök 50 kr. Königmajer János 50 kr. [illegible] 50 kr. Hrabovszky Flóri 50 kr. Árvay István 50 kr. egy A. hahóti [illegible] 50 kr. — A terem földiszitésért [illegible] gyertya darabok eladásáért 12 frt [illegible] az összes jövedelem 355 frt 94 kr. [illegible]

[illegible]

Zala-Egerszegi Józsefről [illegible]

Arendezőség.

[illegible]

[illegible]

részéről 300 frt adományoztatott a Szeperdiek részére. Mely adományból következő szeperdi lakósok részesültek: Pál János 5 frt. Buzás Gábor 5 frt. Bugovics Jánosné 5 frt. Bikádi Sándor 5 frt. Csere József 5 frt. Pálffy Ferenczné 5 frt. Gigi Sándor 5 frt. Gigi János 5 frt. Horváth Pál 5 frt. Katona József 5 frt. Kis Ferenczné 5 frt. Kis János id. 5 frt. Kis János ifj. 5 frt. Kis József ifj. 5 frt. Kovács Márton 5 frt. Márkus János 5 frt. Nagy János szolga 5 frt. Német Péter 5 frt. Pál Ferenczné 5 frt. Pál Józsefné 5 frt. Pátyi János 5 frt. Pupos Dániel 5 frt. Kovács Ferencz 5 ft. Pörhendi József ifj. 5 frt. Siffer Ferenczné 5 frt. Somódi Dánielné 5 frt. Sebestyén Sándor 5 frt. Szabó Péter 5 frt. Szöllősi Sándor 5 frt. Szöllősi Istvánné 5 frt. Szöllősi Mihály 5 frt. Szöllősi Sándorné 5 frt. Horváth Istvánné 5 frt. Varga István 5 frt. Csabai Sándor 5 frt. Márkuli József 5 frt. Salamon Illés 5 frt. Horváth János 5 frt. Török József 5 frt. Szöllősi János 5 frt. Keszei Lajos 5 frt. Gigi Péter 5 frt. Póór István 5 frt. Bugovics István 5 frt. Vörös Kis József 5 frt. Mészáros Ferencz 5 frt. Sebestyén István 5 frt. Pál Sándor 5 frt. Mészáros Sándor 5 frt. Birkás Péter 5 frt. Pap Gusztáv ref. tanitó 15 frt. Széphegyi Gáspár rom. kath. tanitó 15 frt. Rühl János evang. tanitó 15 frt. Összesen 300 o. é. forintot kaptak.

Mire nézve a nemesi pénztár kezelői s különösen Csillagh László II-od alispán ur ki ezen adományt oly gyorsan épen a szükség legnagyobb idejében a szükölködők kezei közé juttatta — eszünkbe jutván ama közmondás „bis dat qui cito dat“ igazi jelentősége nemcsak a Szeperdiek hanem az egész magyar közönség részéről, mély elismerést és tiszteletet érdemelnek. Tudván azt, hogy 54 családot vigasztaltak az éhezés napjaiban, mert mindegyik ember egy kila gabnát vett a neki jutott pénzen.

Ezenkivül több rendbeli kisebb adományok is mentek még a Szeperdiek részére u. m.: Csigó Pál gyulakeszi molnár mester és fia Csigó Pál galócsi közbirtokos 565 font kenyér lisztet küldöttek, és azt 5 család közt fel is osztották. Godolányi János ur Gy.-Kesziből egy szekér krumplit küldött részükre, — ebből minden család különbség nélkül kapott családja számához mérten.

Ezen adakozók neveit a sajtó utján közhirré tenni nemcsak illőnek, de kötelességnek is tartom, mert olyan emberek kik a szükölködőkön nemes szivök sugallatával — akarnak segiteni, méltók arra, hogy az egész közönség becsülje őket.

Nem hallgathatom el még azon tényt, hogy Kővágó Eörsre szintén érkezett 79 o. é. forint Z.-Egerszegről Györffy János ur által küldve az ott levő szükölködők felsegélésére, mely összeget Eösze István evangelikus lelkész ur (mint kihez a pénzösszeg küldetett) és Marton János r. k. lelkész urak által vallásküllömbség nélkül még január hó utolsó napjaiban kiosztatott a legszegényebbek között.

S ugyanazért mint Györffy János urat, kinek felhivására gyült össze a Zala-Egerszegiek között ezen összeg pénz, mind pedig a Zala-Egerszegieket méltó dicséret illeti.

Maradok tisztelettel

VÖRÖSMARTY JÓZSEF
közbirtokos és mérnök.

Zala-somogyi hirek.

△ Somssich Pál beszéde. Mai számunkhoz örömmel mellékeljük Somssich Pál kaposvári választó kerület egyhangulag megválasztott képviselőjének beszédét.

△ Befogott rablók. Mint halljuk, a mult számunkban közlött Haufner kereskedő megtámadói már befogattak, de még nemvallottak be semmit.

△ Jótékonyság. A jószivüségéről ismert Guttman S. neje 15 ftot küldött a városi tanácsnak keresztény házi szegények közti kiosztás végett. A jótékony asszony ezt már évek óta küldi a városi tanácshoz, bár csak ily nemes tett utánzásra találna.

△ A polgári egylet főpinczére egy borbélynak több hatost nyujtott a kezébe, hogy tegye föl a kis lottériára, azzal a megjegyzéssel, hogy ha nyer, 50 ftot kap jutalmul. Elgondolhatjuk a jelenetet, midőn a beretvahős a vendéglő szobába rohant, kalapját földhöz vágva hurrát kiáltott, tánczolt, sem pinczér sem pedig a vendégek nem tudták mire magyarázni, míg végre örömtől felbuzdult vére türelemolaj nélkül is lecsillapodott és a nyertest üdvözlé. Képzelhetjük, hogy a főpinczér elfeledé a dupla-kréta kormányát, sietett meggyőződni a tény valósága felől, s csakugyan 950 frt jutott részére. — Folyt sör és bor, volt öröm s hánás.

△ Gyakornoknak felvététik Wajdits József könyvkereskedésében egy jobb házból származott fiatal egyén jó feltételek mellett. Ugy szintén nyomdai és könyvkötői üzletében egy egy tanonc kerestetik. Vidékiek előnynyel birnak.

△ Zenekari jubileum. Grünbaum József helybeli zenekara jövő évben fogná 25. évi fenállását megünnepelni. Ritkaság az, hogy a zenekar szervezete óta kevés változással áll fönn, s nemcsak hangszereiken fejtenek ki jó harmoniát: hanem maguk közt is a lehető legjobb harmoniában élnek. Látszik, hogy férfiak; már 12 nő közt alig lehetne 25 évig jó harmoniát fentartani.

△ Gyilkosság. Feb. 20-án valószinüleg a letenyei börtönből megszökött s a rátkai rablásban résztvett Markus vezetése alatti rablók Segesdre Blauhorn nevü 90 éves agghoz mentek, az ablakon át tőle pénzt kérvén; de miután azt tölük megtagadta — agyonlötték, mire a gaz gyilkosok odább állottak.

△ Pénzvesztés. Egy vidéki nő a város piaczán száz és nehány frtot vesztett el.

△ Az előbbi lapunkban emlitett bajcsai lázadás fölött foly a helybeli föbirói hivatalnál a szigoru vizsgálat.

△ (A Kanizsa-pécsi vaspálya.) Hinde és Glaston urak, egyesülve néhány osztrák vállalkozóval, folyamodtak a kanizsa-pécsi vasut épithetési engedményezéséért. Ugyanazon időben ezen ház biztositá magának a gazdag vasasi szén-medret, és a fönt nevezett engedménynek gyors elnyerésénél leköté magát nemcsak a pálya-udvar kiépitését, hanem a kőszén-bányáét is végrehajtani, pedig ugy: hogy már 1867-dik év végén 10—15,000 mázsa szenet vasutilag elvitettet. A mondott pálya-összeköttetés a steyer vasipar-üzletre nézve életkérdés gyanánt tekintendő. Ugyanis ahoz az igen használható pécsi szenek csak alig tekintve a 18 mértföldnyi távolságot, igen olcsó áron jutandnak; és miután Nagy-Kanizsa végpontja a déli vaspálya-állomásnak: következésképen is kifizetné magát az, a steyerhoni vasnak magasra emelt ára pedig ezáltal nagyon csökkenne, és az igen fenyegetett vas-iparnak a legjobb fordulatot adhatná.

△ A nagy-kanizsai takarék-pénztárban a választás kevés kivétellel az előbbi maradt. Az 1865. mérleg következő: Tartozik. Kötelező levelek jegyzékére 180360 frt — kr. Előlegezések jegyzékére 7867 frt 35 kr. Váltók jegyzékére 101391 frt — kr. Kintlevő % jegyzékére 2343 frt 80 kr. Butor 450 frt — kr. Jótékonysági conto mint előlegezés kegyadományokra 417 frt — kr. Készpénz 1865. deczember 31. 11734 frt 46 kr. Összeg 304563 frt 61 kr. Követel: Befizetett részvény tőkéért 24900 frt. — kr. Kamat a részvény tőke után 1865 évre 1494 frt — kr. Kamat a részvény tőke után 1864. évre 127 frt 80 kr. 5% betét jegyzékre 256835 frt. 83 frt. 4% betét jegyzékre 5437 94 kr. Fel nem vett 5% kamat 7223 frt 15 kr. Fel nem vett 4% kamat 94 frt 38 kr. Osztalék-jegyzék fel nem vett osztalékért 494 frt 98 kr. Tartalék alap jegyzék 4680 frt — kr. Kanizsai fő-gymnasium alap 430 frt — kr. Haszon és veszteség jegyzék 3046 frt 53 kr. Összeg 304563 frt. 61 kr.

△ Bényei és Laczkó szintársulata ideiglenes itt tartózkodásuk alatt előlegesen következő szindarabokat adnak elő. Február hóban: 24-én, szombaton „Pajkos diákok“, operette. „Ha te ugy, én is ugy“, vigjáték. 25. vasárn. „Nőnövelde“, operette. „Tiszaháti libácska“, vigjáték. 26. hétfőn semmi. 27. kedden „Férj az ajtó előtt“, operette. „Házasság sava“ vigjáték, bérlet 1-ső szám. 28. szerd. „Varázshegedü“, operette. „Brazillai“ vigjáték, 2. számu bérlet. Martius hóban: 1-jén csötörtökön „Dajka“ operette. „Chassé croissé“ 3-dik szám. 2. pént. semmi. 3. szomb. „Szerelmi varázs“ operette, (rendkivüli előadás.) 4. vasárn. „A fecsegők“ vig opera. 5. hétfőn semmi. 6. kedden „Eljegyzés“ operette. 7. szerd. „Az idegesek“ vigj. 8. csötört. „Elizondói leány“ operette. 10. szomb. „Choufleuri ur otthon lesz“, operette. 11. vasárn. „Fortunio dala“ operette.

△ Vidéki csődülés. Sajátságos, tán még soha sem jött annyi nyomorult csőcselék városunkba, mint jelenleg; ugy hogy városkapitányunk már több mint 50 egyént utasitott ki a városból, a kik munka nélkül, más költségén éldegelni kivántak.

△ Összekoczczanás. Egy helybeli pórfiu fáért indulván kocsijával az erdőbe; az erdő szélén a kanász-bojtárral összekoczczant; mire a bojtár egész dühvel baltáját vállába vágá. Csakis bundájának köszönheté, hogy vállcsontját össze nem szakitá. Az illető jutalmát a főbirói hivatalnál kinyeré.

△ Pénzcsinálás. Egy családos embertől kérdé ujdondászunk, hogy mi ujság van a városban? mire ő felelé: Uram, annyira vagyunk már a nyomorban, hogy ujság az is, ha tulajdonunkban egy-egy forintot láthatunk. Valóban mondott is valamit; mert Kanizsán az ipar annyira meg van akadva, hogy számtalan családapa aggódik családja eltartásán; mivel a nyomor türhetlenné kezd válni. Egy helybeli lakatos mester, a ki már nem tudá családját eltartani, azon szerencsétlen gondolatra vetemedett, hogy családját az éhenhalástól megmenthesse; tehát batosokat csinált; azonban tiltott működése csakhamar fölfedöztetvén, s igy a szegény családapa majd évekig sirathatja meggondolatlan tettét.

△ A keszthelyi orsz. gazd. tanintézet körében már is több oly életrevaló intézkedés történt, mely a növendékek szellemi életének fejlesztésére csak kedvező befolyással lehet. Igy az igazgatóság egy olvasókört alapitott, mely mintegy 12 hazai lapot járat; az intézeti hallgatóság pedig egy „dalkört“ alakitott, melynek 56 működő tagja van, pártfogója Péterffy József igazgató, elnöke pedig Tormay Béla tanár. Egy tornászó társulat is van ott alakulóban. A lefolyt farsangon az ifjuság három táncmulatságot is rendezett jótékony czélokra.

△ Könyvismertetés. Belányi Fer. szorgalmas munkatársunk egy munkát küldött be szerkesztőségünkhöz, melynek czime „Vadonban“ regény az éjszak-amerikai államokból. Ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe.

Fővárosi és vidéki hirek.

— Mi ujság Posten? Szerintem a legörvendetesebb ujság az, miszerint a felséges pár itt időzése már nem ujság, mivel azt akarom mondani, hogy szinte a mieinknek érezzük ő felségeiket és ők is otthonosoknak látszanak lenni. Ennek jele az, hogy hazánk szeretetre és hódolatra méltó Anyja még egy hónapig fog körünkben időzni; ennek jele az, hogy felséges Királyunk mindig kiséret nélkül egyszerü katonatiszti köpenyben szokott sétálni, és a minap ily sétát fekete bottal kezében a Gellérthegyre is tőn (mondják). Mi természetesb, hogy jelenleg tömérdek adoma járja a nép között, a mint az közkedvességü uralkodóknál szokás. A nélkül, hogy felelősséget fogadnék érttük, feljegyzek egy-párt, miket a minap egy korcsmában hallottam: két előttem ismeretlen egyéniség (budai polgároknak látszottak) beszélgetett hangosan hogy érthettem egyelmást: Az egyik adomában azt emlitették, hogy a császárné Ő Felsége egy napon az udvaron ment volna egyszerü öltözetben keresztül, és az ott álló őr felé menvén, annak kétszeri felszólitását, miszerint — itt csak az udvarbeliéknek szabad járni — (szegény nem ismerte Ő Felségét) nem hallván, ezen őr harmadszorra feléje ment és vállát érintette őt visszautasitandó. Császárné Ő Felsége mosolyogva mondta „jól van“ és haladt tovább, mire néhány udvari a katonának rontott, őt őrállomásától felmentették és becsukatták; a dolog azonban Császár Ő Felsége elé kerülvén ez a katonát nemcsak szabadon bocsátotta, hanem kötelessége pontos teljesitése végett káplárrá is neveztette volna ki. A másik pedig Deákra vonatkozott, kiről a Császár Ő Felsége ezt mondta volna meghitt körben, hogy: Deák ist mein Mitregent. Mondom, hogy nem vállalok felelősséget azokért, csak megemlitem, miszerint most az uralkodóház és Deákról folynak az adomák, mint épen Frigyesről Berlinben, vagy I. Napoleonról, Párisban.

Politizálni nem akarok, hanem azért mégis megjegyzem, hogy mágnásaink terve a külön feliratra nézve, nem jó vért csinál, sok helyütt, mert mindenki már szeretné látni az eredményt, mi ekképen igen távolra esik, miután az alsóház ezt lehet Deák szombati nyilatkozatából sejteni, nem fog a részletes vitákba elegyedni, mielőtt a felsőház felirati javaslata köztudomásra nincs adva; tudjuk pedig, hogy a 30-as bizottmány még nagyon is nincs tisztában.

Miután tehát az országgyülés egyelőre érdekességét elvesztette, nézzünk az „afrikai nő“ után. Még nem láttam, hanem remélem mielőbb láthatni, ha majd azon tis előadás véget ért, melyekre már levan foglalva minden. Akkoráig fentartok mindenből, — mit láttam és hallottam, — bővebb jelentést, mert most legfeljebb azt irhatnám, mit a Sürgöny vagy egyéb lapok irnak róla nagy reverentiával. Ma (hétfőn) a Szigetvári vértanukat adják és azon édes remény keletkezik a közönségben, hogy a legmagasb Udvar jelenlétével fogja szerencséltetni.

Azon tömérdek jövedelmekkel szemben melyeket a nemzeti szinház szed estéute (mondják: havankénti 9000 frt plus) szomoru látvány, melyet nyujt egy másik hazai állérekből keletkezett intézet, melynek utolsó holmiját mult pénteken focsérelték e potom árakon, — ez a népszinház, ennek vége, mert hatósági rendelet nyomán; egy harmadik szinház fennállása Budapesten csak káros hatással lenne a két már létezőre nézve; már most a nemzet ezzel érje be, és engedjen létrom folásnak helyet. Hasztalanul appellál Molnár; a lapok bevégzettnek tekintik a kérdést, és mialatt a nemzetinek vagyonát eladják, magán az épületen kétfejü sas honol, miután a helyiség finanzlaktanya lőn: „Változnak az idők, és mi bennük.“ De nemcsak a politikával, igy vagyunk az irodalommal is.

Az eredetiekben különösen nagyon szegények vagyunk; azon nagyszerü alkotmány melyet feliratnak neveznek, annyira elvonj figyelmünket, hogy legbuzgóbb kiadóink sem mernek vállalkozni.

Ennyi is elég beköszöntésnek, nemde

szerkesztő úr; azonban ha rosz néven nem veszi, egyről máról fogom tudósitani, mi érdekeset élvezek e nevezetes időszakban Pesten.*) I. A.

— Szegeden e napokban 83 éves völegény és 60 éves menyasszony lépett a szent házasság igyére. A férj most már negyedszer kereste boldogságát a páros életben; jele, hogy mindig megtalálta azt. Most épen a mészhegyeket élvezik.

Bécsi és külföldi hirek.

— Beloredi gr. visszalépését a bécsi lapok mind valószinűbnek állitják. A „Wanderer" jóértesült tudósitója azonban azt egyelőre meg nem történőnek hiszi.

— Napoleon császár a becsületrend nagykeresztjét küldte meg Rudolf cs. kir. koronaherczegnek. Grammont franczia nagykövet fogja a rendjelvényeket ünnepélyelyel átnyujtani ő Felsége Budáról visszaérkezte után.

— A kegyetlen fiu és testvér. A spanyolországi zavarokból a következő borzasztó esetet meritik fel némely külföldi lapok: Egyik; Madriditól nem messze egy kis városban élt egy számos tagból álló család: a szülők öt, már megnőtt leányynyal s három fiu, kik közül egyik a Prim táborában szolgált, Ez utóbbi egy este haza vetődvén, szülőivel. kik a királyné pártján állottak, komoly vitába vegyült. A vitához testvérei is hozzászóltak, ugyancsak a királyné pártján. A kedélyek s kifejezések mind élesebbé válva a vége az lett, hogy a szerencsétlen rosz uton járót a szülők kitagadták s utat adtak neki. A katona a legnagyobb dühhel rohant el, hogy éjjel visszatérjen s az ajtókat bekötözve a házat szülőire gyujtsa. Ezek — a tüz első álmukban érvén őket — akkor vették észre midőn az egész ház lángban állt, az ajtók kivülről bekötve s az ablakon rostély. Az oda rohanó nép már csak megégett holttesteket talált. Az emberiséget s minden jobb érzést levetkezett fiu — hibetlenül a lelkiismeret furdalásaitól vádoltatva — egy kutba keresett ez ellen még azon reggel menedéket.

*) Szivesen fogadjuk, csak minél több terveket a lap hasznjaihoz mérve. Szerk.

Pipere-asztal.

Ugy regélik, hogy szépnek születtem, szépségemet csodálta mindenki, a ki csak megpillanthatta, hiuságomat nevelé a sok szép és hódító szó, mig elvégre magasbra kivánván emelkedni, daczolni kezdék a mindenhatók végzése ellen, mert még szebb kivántam lenni.

Hajamat naponkint szegős olajjal vagy pomadéval kenegetém, mely ugy is a legszebb és finomabb selyem szálakból volt formálva, fényében volt elrejtve a tükör erő csodatehetősége; Párisból, Londonból hozattam a legelhirhedtebb fehéritő és pirositó arczporokat s kenőcsöket, hogy képem fehérsége és pirossága felülhaladja a hó és rózsaszint, mely különben is a viruló egészség jelképét viseié; alabaszter fehérségű, szép sorozatu, ép fogimnat a legajánlottabb fogporokkal, szájvizekkel és fogkefékkel ápolám a legnagyobb szorgalommal, mig végre életem 30 ik évében töpörödött, csöpörödött, szavt rémkép vált belőlem, mennyiben hajam részszerint megszürkült, részszerint pedig kihullt, szemeim elgyengülvén sem varrni, sem olvasni nem tudok, kepemet ezer és millió ráncok s foltok borják el, fogaim folyvást fájnak, szagák és törékenyek, elveszte pedig nyelczat, foghusom leomlik, a mosl ezek folytán a szó szoros értelmében a pipere asztal mellett ülök, mint vén kisasszony.

Nyilt posta.

V. Bécsnek Pesten. Levelét kérjük pontosan a hó 5., 15. és 25-dike körül beküldeni. Rövid sorokban, kevés szóval sok tényt kérünk.

Hálóhoz. „Ócsagdunk." „Tanyi Szemszedő." A felköszöntő költemények csak átnézés után. „A negyedik csapás" czimü történeti epicus? mégis mire a sor rákerül.

B. Gy. Szombathely. „Vizen van a hajó." „Megállok" czimü kisbeszélyeiteg mérve tárulnak kiadnak; felesleg nagyon sok vers élt rendezésére.

B—l. Szombathely. Terjessze ki figyelmét szélesebb, közhasznu czikkekre; ezekben még kiánszt szenvedünk.

T. József. „Borfürges lovak." A jövő számban. Fogadja hálaköszönetünket; személyében nemcsak lapunk pártfogóját; hanem egy talpraesett irót is birunk.

Markbreiter. N.-Kanizsán. Jöni fog, csak fordítsa meg kellene; kértunk mást is.

K. urnak Csurgón. Mig befejezését nem küldi, nem adhatjuk.

Völgynek Mezőben. Ugyanazt.

Jenőnek Kamán. „Életemből." Szorgalommal irt költemény. Jöni fog. Kértük önálló czikket is.

T. K Budán. Levelét illető helyére ellátuk k. Köszönet a munkatársak munyerésére.

++. Zala-Egerszegen. Igen kérjük az ujdonságok beküldésére.

V. Keszthely. Ugyanazt.

N. Lajos. N.-Cty. Lapunkat megtudjátok, kérünk rövid közhasznu czikkeket beküldeni.

B. Rezső. Esztergam. Megkaptuk. Köszönet szives pártfogásáért; levelünket már ottnak indítottuk.

Kis sorhuzás febr. 17.

Bécs: **72, 25, 41, 40, 59.**
Grátz: **41, 50, 59, 24, 71.**

TÁRCZA.

Egy árva fiu története.

I.

Kisded szobának ablaka
Kigyul miként az alkonyat, —
Lobogó mécs világánál
Szép ifju nő ül, s varrogat...

Játszik körüle kis fia
Kártyából épit házakat,
Ledönti őket zóhaja...
S helyökbe rak ujabbakat. —

Majd álom száll szemére le,
„Aludni menj kis gyermekem:
Imádkozzál," s a kis fiu
Imádkozik szép csendesen ..

Lenyugszik az ima után
Álmában ugy mosolyg, nevet...
Zokogva sir az ifju nő
Alvó kis gyermeke felett...

„Két napja hogy eltávozott
Férjem, s nem jő, — oh hol lehet?!
Én Istenem, hozd vissza őt, —
Szánd meg az én életemet!...

II.

Szegény szobban romlott a lág,
Lassan fogy el ott az élet...
Boldog ki ott nem ismerős...
Jaj annak ki oda téved....

Pénzt, életet kocskánnak ott,
Nyer az egyik, másik veszit...
Szegény asszony könnyeshetel!
A férjed oik vetkőztetik...

Órát, gyűrűt berakott már
Kaputra jött im most a sor
Alvó gyermek — ha ébredel, —
Koldus leszesz te már akkor....

Kifosztva megy a helyről el,
Kulkára csáll-nehéz teher.
A éjjdalom, — s ugy hozza le
Nem hirja gyönge lelke el....

Folyam mellett visz el utja,
Légyen csoportok a habok...
Jó emberek — árvájának
Egy két fillért adjatok!!-

DÖMÉNY JÓZSEF.

A viszonzás.

Elbeszélés Herchenbach W-től.

Német eredeti után közli Szávay.

(Folytatás)

Ezeken kivül még több nyalábocskák is voltak a kosárban, a melyek mindegyikén név volt. Ezek ajándékok voltak a falu szegényebb szonyai számára.

„Ezeket azonnal el kell vinnem" mondá Mathild „nehogy a jó anyókák aggódjanak és azt gondolják, hogy az intézethen rólok egészen megfeledkeztem." És a kosarat a karjára véve sietve ment a faluba.

A szegény gunyhók, a melyeket meglátogatni akart, szétszórva valának. Mindegyikbe betért, s mindenütt bőkezűleg ajándékozva és a család hogylétéről tudakozódva.

A kosaracska minden látogatásnál üresebb lett, mig végre annak fenekén csak egypár meleg harizsnya maradt. Most egy mellék ösvényre tért, a mely egy egyedül álló gunyhócskához vezetett s a mely még szegényebb alakot mutatott a többieknél a faluban. Lépése lassubb lett, mig végre egészen megállapodott és habozni látszott, valjon tovább menjen-e vagy vissza forduljon? Testét borzadály fogta el, arcza vidorsága egészen eltünt.

Mi lehetett ennek oka? később fogjuk hallani.

Mig ő elhatározatlanul magával küzdött, kinyillott a gunyhócska egyetlen ablaka és annál egy hervadt női alak jelent meg.

„Mathild" kiálta gyönge hangon karjait kitárva

Mathild tovább nem habozott, hanem egy gyors szökéssel az öreg Gertrud karjai között termett, a ki nem győzte eléggé bámulni az ékes teremtést; sovány kezeit össze csapva mondá, „mily nagy és szép lettél három év alatt, mint fog majd Jenő bámulni, ha megfog látni. Ő oly gyakran beszélt rólad.

A Jenő névnél pir boritá el Mathild arczát és ismét azon nyugtalanság látszott szorongatni keblét, a mely őt utközben fogta el. „Hol van Jenő?" kérdé félénken szemeit lesütve

„Jenő Bonnban van" felelé Bertrud „hol igen sokat kell tanulnia, hogy legyen valami belőle. Minden nap kérem az Istent, hogy magát jól viselje, és nekem egykor gyámolom, atyádnak pedig becsületére váljék.

Minthogy a kegyes olvasó Jenőről valamit közelebről is akarna tudni, azt a következő sorokban följegyezni jónak láttam. Jenő és Mathild mint kis gyermekek egymás mellett ültek az oskolában, és magokat szorgalom, pontosság, és engedelmesség által kitüntették. A tanitó őket, mint követésre méltókat tüntette ki többi tanuló társaik előtt, ugy szinte a lelkész is, és e kitüntetés által Mathild és Jenő között egy szellemi barátság jött létre.

De a mennyivel közelebb állottak a gyermekek szellemileg; annyival távolabb voltak egymástól anyagilag; mert Jenő anyja a legszegényebb volt a faluban. Miért is nagy ellentét volt, midőn a szegény ifju és a csinosan öltözött leányka a réten együtt játszottak vagy tanultak.

A mint Jenő tanitóját napról napra nagyobb bámulatra hozná, ez a lelkészhez ment és mondá: „sajnos lesznc ha ez ifjunak napszámosnak kellene lenni, valamit kell tenni, hogy belőle tanult ember váljék. Ezt a lelkész is belátta ugyan, de hogyan lehessen ezt végbez vinni? e kérdést megfejteni képes egyikök sem volt.

Valamint minden fontosabb kérdésnél, ugy most is a biró tanácsát szintén kikérték. De ez fejcsóválva felelé: s Mindenki nem lehet tanult ember, napszámosnak és szolgáknak is kell lenni. Különben pedig már is Gertrudot a községnek kell tartani, hogy tarthassuk még vele ez ifjut is? Sokkal jobb lesz, ha munka által minél előbb a községről a terhet leveendi."

Ily beszéd ugyan egyiköknek sem tetszett, de helyben kellett hagyniok, mert csekély jövedelmök mellett egyik sem volt képes rajta segiteni.

Jenő, ki a tudományokat mindenek fölött kedvelte, szomoru és levert lőn, a midőn reményét igy meghiusulni látta, többé Mathild enyelgései sem voltak képesek földvámitani. Akár merre ment, folytonosan könnyezett. Észrevehetőleg fogyott, s inkább hasonlitott valami vázhoz mint élő lényhez.

Mathild e nyomort többé nem nézhette, s egyszersmint neki sem tetszett, hogy kedveltje csak egy szolga és semmi több ne legyen. Értekezett tehát atyjával és igyekezett azt meggyőzni arról, hogy Jenőnek tovább kell tanulni, és az egész községnek szégyenére válnék, ha másképen történnék.

A lelkész és a tanitónak ellenállítatott ugyan a biró, de saját gyermeke ostromlásai ellen fegyvert nem talált, miért is nem sok időbe került, még Mathild atyját részére megnyerte.

Egy nap, a mint Kölnből haza tért, tudtára adá nejének, hogy Jenő részére ott bő ösztöndijat eszközölt ki egy jó barátja által. Később — folytatá — ruháról is fognak gondoskodni, de jelenleg nekünk kell őt azzal ellátnunk.

— Helyesen — mondá a biróné — az ily jótétemények az ég áldását magukkal hozzák.

Mathild azonban sietett Jenőt el az örömhirt közölni.

Szegény Jenőn végképen segitve volt, mert tudta, hogy a mit a biró egyszer megigér, azt teljesiteni is fogja.

Hogy a költség első évben kevesebb legyen, a lelkész akarta Jenőt az alaptárgyakban otthon oktatni, de Weller abba nem egyezett bele, és kinyilvánitá, hogy ő Jenőt szándékszik már holnap Kölnbe vinni, állitván, hogy tan neki ott egy jó barátja, a ki Jenőt csekély dijért fogja oktatni, és azonfelül szorgalmasan is fog reá figyelni.

Itt meg a biróné vetette magát közbe, nem a „jó barát" miatt, hanem a „holnap" szóért. — Mit gondolsz Weller — mondá — már holnap? hisz az lehetetlen! Ha Jenő az ő tarka s szőrt öltözött ruháiban a tanulók közé menne, tanulo az első perczttől fogva az egész ifjuságnak gúnyárgyul szolgálna?

— Igazad van édesem — válaszolá a biró. — Csinosan s rendesen kell neki öltözve lennie. Neked kell arról gondoskodnod, de gyorsan, mert a dolgot soká halasztani nem lehet!

— Csak bizd reám — felelé mosolyogva a biróné, és rövid idő multva elmehetsz vele.

(Folytatása köv.)

ÜZLETI HIRNÖK.

N.-Kanizsa, febrúár 28-án. A lefolyt két az ünnepek alatt ép oly pangó volt mint az előbbi. A nemzetközi beszerzésendő hazai jogfolytonosság visszállitásával bevezetése hiláta, az orosz seregek ösztönlyszakadési és a keleti nomazád-tartományokban fellépő legujabb események tevékenységünket nem elevenitik fel, Más tényezőknek is befolyást kell gyakorolniok arra, hogy az ügylet rendes folyamba jusson, a melyek alatt a pénz vagy sajátlag a pénz gyors forgalma az előtért elfogalja. Valameddig ez hátnyatik, végszámtalyak magunkat azzal, hogy az ügyleti kösönbeik külföldön sem élnek, a mely rájok is sugárzódnia vissafényét.

Jelenleg árak alsó-ausztriai mérőként a helybeli indóházánál: Buza 86—87 fontos 3 frt 50 kr. 87—88 fontos 3 frt 60 kr. 88—89 fontos 3 frt 70 kr. Rozs 80—81 fontos 2 frt 50 kr. Kukorica 2 frt 40 kr. 2 frt 15 kr. Árpa serfőzéshez való 73—74 fontos 2 frt — 2 frt 10 kr. Zab 46—47 fontos 1 frt 30 kr. Pohánka első-rendű 1 frt 75 kr. Pasuly fehér 3 frt 70 kr. tarka 3 frt 15 kr. Gubó-eső rendű 9 frt. — kr. mázsája. Sallyapálinka 20 foku 19 frt — kr. Seprőpálinka készletháinyban. Törkölypálinka 15—16 frt hordóval együtt. Mák 13 frt. Borkő 28 frt. Határs-éll gyapot 68 frt má.sája. Nyersbőrök 45 frt. Iusebőrök (Torzsabőrök) 42 frt. Marhabőrök 44 frt. Tehénbőrök 40—42 frt. Csirabőrök (Pittlingu) 42 frt.

Borok: fehér és vörös (schiller) 1862- és 1863-ki vidékünkbeli termés 7 frt 50 kr. — 8 frt. Villányi és szegszárdi fekete 1865-diki 8—12 frt. Uj heni bor vörös és fehér 5 frt 50—6 frt 50 kr.

Balatonmelléki borok 1862- és 1863-iki fehér 10—12 frt.

A nyusztmenyét bőr párjának értéke: 13—14 frt, nyestbőré: 12—13 frt, rókáé 5 frt, görényé 4 frt — 4 frt 25 kr, vadmacskáé 2 frt, vidráé 8—10 frt, nyulbőrnek 100 darabja 30 frt.

Borkőre szintén az árfolyam csekély állása gyakorol jelentékony befolyást 24—25 frt, a seprő jelenleg már ki van szedve és körülbelül két hó multva annak gyűjtésébea fognak. Külföldről érkező tudósitások a borjabőr-ügletre sem gyakorolnak kedvező hatást; az árfolyam következő: fejes borjubőrök 80—85 frt, fejetlenek 90—95 frt. Nyers bőrökre téli időszak alatt jobb árt óhajtottak a ügletek; de a kelendőség hiánya e tekintetben sem felelt meg a várakozásnak. Jelenleg nehezebb fajtákat vehetnél 36—37 frtért, könnyebbeket 33—40 frt, minőségukhoz képest. Vizsa 80—85, Rác 40—44 frt. Kő ösvényos gyapjuban itt kézel thiány mutatkozik. Ára 70 frt. Fehér rongy ára 7 frt 25 — 7 frt 75 kr. feketé 3 frt 50 kr. — 4 frt. Lisőr kevés mutatkozik a hozzanért 60—65 frt, rövidért pedig 35 — 38 frt fizettetik. Juhlár finom 2 frt 30 — 2 frt 60 krjá ai vétetik a mészárosoktól; nehéz kétnyiratünek pedig 3 frt. 50 kr. — 4 frttal fizettetik meg párja.

N.-kanizsai piczi árak febrúár 27-ről.

Borsó itczije 6 kr. Lencse itczije 10 kr. Babitczije 5 kr. Köles itczije 8 kr. Burgonya mérője 6 frt 70 kr. Marhahus fontja 12 kr. Juhhus fontja 10 kr. Sertéshus fontja 18 kr. Szalonna mázsája 32 frt — kr. Zsir fontja 36 kr. Lángliszt má sája 12 frt — kr. Zsemlyliszt mázsája 9 frt — kr. Kenyérliszt fontja 5 kr. Kukoricaliszt fontja 3 kr. Árpaliszt fontja 10 kr. Kölesliszt fontja 8 kr. Rizsliszt fontja 16 kr. Paszuly fontja 40 kr. Repcemagvaj fontja 36 kr. Lenmagvaj fontja 40 kr. Uj bor itczije 10 kr. Ó bor itczije 16 kr. Pesti sör itczije 14 kr. Kaszlesi sör itczije 16 kr. Gubapálinka itczije 20 kr. Törkölypálinka itczije 16 kr. Sallyapálinka itczije 40 kr. Nyers fagyrt mázsája 18 frt. — kr. Égetett fagyrt-gyertya fontja 36 kr. Mártott fontja 34 kr. Szappan fontja 28 kr. 8½ fontja 10 kr. Kemény tö 7 frt — kr. Pohánka tö 5 frt — kr. Nyersfa tö 5 frt — kr. Fatöre mérője 28 kr. S. ösa mázsája 1 frt 20 kr. Szalma m. 62 kr. Kender fontja 40 kr. Len fontja 30 kr.

Bécs: pénzárfolyam febru. 21.

5% metalliques 61.80; 5% nemzeti kölcsön 64.50; 1860-ki álladalmi kölcsön 80.00; bankrészvények 738.— hitelintézeti részvények 144.60; London 120.40; ezüst agio 102.00; arany darabja 4 frt 41 kr.

Felelős szerkesztő: WALDITS JÓZSEF.

PIRNITZER TESTVÉREK

pénzváltó-üzlet Pesten, Dorottya utcza 10-ik szám alatt

ajánlják mindennemű értékpapirok vásárlását

részletfizetések mellett.

A vevőnek az első részlet lefizetése alkalmával egy levél kézbesittetik, melyen a vásárolt értékpapirok számai följegyezve vannak, s melylyel a legközelebbi huzásban már játszik. Az utolsó részlet lefizetésekor az értékpapirok kiszolgáltatnak. A részletfizetések a vevő kivánsága szerint állapithatók meg.

Különösen előnyösek az általunk rendezett

társas-játékok

A. 10 hitel-sorsjegy à frt 7.25, 20 havi részletben.
B. 10 „ „ „ 9.75, „ ¹/₂évi „
C. 10 1864. 100 ftos „ „ 4.—, „ havi „
D. 10 1864. 50 ftos „ „ 3.50, „ havi „
E. 10 1864. 100 ftos „ „ 7.25, „ ¹/₄évi „
F. 10 1864. 50 ftos „ „ 3.65, „ „ „

Ennél 10 személy játszik 10 sorsjegyre, minden személy tizedrészben, s minden résztvevő t. i. az utolsó részlet lefizetésekor egy eredeti sorsjegyet kap.

G. 50 Rudolf-sorsjegyre à 3.60, 20 havi részletben. Ennél 30 személy 50 Rudolf-sorsjegyre játszik, s minden személy, annak egy tizedrészére, s minden személy az utolsó részlet lefizetésekor 5 sorsjegyet vesz át.

Továbbá az annyira megkedvelt társaságok H. à 4 frt 25 kr. negyedévi részletben.

Ennél 20 személy, mindenike annak 20-ad részére játszik, a befizetések tartama alatt

40 huzásban évenkint

valamennyi Ausztriában kiadott sorjegyekre, egy badeni és svéd sorsjegy hozzáadásával, és élvezik ezen értékpapirokon folyó kamatokat is a befizetési naptól kezdve. — A sorsjegyek végre vagy eladatnak s az esendő összeg arányosan felosztatik vagy természetben kiszolgáltatnak.

Különösen figyelemre méltó az ujonnan rendezett K. társaság 10 személyre 10 forintjával 20 negyedévi részletfizetéssel 41 sorsjegyre, és pedig: 1 egész 1860-ki 500 frtos, 2 egész 1864-ki, 1 egész 1864-ki 250 frtos, 1 egész 1839-ki 250 frtos, 2 hitel, 1 egész triesztí, 1 gőzhajó ási, 2 Eszterházy, 2 Salm, 3 Pálffy, 2 Clary, 3 Genois, 3 budai, 3 Windischgrätz, 3 Waldstein, 3 Keglevich, 5 Rudolf és 3 Como sorsjegyre.

Ezen társaságok bármelyikébe tetszés szerint mindenki beléphet, anélkül, hogy az egyik résztvevő a másikkal törődnék.

Még arra is bátrak vagyunk a t. cz. közönségnek figyelmeztetni, hogy kivánatra különnemű sorsjegyet állitunk össze, s azokat tetszés szerinti határidőre történendő részletfizetésekre áruba bocsátjuk, melyet különösen alakuló magán sorsjegy-társulatoknak ajánlunk.

Vidéki megbizások gyorsan és pontosan teljesittetnek. Tudakozódásokra azonnal válasz adatik, s kivánatra kimeritő részletfizetési tervezetek és 1866-ik évi sorsolási naptárakkal szolgálunk.

Bizományosoknak a legméltányosabb jutalékkal kedveszünk.

PETERLONGO JÁNOS,

fegyvergyárnok INNSBRUCKBAN,

jelenleg következő egészen uj garantirozott vadász s céllövő-fegyverek kaphatók:

Körülbelöl 100 szimpla fegyver 7 frt 50 kr.—18 frtig.
„ 200 dupla csövü fegyver vascsővel 14, 16, 18, 20 frtig.
„ 100 finom duplacsövü fegyver drótcsővel 21—200 frtig.
„ 50 dupla csövü Lefaucheux 50—150 frtig.
„ 100 dupla csövü sinóracsővel 50—150 frtig.
„ 100 célbalövő fegyver 30—200 frtig.

továbbá gazdag választékban kaphatók mindenféle REVOLVEREK, revolver-carabinok, csavar-pisztolyok, szoba-fegyverek, pisztolyok.

Fegyverengedély nem szükségeltetvén megrendelés azonnal teljesittetik.
Részletes árjegyzék ingyen.

(1—6)

K. k. erste landesbef. Fabrik

feuerfester und einbruchsicherer CASSEN

von

F. Wertheim & Comp.

in Wien.

Magazin: Stadt, Tuchlauben Nr. 11.

Diese unsere Fabrik, die grösste am Continent, beschäftigt die meisten Arbeiter, hat durchwegs die neuesten Maschinen mit Dampfbetrieb, deren vortreffliche Leistungen bezüglich der Accuratesse nie durch Handarbeiten erzielt werden können und hat bis jetzt gegen 14,000 Cassen fabricirt.

Unsere neuestes Schlossprinzip ist das vollkommenste — bis jetzt von keiner andern Fabrik erreicht, — und durch die ersten technischen Autoritäten Europa's öffentlich documentirt.

Zur Erzeugung der Schlüssel wird eine äusserst sinnreich construirte Maschine verwendet (Unicum am Continent), durch deren Mannigfaltigkeit man über 1 Million verschiedener Schlüssel erzeugt, ohne dass einer dem Andern ähnlich ist, also nie Schlüssel-Duplicate entstehen können, welches bei Handarbeit häufig vorkommen muss.

Um das grosse Vertrauen, welches wir bisher genossen, zu erhalten und zu rechtfertigen, werden wir Alles, was im Gebiete der Möglichkeit liegt, anwenden, um diesem Vertrauensgeschäfte durch Verwendung des besten Materiales wie der sorgfältigsten Arbeit Rechnung zu tragen. — Depots halten wir in allen Hauptstädten der Monarchie, sowie an ersten Plätzen Europa's ect. ect. (1—5)

Árverési hirdetmény.

Somogymegye Kaposvár városa, buzatér 6-dik szám alatti, s vagyonbukott Feldreich Jakab csődtömegéhez tartozó, különben 155. számu kaposvári telekjegyzőkönyvben A †. rend. 205 hrsz. alatt Feldreich Jakab nevére jegyzett — ⁴¹⁹⁶/₆₄-ra becsült ház becsáron felül f. évi márczius 5-én szükség esetében becsáron alul is april 10-én mindenkor délelőtti 9 órakor helyszinén — a csődválasztmánynak f. évi január hava 20-án hozott határozata folytán elárvereztetik. — Az árverési feltételek, alulirottnál megtekinthetők.

Kaposvár, 1866. február hava 3-án.

RIMANÓCZY JÓZSEF,
tömeggondnok.

2—3

Friss veteménymagvak

ugymint:

Franczia s magyar luczerna lóhere, Veres stájer lóhere, Fehér hollandi réti here, Angol, franczia, olasz és belföldi perje, Török baltaczim, Czukor-, Burgundi-, takarmány- s gömbölyü-répa, Bükköny, mohar s nyári-repcze, Pohánka és nyári-buza, Timot fü, Pimpinelli, és mindenféle fris E r f u r t h i kerti veteménymagvak jótállás mellett.

Ezeken kivül következő sajtok u. m.:

parmai, ementhali, groji, strachino és liptai. — **Halak: angolna, szardina, tőke hal** és **hering.** Czukor, kávé, thea, asztali- és asszuborok, kapható

Fesselhofer Jósef
nagy-kanizsai fűszerkereskedőnél.

(2—3)

SOMMER JÓZSEF

diszmü, nürnbergi és rövidáruk kereskedő

NAGY-KANIZSÁN. Helyisége KORHÁZUTCÁ-ban.

Ajánlja gazdagon szerelt raktárát u. m.:

pipa és pipaszár, — asztali-, toll- és konyhakések; borotvák, ollók, koppantók; pakfong és bádog kanalak. — Toilette és függesztő-tükrök. — Erszény és tárczák, tálczák; mindennemű illatos cocos-szappan, pecsét-viasz, bontó-, sürü- és faltüző fésük. — Minden néven nevezendő gombok, csizma-, fő- és fogkefék. — mindennemű gyöngyök, crinolinban való acsél és nád, balcsont-, botok, viaszkos vászont. T o v á b b á: Pottendorfi kötő-, himző- és szövőpamut, szövőfonál, fehér és szines pamutfüzők, selyem és bársonyszallagok. — Kötő és varró czérna, berlini- és arras-gypot, varró- és szücs selyem. — Bélésszövetek és mindennemü zsinórzatok. — Nő- és gyermek-harisnyák s végre téli férfi-, nő- és gyermek alsó és felső reklit, nadrág harisnya, kesztyü, alsó-ujak, süveg és kötött czipőket, hálósapkát sawlt és minden ezen szakba vágó czikket

a legjutányosabb áron. 2—3

Hirdetmény.

30 nap alatt leend az urak, hölgyek és gyermekek számára, minden gondolható nagyságban felszerelt kész vászonruhák egész raktára az első és legnagyobb vászonruha-raktár és varró-intézet központi depot-jában, Bécs, Tuchlauben 11. sz. feleáron eladása.

A valódiság-, tisztaság- és a legszebb készitési módért, ugy viseletre alkalmas voltáért kezesség nyujtatik, és minden darab, mely a legjobban nem illik, vagy nem tetszik, visszavétetik.

Kész uri ingek, legjobb kézi munka:

	frt. kr.		frt. kr.
Fehérfonál-rámcsingek, sima	3 —	helyett csak	1 50
Finomabb szinü mellránczokkal	4 20	„ „	2 30
Finom irhoni vagy rumburgi ingek	6 —	„ „	2 80
Finom rumburgi ingek, kézi fonál	7 60	„ „	3 50
Legfinomabb rumburgi ingek, kézi munka	10 —	„ „	5 50

Kész nő-ingek, legjobb kézi munka s kézi himzés:

Sima vászon nőingek hajtással	4 —	„ „	1 90
Finom schweizi ingek, mellránczokkal	5 50	„ „	2 80
Uj divatu himzett	6 50	„ „	2 50
Eugenia, uj divatu, himzett	7 —	„ „	3 50
Marie-Antoinette-fűzőnyingek	6 50	„ „	3 —
Viktoria, himzett valódi Valenciennel	16 —	„ „	7 —

Legujabb nő-pongyolák és haj-köpenyek:

Elegans, a legfinomabb perkail-ból	11 50	„ „	5 50
[illegible] himzett	18 —	„ „	8 50
[illegible] legfinomabb	7 —	„ „	3 —
[illegible] himzett [illegible]	5 —	„ „	2 80
[illegible]	3 50	„ „	2 50
[illegible] himzett [illegible]	12 —	„ „	5 50
[illegible]	3 — 3 50 — 4 50		

Legfinomabb uri alsó-nadrágok:

[illegible] legfinomabb rumburgi 2 frt 20 kr.
[illegible] 34 — „ „ 17 —
[illegible] rumburgi 30 röf 60 — „ „ 24 —
[illegible] 1 frt 1 frt 60. 1 frt. 80 kr. — 2 frtig
[illegible] batiszt-ből is, 6 db. 2—3 frt 50 kr.
[illegible] kezesség nyujtatik. Ingek. [illegible] visszavétetnek.
[illegible] vagy minta szerinti rajzolatok kiv[illegible] megrendelések. Vidéki meg[illegible] megrendelésénél a nyakbőség
(2—12)

Pränumeratons-Anzeige.

Unumgänglich nothwendig ist für Jedermann, der mit der jetzigen bewegten Zeit gleichen Schritt halten will, eine populäre zeitgemässe Weltgeschichte. Die bisherigen, meist vortrefflichen Werke sind entweder zu umfangreich und kostspielig, oder sie sind zu gelehrt, mithin für die grosse Volksmasse nicht passend.

Die hier gebotene, neue und freisinnige Bearbeitung der Geschichte unserer Erde wird diesem längst gefühlten Mangel abhelfen und die Anschaffung in der Art erleichtern, dass man sich dies Werk, das 8 Bände umfassen wird, in monatlichen oder 14tägigen Heften zu dem billigen Preise von nur 25 kr pr Lieferung aneignen kann.

ALLGEMEINE WELTGESCHICHTE für das Volk nach dem besten Quellen bearbeitet von L. von ALVENSLEBEN. — Mit 100 Pracht-Illustrationen. — Erstes bis zwölftes Heft à 25 kr (2—8)

L. v. Alvensleben, dessen Leben ein halbes Säkulum der Literatur angehört, hat 6-jährigen Bienenfleiss diesem Werke geopfert.

Die prachtvolle Ausstattung, (jedes Heft mit 10 der feinsten Illustrationen,) welche noch keine der bisherigen Weltgeschichten aufweisen kann, muss noch erwähnt werden.

In einigen Tagen erscheint das 12-te Heft, und ist die Vollendung vor Ablauf von 3 Jahren sicher in Aussicht.

Verlag von Alb. A. Wenedikt in Wien.
Zu haben in Gr.-Kanizsa bei J. WAJDITSch. Matulnik

Nyilvános köszönet.

Én alulirott kötelességemnek tartom a „Hungaria" Bizt. Bank társaságának köszönetemet nyilvánitani azon oknál fogva, hogy a fent nevezett társaságnál biztositott szénám 1865, deczember hó 14-én elégett, és már e hó 10-én az egész biztositott öszveg minden levonás nélkül, a szigetvári ügynökség által kifizettetett, ezen oknál fogva mindenkinek ajánlhatom a fent nevezett társaságnál való biztositást.

Dombon, 1866, jan. hóban.

VÁRADI MÓSES,
domboi biró.

2—3

Cs. kir. kizárol. szabad.

fog-szivarkák,

legujabb s mint legjobbnak elismert legkényelmesb szer a fogfájás minden neme ellen,

egyedüli feltalálója: **Török József** gyógyszerész Pesten, király utcza 7. sz. alatt.

Ezen fog-szivarkák, kényelmes alkalmazásuk s biztos hatásuk végett á l t a l á n o s h a s z n á l a t r a minden magasztalás nélkül maguk-magukat a legjobban ajánlják. — A fogfájásban szenvedő ezen pillanatban meggyőződést szerezhet magának, hogy egy jeles és okszerüleg összeállitott készitménnyel — mely a czélnak tökéletesen megfelel — van dolga.

Gyermekek és nők is e szivarokat egész kényelemmel használhatják.

Miután a fogfájás annyira kellemetlen és gyakran éjjel áll be a midőn a csillapitó szer nem igen van a kéznél, a fog-szivarkák mint legjobb háziszernek, mindig késztletben kellene lenni.

Ara egy skatulyának 1 frt ¹/₂ skatulyának 50 kr. Postán küldve 10 krral több.

Ismét eladók illendő százalékban részesülnek.

Középponti elküldési raktár [illegible] gyógyszerésznél. Megrendelhető továbbá a Magyar- és mellékországok, valamint az összes cs. kir. osztrák tartományok minden gyógyszerésznél. (6—9)

N.-Kanizsán kapható **Belus József** gyógyszerésznél.

Hauptgew. fl. 200,000 **Am 1. März 1. Jahr.** Nied. Gew. fl. 1401

findet eine grosse Ziehung des vom Staate garantirten k. k. österreich.

STAATS-PRÄMIEN-ANLEHENS

vom Jahre 1864,

im Betrage von 40 Millionen Gulden statt.

Dieses Anlehen enthält 400,000 Gewinne, worunter sich solche von 20-mal **250,000**, 10-mal **220,000**, 60-mal **200,000**, 81-mal **150,000**, 20-mal **50,000**, 30-mal **25,000**, 121-mal **20,000**, 90-mal **15,000**, 171-mal **10,000**, 352-mal **5000**, 432-mal **2,000**, 783-mal **1000**, 1350-mal **500** etc. Gulden östr. Währg. befinden.

Kein anderes Lotterie-Anlehen bietet bei der unbedeutend kleinen Einlage so grosse Gewinnchancen dar, wie dieses und ist der Ankauf der Loose in allen Ländern erlaubt.

Unterzeichnetes Handlungshaus erlässt für diese Ziehung ein ganzes Loos zu 2 fl., 3 Loose 5 fl., 7 Loose 10 fl. österr. Währg. in Banknoten.

Gefällige Aufträge werden gegen Einsendung des Betrages schnell, verschwiegen und gewissenhaft ausgeführt, Originalpläne den Bestellungen beigefügt, jede zu wünschende Auskunft gerne ertheilt, nach erfolgter Ziehung die amtliche Gewinnliste jedem Theilnehmer unentgeldlich zugesandt und die Gewinne sofort ausbezahlt.

Man beliebe sich daher bald und direct an uns zu wenden.

L. Wenzel
Staats-Effekten-Geschäft
in Frankfurt a. M., Theaterplatz Nr. 10.

(2—*)

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa. Ötödik évfolyam. 6. szám 1866. márczius 10-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és művészet köréből.

A somogymegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen: Minden hó 1-én, 10-én, és 20-kán egész ivén.
Szerkesztői iroda és kiadó hivatal: WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek: Helyben házhoz hordással és vidékre postán küldve:
Egész évre: - 5 frt. — kr.
Fél évre - - 3 „ — „
Negyedévre - 1 „ 50 „

Hirdetések: A hat hasábos petitsorért 1-szer 7 kr., 2-szer 6 és minden további beiktatásért 5 kr. Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.
A „Nyilt tér“-en egy petit sor beiktatási díja 10 kr.

Előfizetési pénzek és hirdetések, ugy szintén a lap szellemi tartalmát illető **közlemények,** valamint vidéki levelek, bármelyike a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.

A nagy-kanizsai főgymnasium ügyében.

Zalamegyében a Nagy-Kanizsa városi hatóság az összes képviselőséggel egyetértve, az 1864-ik évi márczius 20-n tartott nagygyülésének kifolyásából mult 1865-iki évben elhatározta, hogy e város, közeli vidéke, sáját és szomszéd megyéje, ugy nemkülönben hőn szeretett rokon Horváthország lakóinak, tágasb értelemben véve, az összes haza érdeke tekintetéből a Nagy-Kanizsán létező algymnasiumot főgymnasiummá emelje.

Ez ügyben a közohajtás megszilárdulván, egy kilencz tagból álló oly szűkkörü gymnasialis bizottmány állitatott fel, mely hazafias kötelességének ismeri a mondott ügyet „nemzeti kincs“ becse alatt dicsően megvédeni.

Az érintett ügynek biztos megvédhetéseért mindenek előtt költségszámitást tőn, a miután ennek nyomán kitünt, hogy 150,000 oszt. forint alaptőkére van szükség, a nm. m. kir. Helytartótanácshoz nyujtá be kérvényét, engedélyt nyerendő a mondott összegnek adakozás utján leendő megszerezhetésére.

E kérvény nem mardván siker nélkül, az engedély 1865. évi szeptember hó 9-én 54123. szám alatt csakugyan kegyesen megadatott, melyben megengedtetik:

„hogy a kitüzött czél elérhetése tekintetéből Zalamegye határain belül aláirás utján adakozások gyüjtessenek, az ország többi megyéiben a czélra a pénzgyüjtés nem aláirási ivek kiállitása által, hanem vagy Zalamegye közönsége vagy a gymnasialis bizottmány részéről az egyes személyekhez intézendő irásbeli felhivás utján levén csak eszközölhető.“

150,000 forintból álló alaptőkének megszerzéséről van ugyan a szó! mint oly összegről, mely épen nem esekély, s beszerzése is óriási feladat, mégis mindemellett a gymnasiális bizottmány nem csökken reményében és erősen hiszi, hogy akarat, — egyetértés, — szorgalom, — s kitartással czélt érend.

Ez azon körülmény, mely szükségessé tette, hogy a gymnasialis bizottmány adakozások gyüjtésével kezdje meg az alaptőke megszerzését, a buzgó hazafiak közreműködésével ama reményben, hogy szerencsés leend miután az ügy közösen üdvös, közösen hasznos és közösen szükséges is.

Az albizottmány a főbizottmánynyal egyetértve nagyon tüzetesen működik. Tekintve az ügy nagyszerüségét, az ennek kivitelére megkivántató fáraszto munkálatot nyilvánosságra azért nem hozta ez idéig működése eredményét, mert az ügy körüli teendők még mindig ujabbnál ujabb módositásokon mentek keresztül, és igen helyesen, mert csak is ovatos előintézkedések vezethetnek a kitüzött czélhoz. 150,000 frt alaptőke beszerzéséről van a szó, mint oly nagy összegről, melyet a jelen kor nyomasztó helyzetében épen nem könnyü halomra gyüjteni.

Majd alig van ügy, mely a megyét jobban érdekelheti a főgymnasium létrehozatalánál, és méltán, mert Zala, és Somogy, de a Muraköz is egész Varasdig, hiányával van egy ily főtanodának, tehát mondhatni: hogy három megye szenvedi ennek hiányát és épen Zalamegye az, mely középett áll, egy világhirü pályaudvarral.

Ezekből véleményezhetni, hogy a gymnasialis bizottmány épen nem alapnélkül tette magáévá az ügyet, nem saját érdeke ébreszté tevékenységre lelke erőtehetségét, hanem a közügy iránti buzgó szeretete.

Ugy hiszi a bizottmány, ha a megyében minden fejre 50 krajczár számittatnék, (mert 300,000 lélekszám lakja) nem is kellenék a megyéből kimennie adományért, a mégis kikerülne a 150,000 frt. Leszámitva a szegényeket, hozzászámitva a sommásabb adakozókat, egyre menne ki a dolog, vagyis arra, hogy jó akarat és készség mellett a főgymnasium legközelebb egy év alatt létre jöhetne.

Nem marad ezuttal egyéb hátra, mint hazafias tisztelettel arra kérni a tanügy iránt buzgó szeretettel viseltetőhazafiakat, legyenek szivesek mint nagyon is közös és üdvös ügyben a legforrább részvéttel segédkezet nyujtani a gymnasialis bizottmánynak leginkább akkor, majd midőn az áldozat hoztalon fordul meg a kérdés, az az, midőn a bizottmány küldöttjei előnkbe terjesztendik az aláirási ivet.

TERSÁNCZKY.

Közegészségi ügy.

(A fonalóczkór ügyében.) Ügyfeleink, Bakody és Szabadföldi tudor urak, mint erről személyesen is alkalmunk volt meggyőződni, egy patkányban trichinákat fedeztek föl. — Más több példányban mit sem találtak. — Fészkeltek a fonalóczok ugy látszik, különösen a gyomor falaiban, melyeknek belső felszinén kis külső nagyságu pontok alakjában többekt lehetett látni.

Ügyfeleink ezen vizsgálatai, a Németországban több helyütt vésznek bebizonyult élősdi körül, kétség kivül elismerésünket érdemlik meg, kivált a közegészség tekintetében.

Ha patkányokban vagy egerekben néha-néha fonalóczok találtatnak, onnan még nem következik ugyan, hogy a sertésekben is okvetlenül fognak azok előfordulni, valamint az sem, hogy azok, kikily netalán fonalóczos husból esznek, meg fognak mérgeztetni, mert nálunk a nyers, vagy csak nem elegendőképen sült vagy főtt sertéshus élvezete nem divatos, mint például Hederslebenben, hol a gyárakban elfoglalt emberek idő és költség kimélés végett évek óta hozzá szoktak, a hust nyersen összetörve és konyérre kenvesenni. — Hozzájárul ehhez azon Németországban tett tapasztalat, hogy épen, a Magyarországból odahajtott sertéseknél a legritkábban (állitólag 30,000-közt egyszer) találhatók trichinák, ellenben gyakraban jönnek azok elő az u. n. angol bastard és lengyel fajnál.

Mindamellett intésül szolgálhat és szolgáljon fenn tisztelt ügyfeleink ezen felfedezése arra, hogy a közegészség kezelői az ügyet folyton ober szemmel kisérjék, s a magán gyakorló orvosok is a netalán idevágó korlakokra figyeljenek. A betegség azóta, hogy okát és lényegét ismerjük, sokkal gyakrabban fordult elé, legalább Németországban (Franczia-országból csak 2 eset közöltetett, Angolországból pedig tuttunkkal egy sem), mint azt egyelőre hitték volna.

A közegészségügyi hatóságok részéről a felügyelés és vizsgálat ugy hiszszük egyelőre legjobb a főbb városokban gyakorlandó, a hogy az szakértően kezeltessék is, oly egyének alkalmazandók, kik histologicus vizsgálatokban és a górcső kezelésében jártassak, természetesen illő dij mellett, mert itt a hivatalos tekintély s az u. n. gyakorlati routine és a husnak szokásos kéméje mit sem használ.

Azon esetre pedig, mely reméljük előálani nem fog, hogy ha fonalóczkór csakugyan nálunk is mutatkoznék, minden esetre oly szabályokat kellend életbe léptetni, melyek a czélnak és a tudománynak megfelelnek, milyen különösen a sertéseknek leölése a vágó hidakon s husoknak oly szabatos vizsgálata, a milyen Braunschweig és Altenburg városokban már néhány év óta használatban van, a legközelebb a berlini orvos-egylet által a poroszfővárosra nézve is ajánltatott. — Ellenkező esetben a egész praeventiv eljárás szemfényvesztés, mely csak a kereskedést veszélyeztetí, anélkül, hogy a közegészséget biztositaná, — tudományunkat pedig nem a legszebb fényben tüntetné fel. Más, meddő eljárást lelkiismeretes szakértő ember nem javalhat s abban nem is vehet részt.

Az ügyesség, mely a hus górcsői vizsgálatához a trichinákra nézve meghivántatik, egyébiránt nem orvosi egyének által is begyakorolható, magok, a mészárosok is tesznik azt, — de nélkülözhetlen kellék minden esetre az, hogy ki azzal hatóságilag megbizatik, lelkiismeretes ember legyen. Ez irányban dijat is lehet kitüzni a pontos és sikeres vizsgálat jutalmául.

Pestről.

Levelezések.

Somogyból.

II.

Miután országos érdekek megvitatására, a központban immár meglehetős számu és tekintélyes lapok állnak az országos közönség számára rendelkezésül. Egy vidéki lapnak szerény nézetem szerint, nem lehet más rendeltetése; mint közhasznu tárgyaknak helybeli érdekek szerinti megvitatására tért nyitni. S a közönséget részletesen előkészíteni a közérdekü s fontosabb tárgyak iránti fogékonyságra.

Nem különben azon közönségnek, mely anyagi helyzeténél fogva, a drágább országos lapokat nélkülözni kénytelen, bár többnyire helybez kötött, de könnyebben megszerezhető szellemi tápot nyujtani.

Ugy hiszem, nem hibázom, ha a vidéki lapokat rendeltetésükre nézve, átallában olyanoknak tekintem, mint az alsóbb iskolákat, a magasabb ismeretek irányában. — Valamely szaklapról nem szólok.

Van ugyan lehetőség abban, hogy valamely vidéki lap, mind belső, mind külső tekintetben, az e nembeli országos lapok szinvonalára emelkedhessék. De ezen lehetőséget csak a szellemi és anyagi erőnek, minél nagyobb mérvbeni találkozása képes eszközölni.

Valjon rejtve magában akár Zala akár Somogy külön-külön egy lap fentartására szükséges elegendő ily tényezőket?

Egy-előre azt mondom, hogy: nem!

Valjon, kik tartották eddig a közös lapot, és — reméljétőleg — kik fogják tartani ezentul is, a különvált lapokat?..

Nagyrészt ugyanazok, kik már azonkivül más lapokat is tartanak. Kik ezt nem is annyira szükségnek, mint egy a megyei lap iránti loyalis tartozásnak tekintik.

Es igy van — tagadhatatlan.

Es mi az oka, hogy ezen lap nem volt képes, magának egy tulajdonképeni saját közönséget elővarázsolni?

Anyagi kiállításában nem találok okot, mert e tekintetben vidéki lapnak többet tenni, valószinű luxus volna.

A kiállitás kézedelmes volta mint a „Somogy“ mutatvány- vagy előszámi gyanitatja, szintén nem lehet. Mert ez a pesti hetilapokkal is szintén megtörténhetik, s ránk vidékiekre nézve végre is mindegy, hogy egy hetilap egy nappal később, vagy korábban jelenik meg; mert a postáknak rendetlensége ehez beannünket már rég hozzászoktatott.

Másutt kell tehát a bajnak rejleni.

Szerintem a baj igen természetesen legelőszür is a 4 év óta folyton növekedő pénzszükség és közelszegénydésben keresendő. Miről a lap nem tehet.

Második baj abban keresendő, hogy azon áron, melyen a mi vidéki lapjaink állittatnak ki, pesti ismeretterjesztő lapok is kaphatók.

Nem vitatom, valjon a pesti lapok tartalmasabbak, vagy ránk vidékiekre nézve érdekesebbek-e? de az tagadhatatlan, hogy napjainkban kivált irodalmi tekintetben ezen szónak, hogy „pesti“ már magában is van annyi hatása, mikéni, ha egyenlő áron kell valami között választani — hirlapokra nézve bizonyosan 100 eset közt 99-szer a „pesti“-re nézve leend az eredmény kedvező.

Nem hallgathatom el azt sem, mit többször tapasztaltam: miként ha egyszer másszor a „Zala-Somogyi Közlöny“-t olvastam; voltak, kik azt kérdék tőlem: mit tudok rajta olvasni.

Kellett tehát ezen lapnak ezelőtt már oly hiánynyal birnia, mely képes volt, a más meglevő olvasó vagyis előfizető közönségben visszavonulási hajlamot költeni fel, s ujabb közönség arányos hozzájárulát távol tartani.

Ez nem érzek magamban hivatást ezen hiány felfedezésére. Ez csak a tényt látom, a ebből következtetek.

Épen e következtetés folytán bátorkodom kérdezni az illetőket; valjon: ezen megnevezhetlen hiányok, melyek már e közös lapnak közönségessé válhatását netán gátolták, elvannak e lehetőleg háritva a mostani külön álló lapoknál?

Ha erre igennel felelhetnek, ugy én csak örülni fogok, hogy nem kell baljósnak lennem, miszerint az eddig együtt működő és fentartó erőknek ezen megtörtént elforgácsolása egyiknek vagy mindakettőnek fenállását kockáztatja.

Mi szolgáltathatott ezen elválásra okot nem fürkészem, meglehet hogy: Illiaeos intra muros peccatur et extra, itt is elmondhatjuk.

Minden esetre ajánlottam volna a közlap vezetőinek miszerint a netán valamelyikben gyökerező hiány iránt kösönösen annyi elnézéssel viseltettek volna; mennyivel a közönség néha napján lapjuk netáni hiányai iránt viseltetik.

Egy lapszerkesztő nem egyedül magát, hanem azon közönségé is, mely őt szellemi vállalatában gyámolitja.

Egy lapszerkesztőnek, azon magasztos czéliránti figyelemből, melyet lapjában kitüzött, felül kell emelkedni: olyas egyszdalu tekintettaken, melyek lapja közönségessé válhatásának akadályul szolgálhatnak.

Mostanság egy lap két megyének is ha nem sok, de épen nem kevés. Lehet, hogy idővel másként lesz, de jelenleg törekedniök kell, miszerint ez a könnyen nélkülözhetők közé ne soroltassék.

Távol legyen tőlem, hogy ezen szavamnak bárkit is sérteni szándékostam volna. Oly kezerü cseppeknek kivánom szakadatlan

[illegible] (Ol[illegible] [illegible] mulyok néha az alélt gyermek működésére [illegible]. Adja isten, hogy ne lett légyen rá szükség, a ha igen, úgy legalább használjon. S ha annak mi írtam, igazságról meggyőződve is, csen igazság nem szája ki a lehetőséget, hogy esenlul mind a két lap az eddiglhes hasonló, vagy még usgyobb virágzásnak induljon mihelyt csen felvirágozásnak ellemert feltételeivel nagyobb mértékben rendelkesnek.

Ne csüggedjünk tehát! mert csak igy sikerül nekem is saját magamat megszófolni, s baljoslatomat visszavonni.

A mi a „Zala-Somogyi Közl."-t illeti, ennek részén van az intvgritás, s a separatisticus irány, nem Somogynak, hanem csak a „Somogy" lapjának vethető szemére.

Ha netán vesztenénk is valamit a réven, törekedjünk megnyerni a vámon.

Mi Somogyban számosan azon meggyőződést tápláljuk, mikánt csak oly lapban vitathatjuk meg legfüggetlenebbül tárgyalnkat, amely nem egyoldú a mi megyénkbe helyezi fenállásának sulypontját. PIANOVICS.

Hahót, 1866. márt. 4-én. (*Balatoni szinház. Szinügy. Ismail Muhamed és Bényei szinházulata.*) Tisztelt szerkesztő úr! Hazafiság a nemzetiségnek! Ezen két varázs szó van felirva a balatoni szinház homlokzatára, melyet a zalai lelkesülés emelt kossorus költünk Kisfaludy Sándor buzditására. — Rég ideje, hogy e megye karai és rendjei 1000 frt. lökét letlek le a szinház takarozására, azon felül 60 frt ezüst évi segélyezésül azon szinházulat számára, mely legalábbjen hekkszünt megyénkben. — Igaz, hogy a jelen kor fínnyás izlését nem elégíti ki e csekély áldozat, a ma már több lelkesülést és áldozatot kivánunk egymástól, ugyhiszem, kezdetnek elég volt téve, a jövő megoldását, bizuk együtt ülő honatyáinkra, kik bizonyosan a szinügyben is intézkedni fognak. Ha végig tekint, szerkesztő úr! megyénk területén, tapasztalni fogja, hogy a művészet iránt, kegyelettel viseltetik Zalamegye közönsége; akadhat oly lelkes községekre is, melyek több hónapokig áldoztak Thália papjainak, csak azért, hogy 7—8 tagból álló egyéniség zajosabb beszédben részesitsék a közönséget.

Mily nagy volt örömünk midőn önnek lapjában olvastuk, hogy Bényei jól rendezett szinházulata Kanizsára megérkezett és a hirlapilag közzétett programm után siettünk is a 3-diki előadásra, kedélyes társaság jelent meg Egerszeg vidékéről is, gyönyörködni az operettek dallamaiban.

Azonban most az egyszer csizmadiát fogtunk, mert a művészet helyett bűvészetet igért Izmail Basa, a bűvész basa látta, hogy előadására nem oly nagy számmal tódul a közönség, Bényei és Laczkó igazgatókat nem elégitheti ki az ártengedett szinpadért. Alláhra kijelenté a játék kezdete előtt, hogy ő nem lép fel, a közönség követelte, hogy vagy bűvész, vagy művész urak üzek el az est unalmait, oly rossz utban és időben a vidékről bejött értelmiség követelheti, miután a bűvész ur tőlbazóri felhivásra sem tett eleget a közönségnek, — erélyes városi kapitány ur Allal bűvészre tétetett, hogy jusson eszébe nemsokára fénykorából azon időszak, midőn vitézlődni a város falett oly sokáig hasákodtak.

Bényei ur pedig ezen eseményből okuljon és illtlje alatt a szinpadot másnak ne engedje át.

Mert a közönség méltán megvárhatja a szinész praktól az értelmiségnek tartozó figyelmet. BARANYAY ELEK.

Zala-somogyi hirek.

△ Lapunk april—juniusi folyamára előfizethetni vidékre postán küldve és helyben házhoz hordva 1 frt 50 kr.

△ (**Képviselő-választás!** A szentgróthi választó kerületben nagy szavazattöbbséggel ismét gr. Batthyányi Zsigmond illeszteni, Hertelendy György választatott meg országgyűlési képviselőül.

△ (**Jótékonyság.**) Ujvári Ilés n.-kanizsai lakatos, az alakitandó helybeli fögymnasium céljaire kitelő kiadásai fedezésére 20 frtot adott. Oh bár minél több utánzára találna e nemes példa!

△ (**Próbatétek.**) A helybeli gymnasiumban, valamint a nagy és kis-kanizsai [illegible] tanulókban, vizsgálatok befejeztettek; [illegible] egy nagyobb terem hiánya miatt [illegible] ároszhelő és a n. é. fáradhatlan tanári [illegible] olajtva nőt elé ama boldog jövőnek. [illegible] szerelmi szövendékeit előforduló [illegible] kiváltságban a szárnypályaken, [illegible] szemléltetni.

△ (**Szinház.**) Februar 27-én este 8 órakor [illegible] közelében a Stephanek-[illegible] szálmával volt fedve és [illegible] ülni, s igy minden pillanat [illegible] volt kitéve.

△ (**Operett.**) Az operett collegium [illegible] végett, két tanár kul[illegible] szakaszt is meg[illegible] lágyan munára, magukat oly udvariasan viselték, hogy megnyerő bánásmódjuk által, dacsára az itteni lógymnasium felállitására szükséges pénz beszedésére kikuldött, bizottmány folytonos működésének, mégis néhány nap alatt 120 frtot gyűjtöttek össze. Bundiló példa ez, hogy kérjelek és adatik, ezt tüzve maga elé a t. bizottmány a legszebb reményeknek nőshet élébe.

△ (**Csalás.**) Egy csinosan öltözködött fiatal ember a napokban meglátogatott egy különben nagy tiszteletben álló egyént és magát X—X. rokonának adta kiés igy sikerült tőle 10 frtot kicsalni, azután pedig ellillant.

△ (**Városház állapota.**) A n.-kanizsai városház oly annyira dülőfélben van, hogy szakértők nyilatkozata folytán igen közell veszélytől lehet tartani, s es az illetők részéről mélló figyelmet érdemel.

△ (**Uj tragoedia.**) Rényi Rezső ismert munkatársunktól egy 5 felvonásos tragoedia „Pausanias" czim alatt szép kiállitásban jelent meg. Ára 60 kr. Példányok a kiadó hivatalában kaphatók. Ajánljuk ezen szép tehetséggel felruházott iró müvét a t. olvasó közönség kegyes pártfogásába.

△ **Tüzoltó társulat szervezése** Nagy-Kanizsán. Nem mulaszthatjuk el elismerésünket nyilvánitani Lublicz Simonnak, ki már havak óta egy tüzoltó társulat szervezésén fáradozik, mint halljuk, az illető már o városi tanács azon igéretét birja, hogy főfeladatuknak tartják L. Szczen működésében kitelhetőleg segiteni, részünkről pedig a legjobb eredményt kivánjuk ezen üdvos vállalatra.

△ A **dalárda** folyó hó 7-én tartá énekestélyét, a melyen Blau Nándor egy magánduát énekelt. „Der todte Schneider" operette is előadatott, mely ép ugy, mint a magándal, tapsokban részesült.

△ **Büvészeti előadás.** Ismail Muhamed, perzsiai bűvész itt előadást rendezett a „Zoldfa" nagy termében.

△ **Egy csaló**, brüni születésü fiatal ember tartózkodott városunkban álnév alatt, ki a napokban adósság hátrahagyása és egy zsebóra eltulajdonitása után bucsut vett a kapu felfától, csak később tudatott ki, hogy ezen jó madár, ki különben szép müveltségű egyénnek látszott, váltó-hamisító volt, és csak most korestetik a rendőrség által; miután ő már hosszabb ideig a két testvérmegyében tartózkodott.

△ (**Uj magyar zenedarabok,**) Ábrányi Kornel a derék és tevékeny zenészeti lapok szerkesztője és ügyes zeneszerző, előfizetést hirdet, hat eredeti magyar képekre. 1. „Merengés a pusztán." 2. „A csárdában." 3. „Románcz." 4. „Szegény legény bája." 5. „Rege a pásztor tüznél." 6. „Csiprus lombokná." A hat ivre terjedő csinos kiállitásu zenefüzérnek az előfizetési ára ára 2 frt. Előfizetőket Wajdits József zenemükereskedésében elfogad.

△ (**Lopás, gyujtás és gyilkosság.**) Egy külföldi herczeg tartózkodik környékünkben, a kitől saját komornyikja egy csendes este 22 darab 100-ast lopott el, és erre a házat felgyujtani akará, de e terve meghiusult; mert a ház tulajdonos fia többek segelyével a tettet meggátolta; erre az illető saját szobájába ment, és nyakát kissel vészélyesen megsérté, azonban sikerült ezen szerencsétlen egyént a helybeli katonaságnak saját kórházukba vinni, hol felgyógyulását remélik.

△ (**Szerencsétlen feldülés.**) Egy helybeli fazekas kocsisával és 11 éves leányával földdel rakott szekéren a város felé tartott; de utkászben feldültek és a föld a gyenge leányra esett, ki e pillanatban szörnyüt halt.

△ **Zalamegye gazd. egylete** rendes félévi — ugynevezett tavaszi közgyülését folyó 1866. *március* 21-én Zala-Egerszegen délelőtti 10 órakor fogja megtartani, s arra az egylet t. cz. tagjai hazafiui tiszteletettel meghivatnak. A közgyülést megelőző napon március 20 án ugyan Zala-Egerszegen délelőtt 9 órakor igazgató-választmányi ülés leend, miről a választmány tagjai tiszteletettel értesitetnek, és szives megjelenésre felkéretnek. Kelt Zala-Egerszegen, 1866. jan. 30. Glavina Lajos egyesületi alelnök.

△ **Grünbaum M.** ur helybeli ny. tanitó által hirdetett gyorsirászati előadásokra, az itteni elkelő családokból szép kis kör sorakodott, különös, hogy a német rendszerre kétsnnyi jelentkezett, mint a magyarra. A tanfolyam három hónapra terjed, a tandij 5 frt.

△ **A Zala hölgyei által Deák Ferencznek emlékül adott tűmlászek valóságos remekmű a maga nemében.** A tűmla közepét drapsinü bőrre selyemmel himsett rózsák díszitik, melyeket ezüst levelekkebl álló koszoru öves. E felett a Deák-család czimere diszlik, remek selyem, arany és ezüst-himsekkel. A czimer közepén kék bársonyvánkoson egy iró-tollat tartó kéz nyugszik, mely jegyeni látszik. A czimer alatt arany himsett betükkel ez van irva: „A haza atyjának." A tűmla alsó része pedig arányositva van a közép- és felső részszel, hasonló műhimzésekből álló virágokkal és apró kőszkákkal, a a tűmla befejező részét képezi „Zalamegye hölgyei" arany betükkel himsett felirata. A szélnek üléhelyét szintén drapsinü bőrre himzett virágok, guirlendok és apró kőszkák képezik, valamint a két kart is, mig a farésnek tölgyfából készült remek faragványokból állanak, s e választás annál tapintatosabb, mert ünnepelt hazánkfia maga is foglalkozik műfaragással, s a műfaragványok és általában a műtárgyak iránt különben is kiválló hajlammal viseltetik.

h. A **kaposi és csurgói gymnasiumok javára** f. évi január 20-kán és február 10 kén Kaposban tartott táncvigalmak tiszta jövedelme 1111 frt 44 krra rug. Midőn o két fényes bálra, — melynek szellemi vivmányával az egymáshozi közeledést, a testvériesülést és kibékülést kell megemlitenünk, — ma az anyagi eredmény közlésével megemlékezünk, tesszük azt azon okból, hogy Somogymegye ifjuságának, mely a vigalmakat rendezé, és a lelkes közönségnek, mely azok fényét emelé és a szép eredményt nagylelkü készséggel áldozá a szent czélnak, szives köszönettel mondjunk.

h. (**Házasság.**) Örömmel értesülünk ismét egy házasági hirről, mely szerint Kaposnak egyik bájos hölgyét szent-margitai Folly Bella kisasszonyt Herman Mapó ur, baboesai jár. szolgabiró jegyezte el. Ösziute szerencse kivánatot csatolunk o frigyhez.

h. A **jelen időjárás rendkivüliségét** tapasztaltuk ismét a mult héten; ugyanis sürü villámlás és közbe-közbe szóló dörgés mellett majd tülö nyár: zápor, majd zuzmora, — s mint halljuk Jádon s más több helyen — jókora jég esett. Midőn e sorokat irjuk, sürü köd borija a földet, ez — közlöt szerint száz nap mulva leendő nagy zivatart, jegett jelentene: — rávigyázunk.

h. A **somogymegyei tisztviselőség** szigorubb eljárásának a éberségének kell tulajdonitanunk azon kellemes tapasztalást, hogy jelenleg megyénkben a tolvajlás, pinczeverés, verekedés stb., melyek mindig töltve tartták a bortonöket, lehető csekély számra olvadt.

h. Mult napokban a szántosi malom oldalán a következő verset olvastuk:

A szántosi határszélen
Egy kis malom van az éren,
Ez a malom, bár nem csillra,
Sokunnek s a darál pőfra.
Hajtó vize a szerelem
Forog, mint a vereslelem,
De kot ereszt a paratja
Barna kis lány igazgatja
Barna kis lány, szép angyalom!
Meg ne álljon ám a malom, —
Erre tálak fordulni
Egy er pipára gyujtani.
A konyhába ne hozz tüzet,
Sziporkáink hány a szemedi. —
Vess rám egy két tekintetet,
Mindenesetül jobbat vetek!

Szerzőjét nem tudhattuk meg, de ha az irályt, s a krétával irt betük szabálytalanságát a czek mellett a természetes gondolatmenetet tekintjük, ugy hisszük, nem csalódunk, ha szerzőjéül valami szerelmes pórsuhancot állitunk. Igy terombet ad a sok szerzőtlen népdal.

h. A **hold bombázása.** Legérdekesebb beszédtárgy jelenleg a hold lebombázása. Nagyot mondunk, midőn azt mondjuk, miszerint ezen barátságos közlekedési tervet még Fürdőay Lazzi hazánkfia is boldonságnak declarálta.

h. A **kaposi dalárda** részéről nagy készületeket tesznek, az egyletnek egy május 1-jén tartandó fényes majalissali megnyitására. Üdvözültük már a dalárdát, midőn terében volt, csak kétszeresen üdvözöljük azt ma, s ajánljuk a t. közönségnek, miután eddigi sikéres igyekezete és szorgalma a legszebb reményekre jogosit. Jövőben részletesebben érintendjük e tárgyat.

h. Don Hidnlgó ügyelőt birjuk, hogy jövőben kalandjai és eseményeit tárgyazó költeményeivel a hirfüzért gazdagitni szivesekedendik.

Fővárosi és vidéki hirek.

— (**A leirat.**) A válaszfeliratra a királyi leirat már leérkezett és a képviselők-házába felolvasatatott, a felsőházban. Eljenekkel fogadtatott, az alsóház kinyomatását rendelé, a fővárosban komoly csend uralkodik, s minden osztálályban feszült a figyelem.

— (**Szent-gáli-boszuállók.**) A t. olvasó közönség vissza fog emlékezni a lapunkban közlöttre tett szent-gáli csaton hatvanan voltak, kik a mult évben erőszakoskodással és Gombás Lajos megyei hivatalnok meggyilkolásával vádoltatva, elfogadtak. — A kaposnai rögtönitélő biróságtól kilett reájok hirdetve az itélet, melynek következtében többen halálra, többen pedig nehéz büntönre lettek elitélve, felsőbb helyen, kegyelmet eyertek és az itélet 20. 15. és 10-évi várfogsággal lett módositva.

— Zágrábból távirják: Deák Ferencz a horvát feliratt küldöttséghez akkónt nyilatkozott volna, hogy Magyarország elismeri a háromszög királyság önállóságát, mely ország szép jövőjének nés eléje; csak a közös ügyek végett kiván egy szövetségkötést a bécsponti kormány ellenében és pedig országgyülési küldöttségek utján; Horvátország képviselteté a magyar országgyülésen mellőzhető; Fiumét illetőleg Magyarország bocsülete forog szóban, de kiegyezés e tekintetben is lehetséges.

Bécsi és külföldi hirek.

△ (**Egy magyar huszár öngyilkossága.**) Klagenfurtban a mult héten a würtembergi herczegről nevezett huszárezredből egy közember meglötte magát. Hasába lőtt s ezután e szavakkal állt a szakaszvezető elé: „Jelentem alázsan, hogy agyon löttem magamat." A szakaszvezető az esetet azonnal feljelentő, s kocsit hoztak elő, hogy a sebesültet a közkórházba szállitsák. Minden segitséget megtagadva, maga szállt a kocsira s nehány pillanat mulva — meghalt.

— **Az élve eltemetett.** Insterburgban január 15-kén a rendőrségnek történt feljelentése folytán bizonyos házban egy tekintélyes család egyik rokonát ismerték fel, egy sötét kamarában az emberi társaságtól egészen elzárva. A férfi 61 éves aggastyán, gondolatokba mélyen elmerülve, iszonyuan néz ki, 14 évet töltött el ezen ürben.

— **Garibaldi az arabsoknál.** 1860-ban meglátogatá báró Maltzas jámbor török zarándoki álöltönyben, Mekka szent városát és az alkalommal az arabok örtüzénél estregéiket hallgatá. Kiválólagosan politizáltak, és pedig a leghajmeresztőbb modorban. Fösserepét a Beduinok regéinek egy bizonyos „Kaliwalli" játszá, kiről a legcsodálatosabb és borzasztóbb dolgok jelentettek. Az utazó elejtve azt hivé, hogy talán valami az ország belsejében létező Beduin parancsnokáról van szó, de midőn kérdezé, hogy hol lakik a kérdéses szörnyeteg, azt válaszolák, hogy Europában. Végtére további kérdezősködések után kivilágosodott, hogy Garibaldiról van a szó. Majdnem elárulta magát azon kisérlet által a valódi nevet előállitani és eltűrni a felvilágositást, hogy az illetőt valóban „Kalivallinak" hivják. Amit e szörnyetegről állitának valóban az 1001 éjszaka regéihez hasonlitott. Különösen közöltetett, hogy legközelebb egy ágyukkal körül spékelt szigetet háditott volna meg. Ő egyedül egy maga zavarta volna el az ellensereget és vette el azt a tömérdek sok ágyut. Hogy ezen ember fölötti hatalmat megmagyarázhassa a regélő, azt állitá, hogy Kalivalli nem halandó, hanem egy borzasztó Dzsinn t. i. egy gonosz szellem; ki csak időnként egy nagyszerü czél elérésére ült emberi alakot. Egy másik arabs ellenszólt ennek, s azt állitá az igazhivők bámuló körének, hogy Kalivalli ugyan egy ember, de oly torzalak a milyent még sohase vélt. Akkora, hogy egy közönséges ember nem képes kezdjával fejéig érni. Tekintete oly borzasztó, hogy ellenei már az elől futnak el. Vörös szakálla földig ér. Saját sajkaként nyilik füléig és a vadként agyarait felülmuló fogakkal van fegyverezve. Szemöldökei hasonlitanak a vaddisznó sörtéihez, melyek alatt szemei emésztő görög tüzként égnek. Reggelihez kis gyermeket eszik, és egyébbiránt semmi borzasztót nem hagy elkövetlen. Legtöbbnyire elleneit vörös ingc ijeszti meg, azt naponta levagdalt ellene vérébe mártja, hogy mindenki lássa a reá várandó sorsot és tudhassa, hogy csak a leggyorsabb futás mentheti meg.

Pipere-asztal.

Én is ugy jártam, mint a multkori „Vén kisasszony" a ki a szépitőszerek használása folytán „löpörödött, csöpörödött rémképpé vált."

Olvastam egykor a hirlapokban egy „bisztoszerü" a börnek megfehéritésére. Londonban készitették és öt pengő forint volt az ára. Azért kivántam pedig igénybe venni, mert arczbörömet valamiféle szenyszin foltositá el, itt-ott, de legkivált homlokomon szeplők is valának észlelhetők, tehát nem a hiuság, mint inkább a szükség kényszeritett hogy ilyesmihez folyamodjam.

Lefekvés előtt mondolatejjel kellett megmosni képemet, letörülni és megszárítani, ezután következett az arczpomádé. Egy bab nagyságu összeget kentem be, másnap lemostam a fenti mondolatejjel az egész felkent pomádét. Három hét mulva meglepő eredménye lőn, mert a foltok a szeplővel együtt totemesen vesztek. 11 hét mulva a börem hófehér szint kapott, s nem is lett volna más bajom, ha a volt szeny foltokat és szeplőket más bajom, ha a volt szeny foltokat és szeplőket más bajok nem követte volna.

A hófehérségü bőr száraz, érdes és finoman ránczos lett, sajátszerü rángásokat vettem észre az orrom és szemöldökom körül homlokom egész területe elveszté az érzékenységet, mintha szédülést kaptam volna. Aggasztó helyzetomben kénytelen valék orvosi segélyt kérni.

Orvosom magához véve a pomádét és vegyvizsgálat alá vette, melyből kiderült, hogy a

pomádában, „bátranyremeklet — magisterium bismuthi“ volt, mint oly ásványt létrézz, melynek épen az előadottak szoknak káros következési lenni.

Orvosnak ügyességének kell tulajdonitanom, hogy elevekorán megszabadultam a vészes utókövetkezésektől és hogy bőrömet épségét, egészségét vissza nyeré.

A szert, melyet használék sajátkezüleg készitettem el ilykép. Vottem 2 lat édes mondola olajt, 2 lat kakaóvajat, 1 lat spermacetet könnyű parázs felett felolvasztottam, összekevertem, meghütöttem és egy üvegpohárba eltettem. 14 napig kentem ezzel a bőrömet és helyre állott.

Azt javaslá az orvos, hogy forditsam ki kesztyűimet, kenjem be velo és visszaforditva huzzam a kezemre éjjelenként, hogy kezem fehér és gyenge legyen. Ugy is cselekedtem és ezt teszem maiglan is, mert tapasztalom, hogy kezem hófehér és bársonytapintatu.

Tapasztalván ezt, képemet is kenegetem ha t. i. a szél és nap tartósan bántalmazza a mondhatom, hogy dicsö bőrfinomitó pomáde mind a kézre használva, mely amannál minden tekintetben clönyösebb. JULIE.

Szinház.

Lapunk minden 10 napi megjelenése nem engedheti meg, hogy szinházi birálatokhak nagyobb helyet szentelhessünk; de mindamellett siettünk a t. olvasó közönséget az itt időző Bényei és Lackó társulatáról kézességgel értesiteni.

Évek óta több magyar szintársulat látogatta meg Nagy-Kanizsát, azonban Rezler társulatán kivül, jobban szervezett, pontosabb, összevágóbb és ügyesebb tagokkal ellátott társulat nem időzött városunkban, mint most Bényei és Lackó-é.

Ámbár az emlitett társulat működéséből itt-léte óta mást nem láthattunk, mint a közönségnél oddig igen kedvelt operetteket és néhány kisebb vigjátékot, mégis felismerték bennük a tehetséges erőket, melyekkel ezen társulat rendelkezik; hiszszük is, hogy nem csak operettek előadásaban, hanem a drámában is meg fog felelni a közönség méltányos kivánalmának, mert csakis igy nyerhetik el tanusitott fáradságuk és szorgalmuk kiérdemlett díját; és aggodalom nélkül tölthetnek minden évben néhány hónapot városunkban. Hogy a helybeli, valamint a vidéki közönségnek hazánk és a k ifold szellemi müveit bemutathassák, tehát múlta figyelmébe ajánljuk stb. vidéki müvészetet kedvelő közönségnek, az igazgatóság által megállapitott következő repertoirt bemutatjuk: Március 11-én vasárn. „Orpheus“ operette 4 felv Bérlet szünet. Uj diszlet, jelmezek és fényes kiállitás 12. hétf. Semmi. 13. kedd. „Eljegyzés“ operette. „Uram nem szeret“ vigj. 14. szerd. „Orlóg és a párisi vak leány“ dráma 5 felv. 15 csütt. „Elzondoi leány“ operette és „Szép juhász népszinmű 16. pént. Semmi. 17. szomb. „Tiz leány és egy férj sem“ operette. „Leány kérés“ népszinmű. 18. vasárn. „Dunanan“ operette, uj diszletekkel. 19. hétf. „12 óra“ bohózat 20. kedd. „Savoyardok“ operette táncozokkal. 21 szerd. „Fecsegők„ oper. „8 pelcsher“ vigj. 22. csütt. „Macska“ operette. 23. szomb. „A holt szabó“ operette. 24. vasárn. Nagy hangverseny.

Nyilt posta.

Areopágnak. Szép, hogy ön is beköszöntött, már annyiból is szivesen veszem, miután Roboz „Somogy“ czimü programmján a nagy betükkel kürt t irók nevei közül, kik nem fognak a „Zala-Somogyi közlönyben“ dolgozni, ön már a 6-ik ki beküldötte a munkálatot.

A kecskeméti dudásnak megkell várni az időt. — B. Györgynek Z.-Egerszeg, magány levelet irunk.

B. M. „Salvator Roza.“ megérkezett, valóban meglepett bennünket önnek ezen becses küldeménye, alkalomkor magány levelet irunk, a levelet, helyszüke miatt röviditeni kellett.

Tarka álom, költemény a kézünkben van.

Sz. I. Sopron. Gyönyörüen irt tüdvkivánatát a legnagyobb örömmel vettük, fogadja hálánkat, pen sokára levélben találkozunk.

N. L. N. Cty. Mi a „Kupa fázadást“ elszerültük a kezünkben levő költői müvel, — se baj. — Tárca czikkel eléggé elvagyunk látva, csakis kisebb önálló czikkekre terjeszsze ki ön figyelmét.

R. R. Esztergom, miért nem csatolt a szálitmányhoz levelet?

P. —, Szigetvár. Megkaptuk, köszönet érte, még több ily élőd szellemi müveit bemutathassák, tehát multa figyelmébe ajánljuk stb. vidéki müvészetet kedvelő közönségnek, az igazgatóság által megállapitott következő repertoirt bemutatjuk: Március 11-én vasárn. „Orpheus“ operette 4 felv Bérlet szünet. Uj diszlet, jelmezek és fényes kiállitás 12. hétf. Semmi. 13. kedd. „Eljegyzés“ operette. „Uram nem szeret“ vigj. 14. szerd. „Orlóg és a párisi vak leány“ dráma 5 felv. 15 csütt. „Elzondoi leány“ operette és „Szép juhász népszinmű 16. pént. Semmi. 17. szomb. „Tiz leány és egy férj sem“ operette. „Leány kérés“ népszinmű. 18. vasárn. „Dunanan“ operette, uj diszletekkel. 19. hétf. „12 óra“ bohózat 20. kedd. „Savoyardok“ operette táncozokkal. 21 szerd. „Fecsegők„ oper. „8 pelcsher“ vigj. 22. csütt. „Macska“ operette. 23. szomb. „A holt szabó“ operette. 24. vasárn. Nagy hangverseny.

V. S. Keszthely. Sajátságos, hogy azon város oly csendes illy dörlő időkben.

„Kutonás közdelem egy husszaért. Felhasználnéj, mihelyt a sor rá jön. Kérünk valami vezerczikk felét.

Keszthelyre. „Mért mosolygol.“ „A mirő csak álmodozni.“ megjött, lesz gondunk rá, csak mára is kérjük figyelmét kiterjesztení.

S. B. Veszprém. Mi baj??

— Mucsiban, a vége meg érkezett, valami tarsaságai czikket kérünk.

Bécsben, elfáradt ön??!

Gönczi dudusnak, csak sokat irjon és pontosan fizessen.

Váradi Bélának. Igen korán jött ön, e okkal és igy elnézik nöt ön is be fog latatnotl. Kérjük a most itt-ön postára adni sziveskedjék.

Nyilttér *)

K-ra L.

A „Zala-Somogyi Közlöny“-nek 6-ik számában Gel.

*) Az e rovatban közöltekért, csak a sajtóbirósag irányában vállal felelősséget a szerk.

szére vonatkozóleg egy czikk jelent meg, melyet válasz nélkül hagynom nem lehet, de nem is szabad.

Azon költeményre, hogy azon iró által felhozottakban „itt egy diszmő, amott egy kutya fekszik dögöltten, az udvar közepén dögölt lovak hullái szárogatják“ azt válaszolhatom, hogy: nem igaz.

Mindazáltal, hogy a vér erelben fel ne szökjék azon tisztelt irónnak, mely vetiem ésaro nagy is igen forr; annyi megtörtént, hogy a vigyázatlan juhász egy leütött lónak husát a pajtás kutben csipi pajta mögé egy sarokban fára feltrakta kutyái számára, hogy hozzá ne férhessenek; ezen meggondolat'an tett, minden szutre bünt-társ méltó, az elöjárósége pedig, nagy szinte a hatóság is, kinek figyelmét ezen tett kiferdite, megrövást érdemel

De a tobbiro nézve: valakiről a t feltenni: hogy dögöbust szárogat aratok vagy is emberi lények számára, az rosz akarattal párosult gonosz indulatot tüntonsit; az pedig ki oly lekeletenséget elég szivtelen bárkiről nyilvánitni, az egy nemtelen, lovagiatlan czimer. — Gelse, 1866. marcius 8-án.

EVASTJTS KÁROLY.

Tulipántos szép éjszaka
Még felvirradat-e valaha,
Bánatára és szivemnek —
Maradj régi lakodba.

Nem mondhatom 1866-ban
A mit kivántam, hogy megvan.
Január 11-ike éjelén
Beköszöjött a nagy remény.

Tulipántos éjszaka
Csak virradj fel valaha!
Nem is volt és nem is lesz
Örök sötét az éjszaka.

GÖCSEI DUDÁS. *)

*) E rovatban a lap homlokán érintett díjért mindenki közölheti költeményeit és czikkeit szerk.

TÁRCZA.

A rab.

Börtönömnek keskeny ablakára
Bágyadozva süt a hold sugára.
Nyögve szállong a bús éj fuvalma,
S felszajong dúlt kebelem nyugalma.

S mint a tenger fázva vad szelektől,
Forr, súg szivem a kinszenvedéstől,
És miként a láva tüzpatakja
Foly szemamből mély keservek árja.

Bús fohászim az egekhe szállnak,
De vigaszt oh! már ott sem találnak.
Számkivetve földek körébül
Kiesém az égiek kegyéből

A gyalázat bélyeg homlokomra
Sötve, [illegible] nem hajt bánatomra,
Vesztettem minden égi földi kincset,
Hordozom a sulyos rabbilincset.

Volt idő, volt ifjabb életemben
Hogy gonosz szív dobogott kebletemben,
S az erénynek messze hagyva utját,
Félkeresztem a bünök tanyáját.

Ó miért nem volt rám több vigyázat,
Most nem égne rajtam a gyalázat,
E világra engem mért hozának,
Hogyha vesszni imigyen hagyának?!

Mert mit ér az ily keserves élet,
Melyre rég kimondva az itélet!
Ha remény sincs, hogy leszirva a bünt,
Mondhatnám: a szégyen éje elünt.

De nem! mélló szenvedéseim ára
Válhatik még bűs lelkem javára.
Isten, ember megbocsátja a bünt,
Ha a bünös bünhődése megszünt.

Sok rosz embert térithetni jobbra,
Ha szigorral hajtatik dologra.
A dologház lóte hozna rátok
Égi áldást, lelkes népbarátok.

Mert a restség mint a lassú móreg,
Mint a fában titkon ölő féreg:
Hos halált a tévedett szivére,
És örök vészt lelki életére.

BÓJA GERGELY.

A viszonzáz.

Elbeszélés Herchenbach W-ről.

Német eredeti után közli Szávay.

(Folytatás.)

A legközelebbi vasárnapra minden a mi szükséges volt, el volt készitve, Jenő utolszor jelent meg ma a templomban, hogy a lelkésznek utolszor szolgáljon a szent mise áldozatnál. Jenő ma egész ártatlanul oka volt annak, hogy a hivek a szent misét csak fél áhitattal hallgatták, mert mindenki uj öltözetét bámulta.

Hétfőn bucsut vett rokonaitól, ismerőseitől és tantársaitól. A bucsuvétel schol sem esett neki nehezére, mert tudta, hogy sokkal jobb sorsa lesz, és gondolá, hogy gyakran útjához Heinbergbe, különösen a szünidők alatt. Édes anyja és a jó Welleréktől a következő reggel szándékozott bucsut venni. Ekkor jutott eszébe, hogy többé nem fogja Matildot látni, és gondolá magában, hogy attól különöse bucsut kell vennie.

Tudta, hogy ilyen időtájban az árnyékban kötni szokott, s azért egyenesen a kertbe sietett; és nem csalódott, ott ült a kőpndon, de nem kötött, a harisnya az asztalon, a fehér gombolyag a földön feküdt, maga pedig fejét kezére támasztva, erősen zokogott.

— Miért sirsz — kérdé Jenő. — Bántott valaki?

Mathild e kérdésnél fölemelé fejét, s Jenőre tekintve mondá: — Engem senki sem bántott, de sirok, mert elfogsz menni. Nem lesz most senki, a kivel játszani fogok.

Mathild ezt a legtisztább lélekkel mondá, mert még csak tizenhárom éves vala.

Jenő, kit hasonló érzés fogott el, válaszolá: „Ha tudom, hogy sirni fogsz, akkor nem megyek el, hanem itt maradok nálad.“

„Nem, nem“ felelé Matild, „neked el kell menned! Én magam akartam igy, mi el neked javadra van. De, nemde mikor szünidőd leend, elfogsz jönni?“ Vagy ha már nem fogsz bennünket látni, nem is fogsz reánk gondolni?“

„Én soha sem foglak bennetket feledni“ válaszolá Jenő, mert nektek igen sok jóval tartozom. Különösen téged feledni nem foglak soha.“

„Örömest adnék valami emléket“ mondá Mathild, de mivel sokkal nem birok, a mit elajandékozhatnék; vedd e rózsát zért. Előttem igen kedves volt, a ki élőben nekünk oly sok szépet mesélt. Ugy hiszem neked is kedves fog lenni.

Jenő a rózsafüzért elfette, és igérte, hogy Matildért is fog arról imádkozni.

Másnap a biró Jenővel elindult a városba, a hol őt átadta barátjának a ki Jenőt jól fogadta.

Egy év eltelte után Jenő a szünidőkre Himbergbe jött, hol a gyermekek régi bizalmas barátságukat folytatták. Ezután Weller leányát egy távol eső nevelő intézetbe adta, három évre, Matild e három év alatt egyszer jött haza, hanem őt szülei és testvérei minden évben egyszer meglátogatták.

Három év alatt a leányka könnyen hajadonná fejlődik, és sokat változik, nem csak külsőleg de belsőleg is. De Matildnál kivétel volt, mert jólehet sokat változott külsőleg, de belsőleg ugyanaz maradt. A hosszu három évi távollét alatt hü ragaszkodást őrzött meg az egykori játszótárs iránt, és gyermekies örömmel gondolt azon pillanatra, melybenazt viszont fogja látni. Csak a kunyhó megpillantásnál jutott eszébe, hogy már nem gyermek, és azért fogta el arczát azon pir, a melyről fönnebb szólottunk. Jóllehet valódi okát e pirnak maga sem tudta.

Jenő rövid idő mulva, különben az egész tanári testülettet bámulatra gerjesztő gyors előhaladása által. Az egész városban bámulat tárgya lett, s nem csak ő róla beszéltek. Loert tanácsnok gyermekeinél naponkint három órát töltött. Tudja Isten mit nem tett volna a tanácsnok, ha az ő gyermekei oly jók és szorgalmatosak lettek volna mint Rozel Jenő. De a gyermekek ugy örökölték e családi gyöngeséget, mert mint az emberek, kik a tanácsnokot ifju korában ismerték állitják, hogy ő semmivel sem volt jobb gyermekeinél.

Ha némely szülék gyermekeiknek Jenőt emlitették, rendesen azt felelték szüleiknek! „Annak a természettől van az a mivel bir, mi nem tehetünk róla.

Egy szóval Rozel Jenőnek már is fényes jövőt jósolták. A mihez másoknak hét év szükségeltetett, ő azt könnyen négy év alatt elvégezte.

Tizenhét éves korában a bonni egyetembe ment, a hol fel fogjuk őt keresni. Most lépjünk a sz. Markus tér egyik rövid mellék utczájára, ott fogunk egy házat látni, a mely valamivel kiljebb van épitve a többieknél, s térjünk abba be. Az üstök alatti ruhatartón függő, kék, vörös, és más szinü házi sipkák; a szobákból hallatszó hangóra (Guitarre) és ének-hangok eléggé cáruljuk, hogy a házban tanulók laknak. A szoba igen furcsa szönyeggel van bevonva t. i. minden élő és holt nyelven nyomtatott lapokkal. Egy csomó költi ujság fölött kiteritve egy lap Cornelius Neposból, e mellett Illustrated London news, ezenkivül Revue des deux mondes.

E házban lakó tanulók nagyobb része inkább szeretett a sörös kancsók mellett ülni és azokat üritgetni, mint a nekik unalmasnak tetsző előadásokat hallgatni. De a mi Jenőnk nem tartozott ezek közé, hanem ő még most is; valamint az előtt a legszorgalmatosabb tanuló volt.

(Folytatása köv.)

ÜZLETI HIRNÖK.

N.-Kanizsa, márczius 9. 1866. Utolsó jelentésünk óta gabona-piacunk helyzete még rosszabbá vált, és pénzártékünk naponkénti javulása, ugy az uj vetések virulo állásával fogva az időnyben jobb fordulatra nem is gondolhatni, mit külföldi hirek ezinte bizonyitanak.

Budában, mely fő árucikkünket teszi, a folyt hétben csaknem semmi forgalom nem mutatkozott, és árainkat, melyek az illető lerakóhelyeikhez semmi arányban nem állanak, nagyban le kellene szállitanunk, ha más piacokkal versenyezhetni akarnánk.

Rozs kisebb mennyiségben és igen alacsony áron vásároltatott és pedig czupán fogyasztásra, miért is az halot mindamellett nagyobb terjedelmet nem nyert.

Árpa az nab csak elsőfaju minőségben kell itt-ott, és nyron csupán vetésre; takarmányárú ellenben kérdés nélkül.

Tengeriből, szárazt csak igen ritkán hoznak, de nem is jön ide más felé. Triesztben és cikk, a Banát és duna-alföldi tömérdek szállitás következtében 15—20 krnyival alább szállt.

A repcenevetések álláspontja bel- és külföldi hirek szerint igen kedvezők, e szerint a növény annyire megerősödött már, hogy a rosz idő hátrányos befolyása ellen tökéletesen védve van. Banátban uj repcére már szerződtek és ugyan 4 frt 20 krral kétperczent rendszéssal a pályadraon átroendő. — Minden egyéb czikk kérdés nélkül.

Jelenlegi árak a'só-ausztriai mérőként a helybeli indóhásnál: Buza 86—87 fontos 3 frt 35 kr. 87—88 fontos 3 frt 45 kr. 88—89 fontos 3 frt 45 kr. Rozs 80—81 fontos 2 frt 30 kr. Kukoricza 1 frt 80 kr. 1 frt 90 kr. Árpa sorfő-éshez vala 73—74 fontos 1 frt 70, 1 frt 90 kr. Zab 46—47 fontos 1 frt 10—18 kr. Pohánka első-rendű 1 frt 50 kr. Puszuly fehér 3 frt 10 kr, barka 2 frt 25 kr. Gubé első rendű 8 frt. — kr. mázsája. Szilvapálinka 20 foku 17 frt — kr. Seprőpálinka készletbiányban. Törköllypálinka 12 frt — kr. hordóval. Mák 12 frt. Borkő 24 frt. Háthra éli gyapot 68 frt má sája. Nyersbőrök: tehén- és bivalybőrök 10—11 frt párja. Ökörbőrök 17—18 frt párja Csirabőrök 5 frt 50 kr. — 6 frt. 50 kr. Borjubőrök 2 frt 40 kr. — 2 frt 80 kr. pár szám.

Borok: fehér és vörös (schiller) 1862- és 1863-ki vidékfukbeli 1 rmés 6 frt — 7 frt 50 kr. Uj honi bor vörös és fehér 5 frt — 6 frt. —

Balatonmellékí borok 1862- és 1863-iki fehér 8—9 frt.

Vinas 80 frt — kr. Rác 40—44 frt. Közönséges gyapjuban itt készi thiány mutatkozik, ára 70 frt. Fehér rongy ára 7 frt 25 — 7 frt 75 kr. feketé 3 frt 50 kr. — 4 frt. Lassú kovés mutatkozik s hasszárt 60—65 frt, tövilért pedig 35 — 38 frt fizettetik. Juhbőr finom 2 frt 30 — 2 frt 60 krjával vétetik a mészárosoktól; u ha kétnyiretűnek pedig 2 frt. 50 kr. — 4 frt.a' fizettetik meg párja.

A heti marhavásárok emelkedőfélben vannak, temérdek szarvasmarhát hajtanak be, mindannak daczára, hogy vidéki kereskedők kevesen látogatják meg piacunkat, mégis emelkedik ára.

Borju foltiné mennyiségben s potom áért adatik el. A mészárszékekben 20 krral fontja 10—12 krra a'dvdt.

Sertés kisebb mennyiségben, de emelkedett árral adatik.

N.-kanizsai piaczi árak márcz. 9-ről.

Borsó itczéje 16 kr. Lencse itczéje 14 kr. Bab itczéje 6 kr. Köles itczéje 8 kr. Burgonya mérője 0 frt 80 kr. Marhahus fontja 12 kr. Juhhus fontja 8 kr. Sertéshus fontja 16 kr. Szalonna mázsája 35 frt — kr. Zsir fontja 32 kr. Lángliszt mázsája 30 frt — kr. Szemlyliszt mázsája 8 frt — kr. Kenyérliszt fontja 6 kr. Kukoriczaliszt fontja 4 kr. Árpadara fontja 20 kr. Koleskása fontja 8 kr. Riszkása fontja 16 kr. Pálaj fontja 60 kr. Repcemagl fontja 26 kr. Ezermagl fontja 40 kr. Uj bor itczéje 12 kr. Ó bor itczéje 16 kr. P sti sör itczéje 14 kr. Kanizsai sör itczéje 12 kr. Gabona-pálinka itczéje 40 kr. Törköly-pálinka itczéje 30 kr. Szilva-pálinka itczéje 40 kr. Nyers fazegyt mázsája 16 frt. — kr Öntött fazegyt fontja itczéje 35 kr. Mártott fontja 32 kr. Szappan fontja 24 kr. Só fontja 10 kr. Keménytő öle 6 frt — kr. Puszta öle 5 frt — kr. Nyersfa öle 4 frt — kr. Faszén mérője 32 kr. Szénamázsája 1 frt — kr. Szalma m. 60 kr. Kender fontja 40 kr. Len fontja 60 kr.

Bécsi pénzárfolyam márczius 9.

5% metaliques 60.60; 5% nemzeti kölcsön 63.25; 1860-ki álladalmi kölcsön 79.20; bankrészvények 731.— hitelintézeti részvények 142.00; London 120.25; ezüst agio 101.90; arany darabja 4 frt 90 kr.

Felelős szerkesztő: Wajdits József.

Friss veteménymagvak

ugymint:

Franczia s magyar luczerna lóhere, Veres stájer lóhere, Fehér hollandi réti here, Angol, franczia, olasz és belföldi perje, Török baltaczim, Czukor-, Burgundi-, takarmány- s gömbölyü-répa, Bükköny, mohar s nyári-repcze, Pohánka és nyári-buza, Timot fü, Pimpinelli, és mindenféle fris E r f u r t h i kerti veteménymagvak jótállás mellett.

Ezeken kivül következő sajtok u. m.: **parmai, ementhali, groji, strachino** és **liptai**. — Halak: **angolna, szardina, tőke hal** és **hering**. Czukor, kávé, thea, asztali- és asszuborok, kapható

Fesselhofer Jósef

(3—3) nagy-kanizsai fűszerkereskedőnél.

Hirdetmény.

30 nap alatt leend az urak, hölgyek és gyermekek számára, minden gondolható nagyságban fölszerelt kész vászonruhák egész raktára **az első és legnagyobb vászonruha-raktár és varró-intézet központi depot-jában, Bécs, Tuchlauben 11. sz.** felcároni eladása.

A valódiság-, tisztaság- és a legszebb készitési módért, ugy viseletre alkalmas voltáért kezesség nyujtatik, és minden darab, mely a legjobban nem illik, vagy nem tetszik, visszavételtik.

Kész uri ingek, legjobb kézi munka:

	frt. kr.		frt. kr.
Fehérfonál-vászoningek, sima	3 —	helyett csak	1 50
Finomabb nemü mellráncokkal	4 20	„ „	2 30
Finom irhoni vagy rumburgi ingek	6 —	„ „	2 80
Finom rumburgi ingek, kézi fonál	7 60	„ „	3 50
Legfinomabb rumburgi ingek, kézi munka	10 —	„ „	5 50

Kész nő-ingek, legjobb kézi munka s kézi himzés:

Sima vászon nőingek hajtással	4 —	„ „	1 90
Finom schweizi ingek, mellráncokkal	6 50	„ „	2 80
Uj divatu himzett	6 50	„ „	3 50
Eugenia, uj divatu, himzett	7 —	„ „	3 50
Marie-Antoinette-füzőingek	6 50	„ „	3 —
Viktoria-, himzett valódi Valenciennel	16 —	„ „	7 —

Legujabb nő-pongyolák és haj-köpenyek:

Elegans, a legfinomabb perkail-ból	11 50	„ „	5 50
Angol kelméből, himzett	18 —	„ „	8 50
Női alsó nadrág shirtingből, legfinomabb	7 —	„ „	9 —
Női nadrág, himzett vászon	6 —	„ „	2 80
Női háló füzőny, sima	5 50	„ „	2 60
Elegans, gazdagon himzett füzőnyök	12 —	„ „	5 50
Női hálóingek, hosszu ujakkal	3—3 60—4 50		

Legfinomabb uri alsó-nadrágok:

1 frt 20 kr.—1 frt 50 krig; legfinomabb rumburgi 2 frt 20 kr.

Irhoni szövés 48 rőf	34 —	„ „	17 —
Legfinomabb irhoni vagy rumburgi 50 rőf	60 —	„ „	24 —
Jó vászon-zsebkendő, 6 db.	1 frt. 1 frt. 50. 1 frt. 80 kr. — 2 frtig		
Legfinomabb zsebkendők, vászon-battiszt-ból is, 6 db.	2—2 frt 50 kr.		

Az áruczikk valódisága- s tisztaságáért kezesség nyujtatik. Ingek, melyek nem a legjobban illenek, visszavétetnek.

Mintaingek, egy mintás mértékinálási kivánatra megküldetnek. Vidéki megrendelések utánvét mellett. Uri-ingek megrendelésénél a nyakbőség bejelentése kéretik. (8—12)

A magyar földhitelintézet szelvény-adó mentes zálog-levelei

Nagy-Kanizsán, a napi tőzsde árfolyama szerint kaphatók **Löwy Józsefnél.** (1—*)

Pränumeratons-Anzeige.

Unumgänglich nothwendig ist für Jedermann, der mit der jetzigen bewegten Zeit gleichen Schritt halten will, eine populäre zeitgemässe Weltgeschichte. Die bisherigen, meist vortrefflichen Werke sind entweder zu umfangreich und kostspielig, oder sie sind zu gelehrt, mithin für die grosse Volksmasse nicht passend.

Die hier gebotene, neue und freisinnige Bearbeitung der Geschichte unserer Erde wird diesem längst gefühlten Mangel abhelfen und die Anschaffung in der Art erleichtern, dass man sich dies Werk, das 3 Bände umfassen wird, in monatlichen oder 14-tägigen Heften zu dem billigen Preise von nur 25 kr pr Lieferung aneignen kann.

ALLGEMEINE WELTGESCHICHTE für das Volk

nach den besten Quellen bearbeitet von L. von ALVENSLEBEN. Mit 100 Pracht-Illustrationen. Erstes bis zwölftes Heft à 25 kr (3—6)

L. v. Alvensleben, dessen Leben ein halbes Säkulum der Literatur angehört, hat 6-jährigen Bienenfleiss diesem Werke geopfert.

Die prachtvolle Ausstattung, (jedes Heft mit 10 der feinsten Illustrationen,) welche noch keine der bisherigen Weltgeschichten aufweisen kann, muss noch erwähnt werden.

In einigen Tagen erscheint das 12-te Heft, und ist die Vollendung vor Ablauf von 3 Jahren sicher in Aussicht.

Verlag von **Alb. A. Wenedikt** in Wien.

Zu haben in Gr.-Kanizsa bei J. WAJDITS u. Matulnik

Ház- és szöllő-eladás.

Nagy-Kanizsán a bécsi utczában 751. szám alatti ház, kényelmes uri lak- és két családnak külön lakhelyiyel, jó feltételek mellett szabadkézből eladandó. A 8 t.-Györgyvári hegyen egy 4000 négyszög ölre terjedő. Továbbá gazdasági és más eszközök is szabadkézből eladandók. Venni óhajtók sziveskedjenek a fentérintett házszám alatti tulajdonossal értekezni. (1—*)

Cs. kir. osztrák, első amerikai és angol szabaditékkal oklevelezett

ANATHERIN-SZÁJVIZ

Popp J. G.

gyakorló fogorvostól Bécsben. — Előbb Tuchlauben 557. sz. Most: Belváros, Bognergasse Nro 2, a takarékpénztárral szemközt.

Egy üveg ára 1 frt 40 kr. becsomagolás 20 kr. — Kapható Bécsben minden gyógyszertárban, s illatszer-kereskedésben, vidéken a megjelelt czégeknél.

Cs. kir. szab. **FOG-PEP** ára 1 frt 22 kr. **FOG-ÓLOM** lyukas fogakra önhasználatul ára 2 frt. 10 kr.

Növényi **fog-por**, egy doboz ára 63 kr.

E jeles készitmény 15 évi fönállása óta hirre kapott és elterjedt Európa határain tul is. Használata különösen jótékonynak bizonyult be mindennemü f o g f á j á s ellen, a száj lágy részének minden bajai ellen, könnyen vérző iny, skorbut stb. ellen. Fölolvasztja a nyálkát, miáltal megakadályozza a fogkő képződését, frissitőleg és izlésjavitólag hat a szájra, tehát teljesen megszünteti a rosz szagot, mely mesterséges vagy üres fogak, étel vagy dohányzás által származik. Miután e szájviz semmikép sem hat ártékonyan a fogakra és a szájrészekre tehát kitünő szolgálatokat tesz, mint szájtisztitó-szer is, és késő öreg korig teljes egészségben és frisseségben tartja a fogakat. Magas orvosi tekintélyek bizonyitványai elismerték ártatlanságát s ajánlhatóságát, és sok jeles orvos által ajánltatik.

Kapható N.-Kanizsán: Fesselhofer József urnál.
Belus J. gyógyszertárában.
Wellisch „
Rosenfeld A. „
Rosenberg J. és F. uraknál.

(2—*)

Alulirott 61 éves, már 42 éves korom óta kegyetlen fogfájdalomtól ostromoltattam, mi miatt fogaim nagy részét elvesztém. Ujból fogfájdalmam beálltával Horning J. gyógyszerész ur ajánlá a nála kapható dr. Popp J. G. bécsi fogorvos ur Anatherin-féle szájvizét; alig nehányszori használat után megszünt a kegyetlen fájdalom, és én ezen jó és kellemes izü szájviznek naponkénti használata folytán a régi bajtól egészen ment vagyok.

A hála-köszönet érzetétől áthatva, bárkinek is, ki fogbajban szenved, minden érdek nélkül, de meggyőződött a viz jóságáról, mint legjobbat ajánlhatok.

Eszék. NAEHMANN KRISTÓF m. k. cs. k. főbiró.

Cs. kir. kizáról. szabad.

FOG-SZIVARKÁK,

legujabb s mint legjobbnak elismert legkényelmesb szer a fogfájás minden neme ellen,

egyedüli feltalálója: **Török József** gyógyszerész Pesten, **király utcza 7. sz. alatt.**

Ezen fog-szivarkák, kényelmes alkalmazásuk s biztos hatásuk végett á l t a l á n o s h a s z n á l a t r a minden magasztalás nélkül magukat a legjobban ajánlják. — A fogfájásban szenvedő ezen pillanatban meggyőződést szerezhet magának, hogy egy jeles és okszerüleg összeállitott készitménnyel — mely a czélnak tökéletesen megfelel — van dolga.

Gyermekek és nők is e szivarokat egész kényelemmel használhatják.

Miután a fogfájás annyira kellemetlen és gyakran éjjel áll be a midőn a csillapitó szer nem igen van a kéznél, a fog-szivarkák mint legjobb házszernek, mindig készletben kellene lenni.

Ára egy skatulyának 1 ft ½ skatulyának 50 kr. Postán küldve 10 krral több.

Ismét eladók illendő százalékban részesülnek.

Középponti elküldési raktár: a fentérintett gyógyszerésznél. Megrendelhető továbbá a Magyar- és szomszédországok, valamint az összes cs. kir. osztrák tartományok minden gyógyszerészénél. (7—9)

N.-Kanizsán kapható **Belus József** gyógyszerésznél.

Nyilvános köszönet.

Én alulirott kötelességemnek tartom a „HUNGARIA" BIZT. BANK társaságának köszönetemet nyilvánitani azon okból fogva, hogy a fent nevezett társaságnál biztositott szénám 1865. decz. hó 14-én elégett, és már e hó 10-én az egész biztositott összeg minden levonás nélkül, a szigetvári ügynökség által kifizettetett, ezen oknál fogva mindenkinek ajánlhatom a fent nevezett társaságnál való biztositást. Dombon, 1866. január hóban.

3—3 **Váradi Mózes,** domboi biró.

Árverési hirdetmény.

Somogymegye Kaposvár városa, buzatér 6-ik szám alatti, s vagyonbukott Feldreich Jakab csődtömegéhez tartozó, különben 155. számu kaposvári telekjegyzőkönyvben A †. rend. 205 hrsz alatt Feldreich Jakab nevére jegyzett — 4896/60-ra becsült ház becsáron felül f. évi márczius 5-én szükség esetében becsáron alul is april 10-én mindenkor délelőtti 9 órakor a helyszinén — a csődválasztmánynak f. évi január hava 20-án hozott határozata folytán elárvereztetik. — Az verési feltételek, alulirottnál megtekinthetők.

Kaposvár, 1866. február hava 8-án.

3—3 **Rimanóczy József,** tömeggondnok.

Zongorajátékban itt helyben oktatást venni ohajtók sziveskedjenek e lap kiadó hivatalához fordulni, s a felől bővebben értekezni.

K. k. erste landesbef. Fabrik

feuerfester und einbruchsicherer CASSEN

von

F. Wertheim & Comp. in Wien.

Magazin: Stadt, Tuchlauben Nr. 11.

Diese unsere Fabrik, die grösste am Continent, beschäftigt die meisten Arbeiter, hat durchwegs die neuesten Maschinen mit Dampfbetrieb, deren vortreffliche Leistungen bezüglich der Accuratesse nie durch Handarbeiten erzielt werden können und hat bis jetzt gegen 14,000 Cassen fabricirt.

Unsere neuestes Schlossprinzip ist das vollkommenste — bis jetzt von keiner andern Fabrik erreicht, — und durch die ersten technischen Autoritäten Europa's öffentlich documentirt.

Zur Erzeugung der Schlüssel wird eine äusserst sinnreich construirte Maschine verwendet (Unicum am Continent), durch deren Mannigfaltigkeit man über 1 Million verschiedener Schlüssel erzeugt, ohne dass einer dem Andern ähnlich ist, also nie Schlüssel-Duplicate entstehen können, welches bei Handarbeit häufig vorkommen muss.

Um das grosse Vertrauen, welches wir bisher genossen, zu erhalten und zu rechtfertigen, werden wir Alles, was im Gebiete der Möglichkeit liegt, anwenden, um diesem Vertrauensgeschäfte durch Verwendung des besten Materiales wie der sorgfältigsten Arbeit Rechnung zu tragen. — Depots halten wir in allen Hauptstädten der Monarchie, sowie an ersten Plätzen Europa's ect. ect. (3—3)

PIRNITZER TESTVÉREK

pénzváltó-üzlet Pesten, Dorottya utcza 10-ik szám alatt

ajánlják mindennemü értékpapirok vásárlását

részletfizetések mellett.

A vevőnek az első részlet lefizetése alkalmával egy levél kézbesittetik, melyen a vásárolt értékpapirok számai följegyezve vannak, s mellyel a legközelebbi huzásban már játszik. Az utolsó részlet lefizetésekor az értékpapirok kiszolgáltatnak. A részletfizetések a vevő kivánsága szerint állapithatók meg.

Különösen előnyösek az általunk rendezett

társas-játékok

A. 10 hitel-sorsjegy á frt 7.25, 20 havi részletben
B. 10 „ „ „ 9.75, „ ½évi „
C. 10 1864. 100 ftos „ „ 4.—, „ havi „
D. 10 1864. 50 ftos „ „ 3.50, „ havi „
E. 10 1864. 100 ftos „ „ 7.25, „ ¼évi „
F. 10 1864. 50 ftos „ „ 3.65, „ „ „

Ennél 10 személy játszik 10 sorsjegyre, minden személy kiadráb n. s minden részvevő t. i. az utolsó rész lefizetésekor egy eredeti sorsjegyet kap.

G. 50 Rudolf-sorsjegyre á 3.60, 20 havi részletben. Ennél 10 személy 50 Rudolf-sorsjegyre játszik, s minden személy, annak egy tizedrészére, s minden személy az utolsó rész'et lefizetésekor 5 sorsjegyet vesz át.

Továbbá az annyira megkedvelt társaságok H. á 4 frt 25 kr. negyedévi részletben.

Ennél 20 személy, mindenike annak 20-ad részére játszik, a befizetések tartama alatt

40 huzásban évenkint

valamennyi Ausztriában kiadott sorjegyekre, egy hadzál és evéd sorsjegy huzásával, és ilyenik ezen értékpapirokon folyó kamatokat is a befizetési naptól kezdve, —. A sorsjegyek végre vagy eladatnak s az eredő összeg arányosan feloszattik vagy természetben kiszolgáltatnak.

Különösen figyelemre méltó az ujonnan rendezett K. társaság 10 személyre 10 forintjával 20 [illegible] részletfizetéssel 41 sorsjegyre, és pedig: 1 egész 1860-ki 500 frtos, 2 egész 1864-ki, 1 egész 1839-ki 250 frtos, 2 hitel, 1 egész triesti 1 gőzhajózási, 2 Eszterházy, [illegible], 3 Pálffy, 2 Clary, 3 Genois, 3 budai, 3 Windischgrätz, 3 Walstein, 3 Keglevich [illegible]

[illegible] e társaságok bármelyikébe tetszés szerint mindenki beléphet, anélkül, hogy az egyik [illegible].

[illegible] a t. cz. közönségét figyelmezteni, hogy kivánatra különnemü sorsjegyeket [illegible] s azokat [illegible] és szerinti határidőre történendő részletfizetésekre árba bocsátjuk, [illegible] sorsjegy-társulatoknak ajánlunk.

[illegible] gyorsan és pontosan teljesittetnek. Tudakozódásokra azonnal válasz [illegible] részletfizetési tervezetek és 1866-ik évi sorsolási naptárakkal szolgálunk, [illegible] a legjutányosabb játékkal kedvesünk. (5—*)

PETERLONGO JÁNOS

fegyvergyárnok INSBRUCKBAN,

jelenleg következő egészen uj garantirozott vadász s céllövő-fegyverek kaphatók:

Körülbelől 100 szimpla fegyver 7 frt 50 kr.—18 frtig.
200 dupla csövü fegyver vascsövel 14, 16, 18, 20 frtig.
100 finom duplacsövü fegyver drótcsővel 21—200 frtig.
50 dupla csövü Lefaucheux 50—150 frtig.
100 dupla csövü sinórcsővel 50—150 frtig.
100 czélbalövő fegyver 80—200 frtig.

továbbá gazdag választékban kaphatók mindenféle REVOLVEREK, revolver-czsablinok, csavar-pisztolyok, szoba-fegyverek, pisztolyok.

Fegyvermegrendelések nem szükségeltetvén megrendelés azonnal teljesittetik.

Részletes árjegyzék ingyen.

(2—6)

SOMMER JÓZSEF

diszmü, norinbergi és rövidárok kereskedő

NAGY-KANIZSÁN. Helyisége KORHÁZUTCZÁ-ban.

Ajánlja gazdagon szerelt raktárát u. m.:

pipa és pipaszár, — asztali-, toll- és konyhakések; borotvák, ollók, koppantók; pakfong és bádog kanalak. — Toilette és függesztő-tükrök. — Erszény és tárczák, tálczák; mindennemü illatos cocos-szappan, pecsét-viasz, bontó-, sürü- és feltüző fésük. — Minden néven nevezendő gombok, czimma-, fő- és fogkefék. — mindennemü gyöngyök, crinolinban való aczél és nád, halcsont-, botok, viaszkos vászon. T o v á b b á; Pottendorfi kötő-, himző- és szövőpamut, szövőfonál, fehér és színes pamutfüzők, selyem- és bársonyszallagok. — Kötő és varró czérna, berlini- és arras-gypot, varró- és szücs selyem. — Bélésszövetek és mindennemü zsinórzatok. — Nő- és gyermekharisnyák s végre téli férfi-, nő- és gyermek alsó és felső ruhák, nadrág harisnya, kesztyü, alsó-ujak, süveg és kötött czipőket, hálósapkát sawlt és minden ezen szakba vágó czikket

a legjutányosabb áron. 3—3

HIRDETÉS.

Wajdits József könyvkereskedése Nagy-Kanizsán, elfogad mindennemü e minta szerinti névvel ellátott levél ragasztó jegyekrei megbizásokat olcsó árért, szinte általa kaphatók fényképi levélpapirok, fényképi látogató-jegyek s minden e szakmába vágó tárgyak is. Továbbá kereskedésében egy jobb házból fiatal egyén gyakornoknak, a nyomdai és könyvkötői üzletében pedig néhány tanoncz jó feltételek mellett felvétetik, vidékiek előnnyel birnak.

RECHNER & FELTER TEMESVAR

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa. Ötödik évfolyam. 7. szám 1866. márczius 20-án.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és művészet köréből.

A somogymegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen: Minden hó 1-én, 10-én, és 20-kán egész íven.
Szerkesztői iroda és kiadó hivatal: WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek: Helyben házhoz hordással és vidékre postán küldve: Egész évre: - 5 frt. — kr. Fél évre - 3 „ — „ Évnegyedre - 1 „ 50 „

Hirdetések: A hat hasábos petitsorért 1-szer 7 kr., 2-szer 6 és minden további beiktatásért 5 kr. Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr. A „Nyilt térben" egy petit sor beiktatási díja 10 kr.

Előfizetési pénzek és hirdetések, szintén e lap szellemi tartalmát illető **közlemények,** valamint vidéki levelek, bérmentve a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.

Évnegyedes t. előfizetőinkhez!

Az uj évnegyed beáltával, hazafiui bizalommal fölkérem az évnegyedes t. előfizetőket, hogy megrendeléseiket megujitani szíveskedjenek. Fölöslegesnek tartom lapunkat nagy szavakkal ajánlani; de azt kérkedés nélkül vélem mondhatni, hogy a lap jóakaróival egyetemben tenni fogunk annyit, mennyit egy provincialis lap szerény körében tehet. Rajtunk nem fog mulni, hogy ezöt év óta nagy anyagi áldozatokkal fentartott közlönyt minél érdekesebbé és tanulságosabbá tevén olvasóink megelégedését megnyerhessük.

Az előfizetési ár a lap homlokán olvasható.

Nagy-Kanizsán, 1866. mart. 20.

WAJDITS JÓZSEF,
felelős szerkesztő és kiadó.

Zala megye hatóságának intézvénye a „fonalóczkór" — trichin — ellenőr ügyében.

1866. márt. 6-án. 1404. sz. alatt.

Sokan vannak, kik a fonalóczkór betegséget még nem ismerik, ennélfogva nem lesz felesleges, előreboczájtva mondanom, miszerint ez a disznóknál előforduló oly „féregkór," mely a nyers disznóhus evése alkalmával a gyomorba kerül, és a vérképzés folyama alatt a test minden részében eloszlik, s végre mondhatni, hogy az embert elevenen emésztik fel, a millió férgek (fonalóczok.)

„Észak-Némethonban, ugyszinte az ausztriai birodalomban, különösen Cseh- és Morvaországban is előfordult.

Minthogy ez által a népgazdászatnak egy jelentékeny ága immár tetemesen sujtatik, az e részbeni túlságos félelem következtében a népnek egy nevezetesebb élelmi czikke a birodalom némely részében máris jelentékeny módon háttérbe szorittatik, s egyes üzletek érzékeny csökkenést szenvednek. S bárha ezen kór előfordultа iránt 1864. országszerte elrendelt, nagy része górosöi vizsgálatokon alapuló terjedelmes kutatásokról beérkezett jelentések szerint, a szóban levő kór ezen országban eddigelé sem állatoknál, sem embereknél nem mutatkozott is, habár nálunk a nyers disznóhus élvezete szokásban nem lévén, ezen kórnak embereknéli kiütéséről még azon esetben sem lehetne tartani, ha a fonalócz ezen országban a sertéseknél mutatoznék is, és pedig azon oknál fogva, mert az eddigi tapasztalás szerint a sertéshus az ebből eredő készitmények helyes átsütés-vagy tökéletes megfőzés által egészen ártalmatlanná és élvezhetővé tétetik, mind a mellett a dolog komoly voltánál, ugyszinte kereskedelmi fontosságánál fogva utasitásul adatik a megyei fő- és al orvos uraknak, hogy a sertés-husnak gondos és lehetőleg górcsöi vizsgálását pontos figyelemmel teljesitsék, s az eredményről kimeritő havi jelentést tegyenek."

Mindinkábbi megnyugtatására a n. t. közönségnek figyelmeztetem az olvasót a mult számu „Z.-Somogyi Közlöny"-ben ugyan e tárgyról hozott czikkre, hozzátéve azt, miszerint ismérve ez ügy fontosságát, e rendeletet megelőzve már több kisérletet tettem, s mondhatom, hogy a fonalóczkórnak még csak kétes nyomát sem tapasztaltam. E rendelet vételével pedig hivatalos kötelességemnél fogva ezentul még szigorubb felülörködést fogok gyakorolni a közegészségi ügy és népgazdászat biztonságának minél szilárdabb megvédhetéseért.

Ha áll az, a mi igen is lehetséges, hogy a fonalóczok leginkább a rothadt állattest ételeken élődök testében fejlődnek ki a legbizonyosabban, akkor különös és mondhatni, kiválló figyelmet kell forditanunk a mészárosok és gyopmesterek disznóira, mert annyi bizonyos, hogy midőn a provincziális mészárosok disznói a levágott marhák hulláreszletein, mindig pedig a vágóhidon élődnek, akkor a sintéreké Isten tudná elősorolni, hogy minő rothasztó betegségben eldöglött marhák és lovak husain táplálkoznak. Ez tény, s épen azért, mert történt dolog, tilljа az állatgyógyrendőri szalvány a sintéreknek, hogy eféle hullákon ne merészeljék táplálni disznóikat.

TERSÁNCZKY JÓZSEF
járási orvos.

Közegészségi ügy.

1. A szepetneki bőrférges lovak ügyében adós maradtam a bizonyságos jelentéssel.

Egy ló maradt betegen, mely nem engedé a bizonyságos jelentést megtenni. Nehány napja, hogy meggyógyultnak nyilvánittaték a bizottmány által, így csak most nyerheték alkalmat tartozásomnak lerólhatására.

Abban a házban volt az utolsó beteg, mely ben a vész kezdetét vette. Az első beteg 1864-ik év junius havában — tehát 8 hónap mulva — kelettezett, feljelentetett pedig 1865-ik évi január hó 10-én. E mulasztásnak következése lön, hogy a 411 ló-összegből betegült 43, gyógyult 38, agyonszuratott pedig 5.

Csodálatos látvány volt ezen utolsó beteg, tele volt fekélyekkel, azért ugy is nézett ki távolról, mintha tigris-bőrbe öltözködött volna. Időközönkint gyanus orrtakonyfolyást kapott, lábai feldagadtak, beállt általános sonyves állapot. Háromszor került a siralomházba, hol felette a halálos itélet kimondatott, egyedül orvosának reményt adó igérete menté meg az agyonszuratástól, a ugyis lön, mert a halálos beteg, bár év multával, a szorgalmas orvos, gyakorlott tapintatteljes befolyásával mégis meggyógyult a élvo maradt. A községben lovas katonaság állomásolván, ezek lovaira a vész nem terjedt, bizonyos jelül, hogy az állatgyógyrendőri szabványok pontosan tartatnak meg. A fertőzött istállók ragálymentesittetvén, a község ezuttal szintén ragálymentesnek lőn nyilvánitva.

Az orvosrendőri és gyógyeljárásról már a multévi czikkekben tettem emlitést, ennélfogva felesleges nek tartom azoknak ismertetését.

Szolgaljon hanulságul mindenkinek ez eset, mely egyedül azért vett annyi erőt és hatalmat, mert az első beteg, nemcsak, hogy fel nem lőn jelentve, hanem azért is, minthogy a beteg folyvást a közlegelőn táplálkozott és alkalmul szolgált a kóczvetlen érintkezésre.

2. *A kutyák fülrákja.* E betegséget minden ember ismeri, de leginkább a vadaszok, kezdődik a fülszélen és terjed tovább. Külsérétesek idézik elő. Nehezen gyógyul. Legbiztosb orvosszere a keverék: Vegy 3 nehezék (quint) Acidum pyrolyguosum-ot; 1. nehezék Creosotum-ot. Keverd össze és cseppentsd vele a fekélyt meggyógyulásig. Gyorsan és biztos gyógyit.

3 *A rühes kutyát, lovat és birkát leggyorsabban meggyógyithatni „petroleumnal."* Végy egy sarkefét, mártsd a petroleumba és keféld a rühes állatot ugy, hogy a rühpattanások szétszakuljanak $^1/_2$—1 óráig tartó szorgalmatos kefélésre az állat mulhatlan meggyógyul. A hosszu szőrü kutyát és birkát mindenek előtt meg kell nyirni s azután kefélés alá venni. Egyszeri ellátás mindenkorra elégséges.

4. *A kutya betegség,* mely annyi ebet elveszt, nem más himlőnél, azért a leghisztosb mentő szer a beoltás. A betegség kezdődik a tüdő és bél takony-hártyák hurutos hártalmazásával, azért is a beteg csipás, taknyos, köhög, hasmenést vagy szorulást kap. Később átmegy egy, tüdő vagy belgyuladásba, mászor az idegrendszer támadtatván meg rángásokat, bénulást kap. Sokszor kóros lerakodást vehetni észre s igy feldagad a fő, a fül, a nyak, vagy épen kifejlődik a himlőkötegzab.

Ugy kell beoltani, mint szokás a kis gyermekut ember vérhimlővel. Legjobb a fülbelső felületére 3 szurást tenni.

5. *Szörférges birkának legsikeresb gyógyszere az „utthyaps mineralis."* 15 szemer (granum) számittatik egy birkára egy összemarok zabbal. Fő szükséglet, hogy ne csak egye, hanem be is lehelje a megnevezett szert, ennélfogva váluból közösen, vagy külön abrakos zacskóból kell feletetni, mert ekkor a szer porlik s igy fellehelhetővé tétetik. T.

Szőllőszet.

Nyitás. Mihelyt a föld kellően porlasztható, megkezdhető a nyitás, még is figyelemmel kell lenni a hideg iránt, igy ha hideg napok járnak, délután már abban kell hagyni e munkát, időt engedvén a nyitás által forgatás alá esett földnek megszáradhatására, nehogy az éji hideg a rügyeket megrontsa.

Metszés. Óvatosak legyünk az idei metszéssel, hagyjuk késöre s majd akkor fogjunk hozzá, midőn a legfelső rügyek már vissza nem tarthatók a teljes kifakadástól, minthogy fálni lehet a teljes korai metszés által fejlődésére kényszeritett hajtásoknak elfagyásától, mive nagyon is számithatni e csalékony időjárással. A későn metszés soha sem oly káros, mint a korai, elhamarkodott.

Sima és gyökeres vesszők ültetését, a homlitást egyre végezni lehet. T.

Levelezések.

Somogyból.

III.

(*Ujságok. Casino. Hirlapok. Politizálás. Jótékony tánczvigalom. Adakozás.*) Ön azt hiszi, hogy én most Szigetvár és vidékéről annyi ujságot fogok irni, miként nem is lesznek szüksége, lapjának más czimet adni, mint datum Szigetvár etc. Ez egytől azonban ne féljen. Most oly jó idő jár a levelezőkre, hogy kő szóval mindent megirhatnak, t. i. Semm ujság.

Hanem azért ne gondolja, miként a szigetvári járásban épen semmi sem történik. Történik bizony itt is apk minden, csakhogy én ezt nem ujságként, hanem az emberiségbe oltott haladásvágy dicséretes eredményeként üdvözlöm.

Avagy nem méltó e dicséretre ama előrehaladott politikai érettség és egyértelmüség népünknek, melynek tkta. Bitto István képviselőnk multkori itthon jártaban szemtanui valánk? Ugyanis, a nép feledve a volt pártkülömbséget faluról falura, mintegy dindalmenetben adá kézről kézre az ökelfiatogatni jött képviselő urat. Ki is a neki olyannyira sajátságos modorával csepegteté a helyenkint reá várakozott és hazánk törvényes jogai iránt aggodó polgárság kebelébe a remeny teljes bizalom malasztját.

Továbbá, haladás és életrevalóság jelei azon nagyszámu közlönyök, melyeknek egy része már a földmivelő szerény lakába is betenkint beköszönt.

Nem vonhatom meg elismerésemet a szigetvári casinótól is, mely, daczára a csekély népességnek, oly casinosan berendezve s a lapok oly nagy számmal vannak, hogy az egy némely népesebb városnak becsületére valnék. Ugyanis a casinóhoz járnak e következő lapok: 1. Pesti Napló. 2. Pesti Hirnök. 3. Hon. 4. Politikai Hetilap. 5. Vasárnapi Ujság. 6. Üstökös. 7. Bolond Miska. 8. Pester Lloyd. 9. Die Debatte. 10. Wiener Lloyd. 11. Illustrirte Zeitung. 12. Grade Michel. 13. Die Reform. 14. Merkur. Összesen 7 magyar 7 német lap.

Mindamellett azonban, hogy az érdemlett dicseretet ily lelkes közönségtől meg nem vonom, mégis kikell jelentenem, csudálkozásomat a felett, hogy miért van a Casinóhoz járó lapoknál a Szigetvárban nemis jelen és némi közönség oly erősen képviselve? Tudtomra azon néhány izraelita polgártársunk, kik Casino-tagok, sokkal magyarabbak, mintsem hogy a német ajku közönséget képviselni óhajtanák. Avagy egy még a jövőben megszülethető német közönség magjául kivánnák magukat tekintetni.

Nem tartozom azok közé, kik az ismeretek valódi megszerzésére egyedül a magyar irodalmi termékeket elegendőnek hiszik, ennyire fájdalom még nem jutottunk.

De napi és hetilapok tekintetében már nem állunk oly hátra, hogy egy magát magyarnak valló-s mások által e annak ismert közönséget sokoldalu tagokkal multattani képesek nem volnának. Nézetem szerint, ha nem egyenesen valamely szaktudomány czéloztatik az idegen irodalmi termékek megszerzésével, igen elég van téve egy magyar casinóban a mulattatásnak és a netán megfordulható idegen ajkuaknak, egy politikai, egy ismeretterjesztő, egy kereskedelmi és egy humoristicus lap tartásával.

Nem jobb volna-e ama fölöslegen inkább szaklapokat tartani s a komolyabb ismeretek terjedése mellett egy könyvtár alapját megvetni?*)

Politizálással meglehetősen felhagytunk; nem azért, mintha erre kedvünk nem volna; mert hiszen mi magyarok született czizmad.... akarom mondani, született politikusok vagyunk. Hanem épen adószedés idejo lévén — mely baj ellen minden argumentizálás küszöbön eddig csak a pénz bizonyult leghatásosabbnak. — Meghajoluuk Bolond Miska nagy hazánk fiának aranyszondula előtt; hogy: „Csitt hallgass és fizess" — ha lehet.

A farsang utolján volt egy jótékony czélu balunk az árva iskolás gyermekek javára.

*) Bizony e tekintetben itt is, ott is nagy a fogyatkozás!

szásra. Jövedelem: Jegyekből: 115 frt. Bittó István 5 frt. Berthothy 2 frt. Szeszlavsky 2 frt. Kobarics Ferencsné 2 frt. Özv. Gruber Andrásné 1 frt. Laczkó István 1 frt. Laczkó Antal 1 frt. Dr. Koharics Károly 1 frt. Pfeffer Antal 1 frt. Koharics Ferencné 3 frt 96 kr. Összesen 134 frt 96 kr. Kiadás 77 frt 96 kr. Marad tiszta jövedelem 57 frt.

Mely összeg ngos. Hölbling Ignácz helybeli prépost urnak kézbesitették.

Továbbá még adakoztak: Volf Antal 4 pár csipő, Vermes-Zalay Izabella 5 nga. 1 db. ruhakelmét. — Mattenheim Ádám 3 darab kesztenyét, Bittó István 1 köpenyeget.

Minden, tekintve a kis résztvevő közönséget és e pénzszűk esztendőt, kielégitő eredmény. P.

Keszthely. (*Táncvigalom* a sármelléki tűzkárosultak felsegélyezésére febr. 3.) Alulirott bizottmányi tag, az egész bizottmány nevében kötelességének tartja köszönetet szavazni méltóságos gróf Festetich Tasziló tábornok urnak, ki szabukiül, hogy épületfával látta el a szerencsétlenekot, még 50 frtot tett le segélyül a rendezőségnek. 2. Méltóságos b. Appel cseredes urnak, ki rendelkezésünkre a 4-dik az. dzidta ezred jól rendezett zenekarát kegyes volt dij nélkül átengedni. 3. Dörer János karmester urnak, ki tapintatteljesen tanitotta be a vigadók előtt oly kedves magyar nemzeti darabokat. A befolyt adakozások a következők: Mélt. gróf Festetich Tasziló 50 frt. Ngs Oasterhuber József, ur 5 frt. Ngs Hertelendy Kálmán ur 5 frt. T. Beck Kálmán ur 4 frt. Báró Ignácz ur 4 frt. T. Sz. S. ur 3 frt. T. P. J. 2 frt. T. A. ur 2 frt. Noll Sándor ur 2 frt. Lázár Lipót ur 2 frt. Breyer testvér urak 2 frt. Gyurita József ur 1 frt. Magyarosi Ferencz ur 1 frt. Cs. I., S. K., H. G., V. M., G. J., V. G., Cs. J., Cs. J., K. K., M. D., T. P., M. T., Cs. Z., H. J., R. J., K. R. urak (fejenkint 1 frt.) 16 frt. V. J. ur 1 frt 62 kr. N. N. 1 frt. Hofman Adolf ur 1 frt. Pethő Adolf ur 2 frt. L. ur 1 frt. A. ur 1 frt. Wajdits József, a Zala-Som. Közl. szerkesztője 3 frt. Össz. 99 frt 62 kr. Fogadják a tűzkárosultak nevében a rendezőség legforróbb köszönetét. — Tiszta jövedelem 173 frt. 43 kr. melyből 164. frt. febr. hó 11-én Sármelléken az iskola házban a főtiszt. plebánia-hivatal, földbirtokosság és községi előljáróság jelenlétében nyilvánosan kioszattak. 9 frt 43 kr. pedig a helybeli plebános urnak azon kéréssel adatott át, miként abból az élelem szüke. miatt a legnagyobb nyomorúlokat előröket segélyezni sziveskedjék, a más dézsik pedig szinta a plebánai irattárba helyeztettek el. A kiosztás következőleg történt: 1 részesitetett 10 frt = 10 frt. 3 r. 9 frt = 27 frt. 9 r. 6 frt = 54 frt. 9 r. 5 frt = 45 frt. 2 r. 4 frt = 8 frt. 5 r. 3 frt = 15 frt. 2 r. 2 frt 50 kr. = 5 frt.

B. J.

Hivatalos rendelet,

melyet tisztelettel veszünk fel lapunkba.

Az ojtógatógaly február, márczius hóban szedessék, és azután homokban, vagy más nedves, de szellő és napfól óvott helyre tétessék; — mert az ilyen ojtógalyból még januiusi hónapban is lehet ojtani, és az utóéri a kora tavassi ojtást.

A meggy, cseresznye és baracsk korai ojtást kivan. Ojtógaly oly faról vendő, mely termékeny, és egészséges, s ha csak lehet déli oldalról, s az ágnak hegyiről; — nem pedig oldal vagy visahajtás.

Egy ojtógalyról több darabot lehet beoltani, — mert két, legfeljebb három szem a beojtáshoz elég.

Vad fa mindenütt található ugyan az erdőben, de czélszerűbb magot szedni és házi kertekben elvetni.

Miután a munka egyforma a jó és rossz fajú ojtógaly beoltásával: azon kell igyekezni, hogy a legjobb fajú gyümölcsfákról vétessék ojtógaly. (K. G.)

Zala-somogyi hirek.

△ **Előfizetési felhivás.** Bizalommal felkérjük t. előfizetőinket, a kiknek előfizetési idejök lejárt, azt megujitani sziveskedjenek, és a menyire a körülmény engedi, lapunkat ujabb körökben ajánlani kegyeskedjenek.

△ **Husvéti vásár.** Mindem fátra-értő elkerülése végett tudatni fogjuk az illetőkkel, hogy az évi kanizsai husvéti vásár hétfőn szent márczius 26-án tartatik meg.

△ **Beküldetett:** „Kék Könyv," vagy a kapcsolat-vradalom a hercseg Esterházy [illegible] alatt és után. Irta Carrius. Kiadta [illegible] Gusztáv. Ára 25 kr. A 45 lapnyi apró igen sok tanulságot tartalmaz, [illegible] felvilágositást nyujt azon manipu[illegible] Magyarország leggazdag[illegible] tanulj tyukeszek. Kap[illegible] könyvkereskedésében. [illegible] 1 frt. 1 vt. E napokban [illegible] szállitott ügynökös tolvaj [illegible] Ezzel a kávéházban is be[illegible] bezsélték, midőn hallá egy emberbarát, hogy nyakát az orvosok összeverték, egész baráti résztvéttel mondá: kár szegényt oly soká kinozni, sokkal czélszerűbb lenne Ismail bövésznek átadni, ki egy vágással levessi a fejét és azután ismét rá bövöli.

△ **Görögnem-egyesültek N.-Kanizsán.** Esen, alig 4 családból álló, görög nemegyesült község valóban dicséretet érdemel, mert nemcsak papjukat és templomjukat, tartják fenn illően, de sőt még temetőjüket is ízletesen bekeritik ülettvényekkel; ollenbon a melletto levő egyetlen városi temető a legnagyobb elhagyatottságban áll, kerités nélkül, belső teljes rendetlenségben. Tenni lehet igen sokat, csak akarat kell hozzá.

△ **Műegylet részvényeseihez.** A magyar országos műegylet részvényeseit érteszíti az ügynökség, hogy mult évi jegyeiket ujakkal felcserélni sziveskedjenek és a műegyleti képet Wajdits József n.-kanizsai ügynöknél átvenni el no mulasszák.

△ **A n.-kanizsai dalárda** választmánya egy általa elfogadandó legjobb jeligo szövegére ezennel 3 darab arany jutalmat tűz ki. A beküldési határidő f. é. april 1-ig terjed, s a jeligék idegen kézzel irva a szerző nevét rejtő jeligés s lepecsételt levélkékkel ellátva N.-Kanizsára, az ottani dalárda elnöke Tekint. Szép Károly urhoz küldendők.

△ (**A multkor a „Zala-Somogyi közlöny"** hibázta el, most azonban a **városi bakjer** követte el a hibát), mert, miként a rendőrség eljárása eredményéből tudjuk, egyik fő czinkos társ ő volt a füstölt disznóhus eltolvajlásában. Ettázik, hogy a vagyonbiztonság még mindig bizonytalan lábon áll. De mit fog művelhetni idővel az a temérdek, hely nélküli, dologkerülő alyjas osztály, mely szomlátomást szaporodik, s daczára, hogy élnie kell, napi munkában nem vesz részt, egyedül a zúgkoresmákban leli éji menhelyét. Pedig épen nem mondhatnók, hogy a helybeli rendőrbiztosság nem volna elég szorgos intézkedéseiben. Ugy, de mit használ mindez, hol sok emberben nincs meg a jó indulat, már pedig született vagy kiképzett jó indulat kifejezése nélkül vajmi nehéz a közbiztonságot még szuronyokkal is megvédeni!

△ **A n.-kanizsai takarékpénztár** az 1866. évi februar 12-én tartott nagy gyülése alkalmával, az 1865-ik évi üzletből meritett 3045 frt 53 kr. haszonból következendő jótékony adakozásokat tette: a kanizsai fő-gymnasium alaptőkéjére adott 100 frtot. A posti ev. árvaegylet javára 40 frt. A kanizsai keresztény kórház javára 80 frt. A kanizsai izr. kórház javára 60 frt. A kanizsai keresztény házi szegényeknek 90 frt. A kanizsai izr. házi szegényeknek 60 frt. A kanizsai keresztény leányiskola segedelmezésére 70 frt. A kanizsai evang. iskola segedelmezésére 40 frt. A kanizsai izr. iskola javára 40 frt. Az 1865-ik évi szept. havában tűz által károsult 140 kis-kanizsainak 400 frt. Az 1865-ik év folytán templomok-iskolák tápintézetek, irgalmas szerzetek részére történt káregetések folytán 17 frt. Összesen 997 frt. Elismerésnek vesszük fel ezen dicséretet érdemlő jótékonyságot, kivánjuk egyuttal, hogy ezen életrevaló intézet folyirozonak, hogy ismert jótékonyságát minél inkább gyakorolhassa.

△ **Péca-kanizsai vaspálya.** Amint hallatszik, a Péca-kanizsai vonal, a melynek tekintetében a déli vaspálya társasággal egyezkedések történtek. Kanizsáról Barcsra a Dráva mellett és innen Pécsre fog menni. Barcsig a Dráva az év legnagyobb részében hajóshető. Ezen vonalnak Barcson által való épitése lehetővé teszi azon slavoniai nyers anyagok vitelét, melyek a drága vitelbért nem birják el, m. p. épitkezési és más használatra szükséges fanemek, gabna és sat. miathogy ezen árucikkeket Barcsig hajón szállithatni és innen a vaspályára könnyen át lehet rakni. — Az egyenes vonalnak azon kis kerülése, mely Barcson áti épitevőgett történik, azon szükségesség által okadatolható, hogy ez által a slavoniai árucikkek és termesztmények kivitelére segédkéz nyujtatik.

△ (**Hamis bankó.**) Ismét volt alkalmunk a helybeli kapitányságnál egy vörös tintával készitett és messziről meglamerhető hamis öt forintos bankót láthatni, melyet a Sándorházi országos vásáron egy marhakereskedő adott egy földmivelőnek.

—(**Szalonka vadászat.**) E madarakat a kellemes időjárás valóban korán meghozta, és vidékünkön kiválólag Ih.-Berényben nagy számmal lettek elejtve, hol Hazánk több kedves egyénei vettek részt e nemes élvezetben.

△ **Szilágyi Teréz k. a. jutalomjátéka.** Az itt idősö és a közönség igényeinek megfelelő Bényei és Laczkó társaságban egyik bájos és kiváló tagja Szilágyi Teréz k. a. szerdán tartja jutalomjátékát, a szorgalmas és tehetséges szinésznő pártfogását a t. közönség meleg figyelmébe ajánljuk.

△ (**Lopás.**) Egy helybeli vendéglő kárattan szobájában, midőn az illető egyén mély álmában volt, a szekrényből egy ismeretlen vakmerő tolvaj 1000 forintot lopott ki.

— (**Halálozás.**) Rozenberg orvos meghalt. Valódi résztvéttel tudatjuk t. olvasóinkkal, hogy városunkban harminczév óta buzgón működő Rozenberg orvos tudor folyó hó 16-án nehéz és hosszas betegség után jobb létre szenderült.

Ő volt az, ki pályáján szenvedélylyel működött, felebaráti gyengédséggel és szeretettel kerezvén és karolván fel a szegényt és gazdagot egyaránt, ő volt az, ki, midőn a helybeli kórházakban sulyos betegek felett az orvosi kar tanácsot tartott, minden önérdek nélkül jelent meg, végre ő volt az, ki midőn városunkat a kolera pusztitá, nemcsak az ismert szenvedők kórházát látogatta meg naponkint, hanem figyelme még a katonai ápnidára is kiterjedt. Minden időben nietett egész készséggel irt nyujtani a szenvedőknek. Tehát benne városunk egy közkedvességü egyént, egy hasznos polgárt, egy felebaráti jóltevőt, egy igaz családatyát vesztett el. Számtalan szív fogja ásép emlékét megőrizni. Béke hamvaira!

Kaposvár.

h. **Megyei főispán** ő mlga jelenleg városunkban időzik. Szeretet várja ha jő, szeretet öleli ha köztünk van, s szeretet kiséri, ha távozik. Isten tartsa sokáig!

h. **Kötéltáncoz, gymnastica-akrobaták** voltak a multhéten városunkban. Volt trombita-szó, piros trikó, czintányér és nagy dob; de bizony e hatalmas vokátorok sem töltötték meg a termet; üres volt, mint a nagy dob.

h. **Blauhorn rabló,** — mint hitelesen értesülünk — kézrekerültek, egyik önmagát jelentette fel. Hihetőleg tanui leszünk ismét egy szomoru s korunkat bélyegző törvényes eljárásnak. Hol van ennek orvossága!?

h. **Rippel József szab. leánytanodájában** mult szerdán volt a próbatét. Kevés a tanitvány, szerény az iskola, de a mily jól be van rendezve ez, s a mily sok és alaposat tud az, oly megelégedéssel hagytuk el a próbatétet s oly őszintén kelt bennünk a részvét a kezelőnő iránt, ki tanodáját áldozattal tartja fen várva a közönség elismerését. Mi, midőn a Kaposvárott egyetlen alaposan és tapintattal vezényelt magántanodát lelkiismeretesen ajánljuk a közönség figyelmébe, őszintén ohajtjuk ezt egyuttal, hogy a szorgalmas tanitónő ne csalatkozzék reményében.

h. **Kereskedői bukás** hire szárnyalt a mult napokban városunkban, mely szerint egyik jó hitelü kereskedő akart kridát mondani. A hir azonban csakhamar elmult, mert mint értesültünk, az illető és hitelezők közt egyesség lőn, melynek értelmében 5 év mulva a tartozás törlesztetni fog.

h. **Kaposvárott az ujonczozás** e héten befejeztetett, s ez alkalommal nem löktek le egy embert sem a résznegujonczok a járdáról. Kellemes jelenség!

h. **Nincs trichin** — bebizonyitá dr. Margo. Hála Istennek, ismét merünk sonkát enni!

h. **Városunk közepén tolvajoltak** mult napokban egyik házat és oly kényelmesen, hogy a falat kiásni s a rakhelyből nyolcz szürt, zsirt stb. stb. kicsempészni elég idő és biztosság volt. — Mikor az éji őr a kerszámban iszik, a lámpák meg fél kilenczkor már nem égnek, — nem is történhetik az másként!

h. **A Donner-féle nyári mulatóhelyen** már nagyban ujitanak, planiroznak, fát nyesnek — stb. Nemsokára megnyilik a pakonbiró-bank.

Fővárosi és vidéki hirek.

— **Pest.** Nagyörömünkre fővárosunkban ismét azon hir terjeng, hogy Ő Felsége a legközelebbi napokban, de bizonytalan időre, meglátogatja kedves szeretett házukat, és lakát a dicső királyok ős Buda várában jelelje ki. A testvér város utczáin uralkodott méla csendet ujra a remény és öröm váltá fel. Uj felirati javaslaton tanácskoznak. A haza bölcse bizottmány társaival hazafiuilag fejtette ki ebben a nemzet jogait. Országgyülésünk ismét kéri, Ő Felségét, hogy alkotmányunkat vissza állitani, a magyar miniszteriumot kinevezni, s a megyék és városoknak az önkormányzatot visszaadni méltóztassék.

Esen dicső felirati javaslat tárgyalását folyó hó 19-kén kezdik meg a hon atyái. A tavasz, tehát a remény, valódi szakára tüzték ki, hogy valamint a természet, ugy ők is uj erőben és reményben fogjanak ama dicső munka tárgyalásához, mely ha Isten engedi, egy egész nemzet jövőjére nagy horderővel birand és annyi csapást szenvedett nemzetünkre boldodságot hozna.

— **Fülirati javaslat.** A mai számunkhoz melléklettel adjuk a képviselőház elé terjesztett „felirati javaslat"-ot, a f. évi márczius 3-ik legmagasabb kir. leiratra.

— **Deák-arczképlefoglalása.** A pesti városi tanácz számos Deák-arczképeit foglaltatott le, melyek nem voltak megbélyegezve. Tudva van nevezetesen, hogy Deák az árvaház javára engedvén át arczképét, a város pecsétbélyeggel látja el a hiteles példányokat.

— **Gróf Deym Ludmilla.** Ő Felsége az anyacsászárné f. é. febr. 25-én kelt határozatában pallini Inkey Nándor kamarás nejét, született Stritetzi gróf Deym Ludmilla urhölgyet, czillag-keresztes hölgygyé kinevezni méltóztatott.

— „**A hirlapok bélyegadója**" czimmel a „Pesti Napló" egy közérdekü czikket közöl Jánosi Ferencztől. Ideje is volt már, hogy e tárgyban a sajtó nyilatkozzék. Es oly sulyos tehor, mely a elnapolta munkával foglalkozók táradozásait igen keservessé teszi. A nagy bélyegadó miatt növelni kell a lapok árát s e miatt aztán fogy a közönség s csorbulást szenved egy igen fontos művelődési ügy. Jánosi azt inditványozza, hogy a sajtót anyagilag is fel kell szabaditani, a kormány a bélyegadó elvesztéséből eredett kárát a kis latrik rescontóinak bélyegezésével pótolja. Igy egy rosz szenvedélyt fog megadóztatni egy erény (az olvasásvágy) helyett; felszabaditja a tudvágyat, hogy bűntesse a szenynyes kapzaiságot. A nyerni vágyók az egy krajczár felemelését észre sem fogják venni s az állam is többet veend be. Ohajtanók, ha e jó inditvány a pénzügyministerium falain belől is visszhangra találna. („F. L.")

— **A horvát országgyülés** folyó hó 11-én választotta meg a Pestre menendő küldöttséget. E küldöttség tagjai: Subotics, Prica, Cepulics, Smaics, Strosamayer, Racski, Mrazovics, Kuslan, Suhaj, Vranicany és Klaics.

— **A horvát országgyülést** — ujabb hir szerint — feloszlatják s ujra követválasztást rendelnek el. Egyébiránt a horvát országgyülés május 1-ig elnapolta magát.

— **Szombathelyről** irják a „Magyar Világ"-nak, hogy ott több polgár kérelme folytán a főispán elnöklete alatt egy általános nyilvános gyülés tartatott. A polgárok, kik e gyülést ohajták, ebben azon panaszaikat adták elő, hogy daczára a több év előtt kelt azon határozatnak, hogy a városi költségvetés kinyomattassék s a polgárság között szétosztassék e kivánalomnak maig sincs elég téve, s igy a polgárság átalában nincs azon helyzetben, hogy a városi vagyon mikénti kezeléséről magának legkisebb tudomást szerezhesson, mi a legnagyobb gyanusitásokra s bizalmatlanságokra ad alkalmat.

E panasz előtorjesztése s a főispán inditványa folytán egy bizottmány választatott, melynek feladata lesz a város számadásait és a vagyon kezelését behető vizsgálat alá venni. s ugy ezek iránt, valamint minden előfordult nehézségek és sérelmek iránt, melyek a polgárság részéről támasztattak, előterjesztényt készitení, mely aztán nyilvánossá is fog tétetni. — Esen esetet csak azért közöltük, mert mi is szorgalmaztuk többször, hogy a városi költségvetés mindenkor tétessék közzé. De, mint a tapasztalás mutatja, az ily szorgalmazás más helyen sikeresebb, mint nálunk.

— **A hű Fiumében** egyre növekszik a lelkesedés a Magyarországgal való közvetlen egyesités mellett. Körülbelül 2000 magyar nemzeti szászlót rendeltek meg a fiuméiak, hogy az egyesülés napján ezekkel diszitsék fel városukat. Esténkint az utczákon járó nép guny-dalokat énekel a horvátokra; a magyar kokárdák szélttében osztogattatnak.

— **Kétségbeesett családatyá.** Mozőturon egy szegény nő egyszerre három egészséges gyermekkel lepte meg férjét. Az apa elkeseredvén, hogy miből tartsa el őket, felakasztotta magát; azonban gyora segély megmenté a haláltól.

— **Budán egy songora-mester** agyon lőtte magát. Hátrahagyott levelében e sorokat találták: miután a fiatal klavirmesterek miatt, kik ugy szaporodnak mint a trichinek, songora-leczkét nem kap, ő kitér a szaporodás utjából s a világnak istenhozzádot mond.

Bécsi és külföldi hirek.

— **A bécsi „nemzeti bank"** januisban uj 5 frtos bankjegyeket fog kiadni, mint a bécsi lapok irják. Azok nagysága ugyanas lesz a mi eddigiké, — csakhogy földje nem vörös lesz, hanem zöld.

— **Nagy-életkor,** folyó hó 15-én Bécsben halt meg, egy bányai tanácsos ki 117 évet 9 hónapot és 3 napot élt.

— **Ismét nagyban beszélik,** hogy a kormány pénzt akar bizonyos bankároktól kölcsönözni.

— **Elvetemedett nő gyilkos.** Párisban jelenleg egy Philippe nevü egyén áll a törvényszék előtt, ki 16 nőt gyilkolt meg. Ötöt Algirban, hármat Olaszországban, nyolczat Franciaországban, vidékről már 24 tanu van megidézve.

Színház.

Végre elhatározták magukat a helyben idősb Bényei és Lacskó szinigazgatók a kösönségnek egy drámát is bemutatni, mely előadása, valóban sajnos, üres padok előtt adatott elő, mit mi, kevésbbé az operettek által elromlott ízlésnek, mint a járatlan utaknak és azon estélyi ceglődésnek tulajdonithatunk.

A fennt. emlitett szinitársulat, szerdán március 4-én „a la Court és Thibourtól, az 61 felvonásos drámát „Ördög és a párizsi vak leány" adák elő, szen a maga nemében sikerült drámát itt először volt szerencsénk [illegible] szép szerepét „Ördög, gróf Saint Germain," [illegible] szépen és sok érzéssel játszotta Felsőrét [illegible] vakleány, Szilágyi Teréz, elvoltunk ugyan készülve, hogy ezen bájos szép szinpadi alak, szen tal-megfeszitő hálátlan szerepet a közmegelégedésre fogja vinni, valóban nem csalódtunk, nem mulasztathatjuk el, a szinpadon otthonos és szorgalmas szinészünknek közelismerésünkat nyilvánitani és sajnáljuk, hogy oly ritkán van alkalmunk tehetségét láthatni. Appiani Marquisné, Vincsóné, gyakorlott szinésznő szép tehetséget fejtett ki, ugy látszik az anya szerepekre bir legtöbb hatással. Fleury Leo, ékszerárus Bendy, otthonos és szorgalmas tehetség, csakhogy néhány szerepben nem fejtett ki elég érzést, örömöt, és fájdalmat, holott szerepe ezt megkivánta. Papilion, Tímár, fogadhatatlan szenvedélyes szinész és e társaságnak legszebb tehetsége, csakhogy néha túlbuzgalomból többet mond, mint a mit szerepe kiván. Pierri, Szigethnai, már szinpadunkon ismert egyén, a várakozásnak, e kis szerepében is megfelelk. A darab jól betanult, s kielégitő volt, a tagok közül többen, de különösen a természettől megáldott közkedveségű Szilágyi Teréz tapsokban részesült. Az eddig látott darabok után itélve, a társulat elég szép ruhatárral is rendelkezik. Az igazgatóságtól megállapitott repertoir következő: március hó 19. hétfőn. Szinházi bohóság 3 felv. 20-án kedden Matrózok operette. Nem szeret férjem öneks vigjáték. 21-én szerdán Denis ur és neje operette. Szilágyi Teréz javára. 22-én csütörtökön Vig szimborák operette. 8-ik pont vigjáték. 23-án pénteken Ellszondót. Fecsegők oper. utolsó előtti előadása. 24-én szombaton Choufleuri. Pajkos Deákok utolsó szini előadás Bényisné javára. 25. vasárnap Nagy hangverseny.

Nyilt posta.

Lapunk n. t. munkatársait felszólitjuk udvariasan az 1867. évre megjelenő „Zala-Somogyi népnaptár" 6. évfolyamára a naptárban alkalmazandó dolgozatokat egész május közepéig beküldeni sziveskedjenek a felvendő munkálatok illő díjjazásban részesülnek.

B. B. (Pécs) Felhivásunkat rosszul fogta fel, tulsuttunak leszni nem szabad.

K. (Csurgón). Megkaptuk, miért nem küldött magyarázatot hozzá? mi valóban nem birunk eligazodni.

(Göcsei Dudásnak). Megkaptuk, jót kacagtunk rajta.

A Purgatoriumban. Hála Isten, hogy ott van, itt nehezen találná magát fel.

(V. Tolnában.) Köszönet az üdvözletért, a többi. magától jön.

(K. Bázelben.) Nem használhatjuk a küldeményt, mert derüs horu jött. Gondolhatja, hogy ennek panaszát nem jó szivvel olvastuk, fogadja részvétünket.

(Diogenes). Adjon már életjelt.

(Remete.) Ne gondolkozzék oly mélyen, irjon már, csak tárczát ne, mert sok van

M. N. (Kanizsán). Bánni fog, folytassa csak, helyes.

(20 Alapmondat.) Elkeszük jobb időre.

(Don Hidalgó.) Várva várjuk, de az olvasó köszönség is.

B. B. Veszprém. Nem, semmit.

Kis sorshuzás márt. 14.

Bécs: **4, 13, 26, 82, 55.**
Grátz: **62, 75, 38, 49, 81.**

TARCZA.

Az almási vértanuk.

(Ballada 1602.)

I.

Vihar dul szép testvérhazám
Borus oged felett,
Szétépi az örökre tán
Meleg s hő kebledet!
Büsz Basta az, ki ellene
Keményen küzdni szállt,
— Átokként most is él neve
A táj lakóinál.

Nem ember ő, mert szivtelen,
Szörnyű hiéna faj:
„Ha kegyre vársz — itt fegyverem.
Ám sugja szája: jaj!"
Dül mint tatárok sergei,
E vad rabló csapat,
Mely rendre él a hamvvá tszsi
A büszke várakat.

***

A földre hópárnát vetett
Az év rideg szaka;
Oh, bár minden pártos szivet
Jéggé fagynaszlana!
Távolban Basta népe jő,
Zúg a kürt s harcs szaja:
„Bástyára fel!" kiált Dezső
A vár parancsoka.

S vélnéd dülő vihar rohan
Egy néma tájon át,
Midőn a nép vérszomjuan
Közelg s üvölt: halál!
Büsan visszhangzó kürtszava
Rivaly egymás után
S halál-csatára készek a
Védők a várfokán.

Elhalt — nem szól többé a kürt
Csak ágyuk dörgenek.
„Fegyverre hát vitéz, no tüzd
Az ily zaj szökeszkeket!"
Szól Dezső s a rontó szivvel;
Kéjjel, hogy ing a vár,
De ő Dezső — mig szive ver
S kiséd csapatja vár.

Dezső! hősök vezére haj!
Mi marja szivedet?
A harcz, vagy sejtelem? — Tán baj
Hogy itt árad veled?
— Ne féltsd, kötelmét tudja ő;
Jól tudja mit tehet,
Hisz nő, honára vésa ha jő:
Nem néz vért életet."

II.

Golyó süvölt s a vár falu
Itt-ott meg is roped,
Dől már Dezső hajnok sora,
Mint az ellenseg.

Hátrálni kezd a csorda nép,
De kap segély hadat:
Holtak nyomába szása lép
S rohamra mind szalad.

Vadul magyar magyarra vág,
Apritja mint lehet.
— Szegény vár ős, vesztes hazád,
Gyengéd szerelmedet!

És uj erőt, hogy ayertenek:
Ágyu szól s nyilik ut,
Az alsó vár igy ollenek
Kobzó kezére jut.

Még fennt Dezső s a hős Bara
Örkánt ott oldalán,
Imárva szint óhajtana
Segitni a hazán.

Nő folyton az ellenhada,
Szükebre zárt a vár;
— Szegény örök! — szegény haza,
Minden hiába már.

„Fusson, ki most inkább szeret
Kolduln éltcért,
Mint megmentni egy nemzetet
Áldorva érte vért."

Bátran kiázdjünk meg a honért!!
— Vagy tán magam vagyok?!"
„Nem! — áldozunk mind érte vért!"
Kiáltja száz torok.

Elhalt Dezső ajkán a szó,
A vég „Isten veled."
Egy átkozott ellen gely ő
Keblén ütött sebet,

III.

A hölgy, — mint dőltek a nevény
Halványra vált legott,
Nem vérzett, ám seb oft szivén
Melytől leroskadott.

A vér boszut kivánn, de
A gyilkos ott alant:
— Egő kanócot tart keze —
S egy ágyu — eldurrant.

... Magyar vértől ázott a hó,
Magyar vértől a föld;
A bástyán száz meg száz golyó
S a szél is átsivolt.

Érzékeny, megható a kép,
Borus a gondolat
Egy szenvedő előtt s a szép
Hölgy bánatra fakad.

Vidázi ő t a gondolat,
Hogy halve halva van.
Mit tegyen? — hah, egy pillanat
S a várból leugrott. — *)

IV.

Éj borult a láthatárra,
Szunyadt a természet;
Ki nem alszik az csak Basta,
Forral uj s uj tervet,

Hah! mi zaj? — Ki háboritja
E bús siri csendet?
Tán az elhalt hősök ujra
Harczba szállni keltek?

Nem! — Ki hát a vakmerő lény?
A dühödt vad állat?
Basta járja körül, mint rém
Éjfélen — a várat.

„Fel vitézek! — a vár örök
Bizton nyugszanak már
És piheg gyanutlan keblök,
Tőlünk gyilkot nem vár.

Fel gyilokra hát? — Mit nékam
Itt utamban pár szív!
Csáky **) hamvát, de ne feljen
Embert, ki bőszü hire!"

Menekvést engedett Basta
Ámde szószegő lett,
Mert egyig legyilkoltatja
A benn szendergőket.

... Oszlik az éj, bosan néz le
A nap langy sugára;
Vértanuk Zsigmondért! — Béke
A hősök hamvára!!

***

Ott most is a büszke várnak
Vén, sötétlő romja
Ła figyelmét az utasnak
Még magára vonja.

SELLYEY BÉLA.

*) „A várat Dezső vár-ának nevezik; az ablakot, melyből a nemes hölgy alágrott — a kut mélyedést, hol sirját lelé, most is mutatják." Kováry L.: „Szás történelmi rege." 190. l.

**) Csáky István a vár ura. Bethlen: H. Trans. V. 70. l.

A viszonzás.

Elbeszélés Hörchenbach W-től.

Német eredeti után készü Sváry.

(Folytatás.)

Az ő szobája meglehetős magasan volt, de azért csinos és lakható. Daczára annak, hogy kora reggel volt, öt mégis már munkában találjuk. Az asztalon székeken, padokon mindenütt folnyitott könyvek voltak, ugyannyira, hogy alig lehetett helyet találni, a hová lépni lehetett volna. A kulcsot belül vette, hogy az alkalmatlan látogatókat, kik az időt csak ellopni szokták, magától távoltartsa.

Egyszerre koczogást hallott; de nem nyitá fül az ajtót, mig végre egy ismerős hang mondá: „Nyissa csak ki, Jenő ur, én vagyok, a biró ur küldött."

Az ismert hangra Jenő megnyitá az ajtót és azon a biró kocsisa lépett be.

„Jó reggelt Jenő ur" mondá a belépő kocsis. A biró ur és biróné asszony üdvözletük mellett itt küldik a fehér ruhát és még e nyalábocskát. Fél óra mulva viszsza fogok jönni, s addig a mit akar küldeni, rakjon a kosárba, hogy elvihessem.

A kocsis eltávozta után, Jenő kiszedett mindent a kosárból. Kivánesian bontá fel a nyalábocskát, s bámulatára egy öltözet uj ruhát talált benne, a melynél szebb, még a legnagdagabb tanulónak sem volt azok közül, kik ugyanazon házban laktak.

Jótevőjének ennyi jótétoményén megindulva, Jenő szemei könnyekkel teltek meg, s zokogva mondá: „Ezt viszonozni fogom, ha már valami vált belőlem."

A mint a kosárból mindent kiszedett, annak fenekén két levelet talált. Az egyik a birónétól, a havi pénzzel és anyai intéssel, a mely szinte nem kevesebb értékü volt a pénznél. Jenő mielőtt elolvasná a levelet, azt megcsókolá és ismét könnyezett. — A mint másodszor elolvasá, végén a következő szavakat vevé észre: „Mátild ismét Heimbergben van, és a levélkét küldi."

Félre nyult a levélke után, s reszkető kezekkel nyitá azt fel. Tartalma e következő volt:

„Édes Jenőm!

Nyolcz nap óta ismét az atyai házban vagyok. Miután oly hosszu ideig távol valék, érzem csak igazán, mily szerencse jó szüléket és testvéreket birni. Jóllehet ezt most mind birom, de nekem mégis valami hiányzik. Ha meg látogatom a helyeket, a hol oly sokszor együtt játszottunk, olyankor szeretnélek oldalam mellett látni. Jövő szerdán lesz atyám névnapja, s ünnepélyesen fogjuk azt megülni. Reménylem, hogy részt fogsz benne venni? Hisz egy pár napra szabaddá teheted magadat. Édes anyád egészséges, büszke reád s üdvözöl.

Mátildod.

Ez ugyan rövid tartalmu és egyszerü levélke volt és Jenő mégis legalább hatszor elolvasta azt. Végre meggyőződött arról, hogy Matild ugyanoly szeretettel gondolt a mostani tanulóra, mint évek előtt a szegény gyermekre Heimbergben. Sokféle tervek váltották fel egymást agyában, jólehet a távol jövőről, de mint szilárd, családi viszonyokon alapultak. „Weller ur gondolá magában," igen jó és örök hálámra teljes igényt tarthat, de Matild közben járása nélkül soha sem határozta volna elmagát engem tanúttatni. Ő egyedüli szerencsém alapitója. Ha ő oly sokat tett értem a midőn rongyos és tudatlan valék, és szeretett; ugy hiszem akkor is fog szeretni, midőn fényes tudományokkal ékesitve fogok haza térni, és az életben tisztes pályát foglalni.

A gondolatot „Nüül fogom venni" nem mondá ugyan ki, de egész gondolatjárása e tétel körül forgott.

A rózsa füzért a melyet Matild elválásuk alkalmával adott Jenőnek, egészen elfeledte a sok tanulás miatt, és azt a szekrényben tartotta. De most elővette azt és ágya fölé akasztá azon erős szándékkal, hogy ezentul gyakrabban fogja használni. Ezek után a mit küldni akart bele rakta a kosárba, és leült mindegyik levélre választ irandó. Matild levelénél keze reszketett, vonásai rendetlenek voltak. Pedig semmi különöst sem irt, az egésznek tartalma az volt, hogy Matild neki is sokszor hiányzik, és hogy atyja névnapjára bizonyosan elfog menni s azt megfogja lepni valami ajándékkal.

Ezalatt a kocsis visszatért. Jenő egyről másról kérdezősködve, végre kérdést tőn Matildról is.

Hamis mosolyal válaszolá a kocsis: „Szép volt mindig, de most a mily szép és kellemes, azt Rozel ur nem is képzelheti. Én ugy hiszem, hogy egész Bonnban nincs, több olyan hölgy — legalább én még egyet sem láttam. És csak gondolja el, alig jött meg, már is ninosen nap, a melyen valamely fiatal nemes urnes meg ne jelenne a háznál. Különösen egy Perger nevezetü igen gazdag és csinos fiatal uri ember gyakran jön; ez még nyilvános házassági ajánlatot ugyan nem tett, de behunyt szemekkel is lehet tapasztalni, hogy azt nem sokára fogja tenni. Weller és Wellerné nem elenzik, mert gondolják, aligha fog még egy ily fényes házassági ajánlat akadni.

„És Matild?" kérdé Jenő nyugtalanul.

(Folytatása köv.)

ÜZLETI HIRNÖK.

N.-Kanizsa, márczius 13-án. A lefolyt heti üslet az előbbiekhez hasonlóan lanyha volt. Semmiféle termény árak nem javultak, az éldnkség nemczak a terménykeletben hányzik, hanem élfalánosan a kereskedés minden ágában és nemében. Az üsleti pangás oly nagy mérvben uralkodik, hogy tehetősekereskedőink már a vég-megakadásáról tartanak, a pesti vásárról hasonlóan a legszomorubb tudósitást vettük, hogy a várt reményt meg sem közelitette.

Fájdalom! de e terménykeleti panaszok sajnyibol is jogosak, miután egyrészt az előlétek az egész tájakbol, csak kevesel kivéve, elszállittatak, másrészt a jövő termés jó sikere sem bizatosiható. vajjon lesz-e, oly megfelelő minő-ségnak mennyiség is? Végre a külpiaczról sem szállongnak kedvező hirek hozzánk, mert különösen Angoloországg, bizát nem tudunk, hanem a spanyolokto vásárol, ugy es is rosz hatást gyakorol piaczunkra.

Jelenlegi árak alsó-austriai mérőként a h. lvbeli piaczon: Buza 86 fontos 3 frt 25 kr. 87 fontos 3 frt 30 kr. 88 fontos 3 frt 40 kr. 89 fontos 3 frt 50 kr. Rozs 80—82 fontos 2 frt 30—40 kr. Kukoricza 1 frt. 90 kr. — 2 frt. Árpa serfőzéshez vali 72 fontos 1 frt 80 kr. 74 fontos 2 frt. Zab 46—47 fontos 1 frt 25 kr. Pohánka első-rendü 1 frt 60—65 kr. Paszuly fehér 3 frt, tarka 2 frt 50—60 kr. Gubó első rendü 8 frt 50 kr. mázsája. Szilvapálinka 20 foku 18 frt hordóval együtt. Törkölypálinka 20 foku 13—15 frt hordóval együtt. Mák 12 frt. Borló 24 frt. Nyersfűlőik: tohó- köör- és busa-borok 33—34 frt mázsánként.

Borok: fehér és vörös (schiller) 1862- és 1863-ki vidékiukbeli 1 rmén 7 frt 50 kr. — 8 frt Villányi és szegs ádi foketo 1865 9—12 frt. Uj boni bor vörös (schiller) és fehér 5 frt 50 kr. — 6 frt 50 kr. Balatonmellékiborok 1862- és 1863-iki fehér 10—12 frt. akonként.

Vinas 80 frt — kr. Réz 40—44 frt. Különösen gyapjuban itt készi thiány mutatkozik. Ára 70 frt. Fehér rongy ára 7 frt 25 — 7 frt 75 kr. fekete 5 frt 50 kr. — 4 frt. Lós ős kevés mutatkozik s hosszabb 60—65 frt, rövidért pedig 35 — 38 frt fizettetik. Juhbőr finom 2 frt 30 — 2 frt 50 kr.jával vétetik a mészárosoktól; a bőr kénytiretünek pedig 5 frt. 50 kr. — 4 frttal fizettetik meg párja.

N.-kanizsai pincei árak márcz. 20.

Borsó itczéje 16 kr. Lencse itczéje 14 kr. Bab itczéje 5 kr. Kőles itczéje 6 kr. Burgonya mérője 0 frt 80 kr. Marhahus fontja 12 kr. Juhhus fontja 8 kr. Sertéshus fontja 16 kr. Szalonna mázsája 32 frt — kr. Zsir fontja 36 kr. Lánglaszt mázsája 10 frt — kr. Zsemlyélizet mázsája 8 frt — kr. Kenyérlizet fontja 6 kr. Kukoriczalizet fontja 4 kr. Árpadara fontja 16 kr. Kölcskása fontja 8 kr. Rizskása fontja 16 kr. Faolaj fontja 50 kr. Repczeolaj fontja 36 kr. Lenmagolaj fontja 40 kr. Uj bor itczéje 10 kr. Ó bor itczéje 16 kr. Pesti sör itczéje 14 kr. Kanizsai sör itczéje 10 kr. Gabona-pálinka itczéje 36 kr. Törkölypálinka itczéje 30 kr. Szilva-pálinka itczéje 40 kr. Nyers faggyú mázsája 16 frt. — kr. Öntött faggyú-gyertya fontja 34 kr. Mártott fontja 32 kr. Szappan fontja 24 kr. Só fontja 10 kr. Kenőnyfa öle 27 frt — kr. Puhafa öle 5 frt — kr. Nyersfa öle 4 frt — kr. Faszén mérője 34 kr. Szána mázsája 1 frt — kr. Szalma m. 50 kr. Kender fontja 40—60 kr. Len fontja 70—80 kr.

Bécsi pénzárfolyam márczius 20.

5% metaliques 59.65; 5% nemzeti kölcsön 62.30; 1860-ki álladalmi kölcsön 77.90; bankrészvények 713.— hitelintézeti részvények 139.50; London 120.25; ezüst ágio 102.50; arany darabja 4 frt 95 kr.

Felelős szerkesztő: Wajdits József.

Mai számunkhoz „A m. orszaggyűlés képviselőháza elé terjesztett Választ-feliratai Javaslat a legmagasabb királyi Leiratra" és a német „Bazar" hölgy-divat-lap „Előfizetési felhivás"-a van mellékelve.

HIRDETÉSEK.

Ház- és szőlő-eladás.

Nagy-Kanizsán a belső utczában 751. szám alatti ház, kényelmes uri lakra és kis czukrászdának kiállítva, jó feltételek mellett azonnalra eladandó. A Sz.-Györgyvári hegyen egy 4000 négyszögöl szőlő-terjedő. Továbbá gazdasági és más czikkünk is szabad kézből eladandók. Venni-hajtók szíveskedjenek a fenntartott házszám alatti tulajdonossal értekezni. (2—*)

EISINGER HENRIK

divat- és rőfös kereskedő N.-Kanizsán.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, hol jutányos áron a bel- és külföld gyárainból mindennemű **posztó-, divat- és fényűzési czikkeken kívül gazdag** választékban kapható **misemondó ruha**, rumburgi, hollandi és sléziai **vászon** s több efféle. 1—*

Cs. kir. kizáról. szabad:

FOG-SZIVARKÁK,

legujabb s mint legjobbnak elismert legkényelmesb szer a fogfájás minden neme ellen,

egyedüli feltalálója: **Török József** gyógyszerész Pesten, király utczа 7. sz. alatt.

Ezen fog-szivarkák, kényelmes alkalmazásuk s biztos hatásuk végett **általános használatra** minden magasztalás nélkül magukat-magukat a legjobban ajánlják. — A fogfájásban szenvedő azon pillanatban meggyőződést szerezhet magának, hogy egy jeles és okszerűleg összeállitott készítménnyel — mely a czélnak tökéletesen megfelel — van dolga.

Gyermekek és nők is e szivarokat egész kényelemmel használhatják.

Minthogy az fogfájás annyira kellemetlen és gyakran éjjel áll be s midőn a czikkelyből azonnal nem lehet az kézzel, a fog-szivarkák mint legjobb házszerek, mindig készletben kellene lenni.

Ára egy skatulyának 1 ft 1/2 skatulyának 50 kr. Postán küldve 10 krral több.

Ismét eladók illendő százalékban részesülnek.

Középponti elhelyezés raktár: a fentérintett gyógyszerésznél. Megrendelhető továbbá a Magyar- és szomszédországok, valamint az összes cs. kir. osztrák tartományok minden gyógyszerészénél. (8—9)

N.-Kanizsán kapható **Belus József** gyógyszerésznél.

Hirdetmény.

Szemüveget használók számára igen fontos stuttgarti és münchenti készítmények. Alulirt bátorkodik e nemben keresztülutaltatott és jól rendezett OPTIKAI ÁRUTARÁT (szemüvegek és kémlelőkből) ajánlani, kellőmen pedig az általa ujon feltalált czu kristályba készített szemüvegekre figyelmeztetni, melyek a legjobb helyett szintén csöüveg minden tulajdonaival tökéletesen birván, egy kitűnő szemmérő által történt szigorú vizsgálat után minden szenvedő s em számára különösen megbatározva vannak. — Továbbá ezy nagy választásban mindenféle kék szemüvegeket, melyek a látóczélt nemcsak állandónál megtartják, hanem erősítik is, valamint szurke szemüvegek is, melyek különösen ajánlhatók mind a tetős foglalatoskodóknak, valamint nagyobbitó- és bájtevő szemüvegeket is kegyes figyelmébe ajánl. Nemkülönben egy nagy választ tekban mind uri- és nőcsövek, tseb- és szinkkal látcsövek, szinetlen (achromatical) távcsövek, egyszerű és összett iránytó legnagyobbitó üvegek; iránytűk; az óráknak a nap szerinti igazgatására alkalmas viaszinumérők, napórák ágyuval, melyek a déli egy lövés által jelentik; kézüvegek, órások, gyógyszerészek és növényészek számára; hőmérők, homoru-tükrök és gyujtóüvegek, láng és vegymérők, stb kaphatók. — Találhatók továbbá nagy választékban angol aczél pecsétnyomók két belüvel metszve, nyitlel, együtt ára 50 kr. — Nagy választékban mindenféle dísz-mű-, más országok és résztollak a legjutányosabb áron haphatók. — Eladóraktár: N.-Kanizsán a „Korona" czimű vendéglő mellett felállitott sátorban. Csak rövid ideig marad itt.

HATSCHEK M.

látszövész, Pesttől a váczi uteában.

Tudósítás.

Köszeg, mart. hóban 1866

T. cz. — Tudomásunkra czett, hogy Kanizsán több czég alól, melyeknek ismertetését mellőzzük, liszt mint a mi gyártmányunk küldetett szét, mely azonban czégünk más faitján forgásba kerüljt ki, a minőséget vége is sokkal elkanyabb a mieinkénél. Ennek következtében ujból emlékeztetbe hozunk, hogy elismert jósággal biró liszterünk egyedül Nagy-Kanizsán a 10-utcza Axenfélé házban levő raktárunkban kaphatók; s mivelhogy az itteni környékre nézve czégünk czakis Kaiser Julia asszonyság neve alatt kegyeltetik, kérjük becses megrendeléseit ide czimezni. Ez alkalommal ajánljuk magunkat nagybecsű kiczélmába.

Mély tisztelettel **Czcke J. és társa.**

1—3 Güns, im März, 1866.

Nachricht.

P. T. — Wir haben in Erfahrung gebracht, dass an mehreren Firmen in Kanizsa von einer Seite, die wir näher zu bezeichnen unter lassen, **Mehl** als unser Erzeugniss, jedoch ganz andern Ursprunges und weit geringerer Qualität, verkauft wurde.

Wir bringen deshalb erneuert in Erinnerung, dass **unser Mehl** in der bekannten guten Waare ausschliesslich nur durch unsere eigene Mühlniederlage zu Gross-Kanizsa, Hauptgasse im Axenti'schen Hause bezogen werden kann, durch die wir uns auch überhaupt den Vertrieb mit eine arbitten, nächstem unsere Firma in hiesiger Gegend zur durch Frau Julie Kaiser verwaltet wird. Wir empfehlen uns gleichzeitig recht angelegentlichst Ihrem geneigten Zuspruch, und zeichnen achtungsvoll

Josef Czcke & Comp.

STERN ÉS POLLÁK.

Ajánlják szövet-, vászon-, kalap- és prém-raktárukat Nagy-Kanizsán, átellenében a városháznak a heroeg-Batthyány házban. Kaphatók: Mindenféle szinü posztók szüjgyártók számára a hozzá való szövetnek, szegélyekkel s szőrmékkel bőr. Továbbá Reichenberger, Brunner és a külföldi jobb gyárakból divat szövetek mindenféle minőség- és árral. Rumburgi és orosz vászonok, bánati foual-szövet. Nagy választékban kaphatók fehér és tarka ingek, valódi rumburgi vászon- és batist-gyolcsból, alsó nadrágok, ingujjak, nőnemi kelyeg, stb. Nagy választékban a legjobb fajtáju kalapok belföldi és külföldi gyárakból. A téli szezonra szóló kabátok és külföldi prémek díszlités- és szabásban.

[illegible] a cs. k. köszönet, hogy a legjelesebb [illegible] szabásban, kik a t. megrend. is számára [illegible] mint a francia-szabásu díszlitésben.

[illegible] a cs. k. köszönet, tisztelettel [illegible] (1—)

PIRNITZER TESTVÉREK

pénzváltó-üzlet Pesten, Dorottya utcza 10-ik szám alatt

ajánlják mindennemű értékpapirok vásárlását

részletfizetések mellett.

A vevőnek az első részlet lefizetése alkalmával egy levél kézbesittetik, melyen a vásárolt értékpapirok számai feljegyezve vannak, s mellyel a legkülszelebbi húzásban már játszik. Az utolsó részlet lefizetésekor az értékpapirok kiszolgáltatnak. A részletfizetések a vevő kivánsága szerint állapitatók meg. Különösen előnyösek az általunk rendezett

társas-játékok

A. 10 hitel-sorsjegy á frt 7.25, 20 havi részletben
B. 10 „ „ „ „ 9.75, „ 1/2évi „
C. 10 1864 100 flos „ „ 4. —, „ havi „
D. 10 1864. 50 flos „ „ 3.50, „ havi „
E. 10 1864. 100 flos „ „ 7.25, „ 1/2évi „
F. 10 1864. 50 flos „ „ 3.65, „ „ „

Ennél 10 személy játszik 10 sorsjegyre, minden személy tíz drsegbe van s minden résztvevő t. i. az utolsó részlet lefizetésekor egy erdeti sorsjegyet kap.

G. 50 Rudolf sorsjegyre á 3.60, 20 havi részletben

Ennél 10 személy, 50 Rudolf-sorsjegyre játszik, azaz minden személy annak egy tize részére, s minden személy az utolsó részlet lefizetésekor 5 sorsjegyet vesz át.

Továbbá az annyira megkedvelt társasajátékok

H. á 4 frt 25 kr. negyedévi részletben.

Ennél 20 személy, mindenikének annak 20-ad részére játszik, a befizetések tartama alatt

40 húzásban évenként

valamennyi Ausztriában kiadott sorsjegyekre, egy, kettő és négy sorsjegy hozzáadásával, és évenként az erdeti értékpapirokon folyó kamatokat is a befizetési napig kezdve. — A sorsjegyek végre vagy cladatnak s az esendő összeg arányosan felosztatik vagy tetszésszerint kiszolgáltatnak.

Különösen figyelmeztető az ujonnan rendezett K. társaság 10 személyre 10 forintjával 20 negyedévi részletfizetéssel 41 sorsjegyre, és pedig: 1 egész 1860-ki 500 frtos, 2 egész 1864-ki, 1 egész 1854-ki 250 frtos, 1 egész 1839-ki 250 frtos, 2 hitel, 1 egész triesztli, 1 gözhajózási, 2 Esztergházy, 2 Salm, 3 Palffy, 2 Clary, 3 Genesis, 3 budai, 3 Windischgrätz, 3 Waldstein, 3 Keglevich, 3 Rudolf és 3 Como sorsjegyre.

Ezen társaságok bármelyikébe tetszés szerint mindenki beléphet, anélkül, hogy az egyik résztvevő a másikkal törődnék.

Még arra is bátrak vagyunk a t. cz. közönséget figyelmeztetni, hogy kivánatra különnemű sorsjegyet állitunk össze, a szokat t-ts és szerinti határidőre történendő részletfizetésekre áruba bocsátjuk, melyet különösen alakuló magán sorsjegy-társulatoknak ajánlunk.

Levél utáni megbízások gyorsan és pontosan teljesitetnek. Tudakozódásokra azonnal válasz adatik, s kivánatra kimerítő részletfizetési tervezetek és 1866-ik évi sorsolási naptárakkal szolgálunk.

Bizományosoknak a legméltányosb jutalékkal kedveznk. (4—*)

Pränumeratons-Anzeige.

Unumgänglich nothwendig ist für Jedermann, der mit der jetzigen bewegten Zeit gleichen Schritt halten will, eine populär zeitgemässe Weltgeschichte. Die bisherigen, meist vortrefflichen Werke sind entweder zu umfangreich und kostspielig, oder sie sind zu gelehrt, mithin für die grosse Volksmasse nicht passend.

Die hier gebotene, neue und freisinnige Bearbeitung der Geschichte unserer Erde wird diesem längst gefühlten Mangel abhelfen und die Anschaffung in der Art erleichtern, dass man sich dieses Werk, das 3 Bände umfassen wird, in monatlichen oder 14-tägigen Heften zu dem billigen Preise von zu 25 kr pr Lieferung angeignen kann.

ALLGEMEINE WELTGESCHICHTE für das Volk (4—6)

Mit 100 Prachtillustrationen, nach den besten Quellen bearbeitet von L. von ALVENSLEBEN. — Erstes bis zweites Heft à 25 kr

L. v. Alvensleben, dessen Leben ein halbes Säkulum der Literatur angehört, hat 6-jährigen Bienenfleiss diesem Werke geopfert.

Die prachtvolle Ausstattung, jedes Heft mit 10 der feinsten Illustrationen, welche noch keine der bisherigen Weltgeschichten aufweisen kann, muss noch erwähnt werden.

In einigen Tagen erscheint das 12-te Heft, und ist die Vollendung vor Ablauf von 3 Jahren sicher in Aussicht.

Verlag von **Alb. A. Wendlkt** in Wien.

Zu haben in Gr.-Kanizsa bei J. WAJDITS u. Matulnik

Hirdetmény.

30 nap alatt leend az urak, hölgyek és gyermekek számára, minden gondolható nagyságban felszerelt kész vászonruhák egész raktára **az első és legnagyobb vászonruha-raktár és varró-intézet központi depot-jában, Bécs, Tuchlauben 11. sz.** folyóiratu eladása.

A valódiság, tisztaság- és a legszebb készitési módért, ugy viseletre alkalmas voltáért kezesség nyujtatik, és minden darab, mely a legjobban nem illik, vagy nem tetszik, **visszavételik.**

Kész uri ingek, legjobb kézi munka:

	frt. kr.		frt. kr.
Fehérfonál-vászoningek, sima	3 —	helyett csak	1 50
Finomabb nemű mellránczokkal	4 20	„ „	2 30
Finom irhoni vagy rumburgi ingek	5 —	„ „	2 80
Finom rumburgi ingek, kézi fonál	7 60	„ „	3 50
Legfinomabb rumburgi ingek, kézi munka	10 —	„ „	5 50

Kész nő-ingek, legjobb kézi munka s kézi himzés:

Sima vászon nőingek hajtással	4 —	„ „	1 90
Finom schweizri ingek, mellránczokkal	5 50	„ „	2 80
Uj divatu himzett	6 50	„ „	5 50
Eugenia, uj divatu, himzett	7 —	„ „	3 50
Marie-Antoinette-fűzőnyingek	6 50	„ „	3 —
Viktoria-, himzett valódi Valencienesel	16 —	„ „	7 —

Legjubb nő-pongyolák és haj-köpenyek:

Elegans, a legfinomabb perkail-ből	11 50	„ „	5 50
Angol kelméből, himzett	18 —	„ „	8 50
Női alsó nadrág-shirtingből, legfinomabb	7 —	„ „	2 —
Női nadrág, himzett vászon	6 —	„ „	2 80
Női kálé fűzőny, sima	5 50	„ „	2 50
Elegans, gazdagon himzett fűzőnyök	12 —	„ „	5 50
Női hálóingek, hosszu ujakkal	3—3 50—4 50		

Legfinomabb uri alsó-nadrágok:

1 frt 20 kr.—1 frt 50 krig; legfinomabb rumburgi 2 frt 20 kr.			
Irhoni szövés 48 rőf	34 —	„ „	17 —
Legfinomabb irhoni vagy rumburgi 50 rőf	60 —	„ „	24 —
Jó vászon-szobkendő, 6 db. 1 frt. 1 frt. 50. 1 frt. 80 kr. — 2 frtig			
Legfinomabb szobkendők, vászon-batiszt-ből is, 6 db. 2—2 frt 50 kr.			

Az áruczikk valódisága- s tisztaságáért kezesség nyujtatik. Ingek-melyek nem a legjobban illenek, visszavétetnek.

Mintaingek, ugy szintén minta-rajzolatok kivánatra megküldetnek. Vidéki megrendelések pünktet mellett. Uri-ingek megrendelésénél a nyakbőség bejelentése kéretik. (4—12)

PETERLONGO JÁNOS

fegyverszárnok INSBRUCKBAN,

jelenleg következő czikkeit ajánlja a czélbavő-fegyverek kaphatók:

Kézfőbőll 100 dalmata fegyver 1 frt 50 kr. — 18 frtig.
200 finom czifrázott fegyver vaszkovel 14, 16, 18, 20 frtig.
60 finom duplacsövű fegyver áruelővel 21—200 frtig.
100 duplacsövű czifrázott 50—150 frtig.
100 duplacsövű czifrázott ezüst-árral 80—200 frtig.
100 czifrázott fegyver 60—200 frtig.
egy sokhonk, csavar-pistolyok, revolver.
kinc-s.
továbbá gazdag választékban kaphatók minden-féle REVOLVEREK, revolver szobra-fegyverek, pistolyok.
Fegyverszerpódly nem szükségletetőn megrendelés azonnal kiszolgáltatik.
Készletes árjegyzék ingyen. (3—6)

K. k. erste landesbef. Fabrik

feuerfester und einbruchsicherer CASSEN

von

F. Wertheim & Comp.

in Wien,

Magazin: Stadt, Tuchlauben Nr. 11.

Diese unsere Fabrik, die grösste am Continent, beschäftigt die meisten Arbeiter, hat durchwegs die neuesten Maschinen mit Dampfbetrieb, deren vortreffliche Leistungen bezüglich der Accuratesse nie durch Handarbeit ersetzt werden können und hat bis jetzt gegen 14,000 Cassen fabricirt.

Unsere neuestes Schlosszprinzip ist das vollkommenste — bis jetzt von keiner anderen Fabrik erreicht, — und durch die ernsten technischen Autoritäten Europa's öffentlich documentirt.

Zur Erzeugung der Schlüssel wird eine äusserst sinnreiche construirte Maschine verwendet (Unicum am Continent), durch deren Manuischfaltigkeit man über 1 Million verschiedener Schlüssel erzeugt, ohne dass einer dem Andern ähnlich ist, also die 8 bisher Duplicate entstehen können, welches bei Handarbeit häufig vorkommen muss.

Um das grosse Vertrauen, welches wir bisher geniessen, zu erhalten und zu rechtfertigen, werden wir Alles, was im Gebiete der Möglichkeit liegt, anwenden, um diesem Vertrauensgeschäfte durch Verwendung des besten Material s wie der sorgfältigsten Arbeit Rechnung zu tragen. — Depots halten wir in allen Hauptstädten der Monarchie, sowie an ersten Plätzen Europa's ect. ect. (8—8)

Nyilvános köszönet.

Azon szives részvétért, melyel N.-Kanizsa és vidéke nagyon tisztelt közönsége, nagy érdemű elöljárói, ugy jóakarói, ismerősei és távoli rokonaim, boldogult férjem Rosenberg Zsigmond orvosnak elhunyta, illetőleg temetése alkalmával nyilvánitották s becses megjelenésükkel fájdalmaimat némileg enyhitették, fogadják mindnyájan őszinte köszönetemet s mély tiszteletemet.

N.-Kanizsán, 1866. mart. 20.

Rosenberg Zsigmond özvegye.

Cs. kir. osztrák, első amerikai és angol szabadítókkal oklevelezett

ANATHERIN-SZÁJVIZ

Popp J. G gyakorló fogorvostól Bécsben.

Bognergasse Nro 2 — Egy üveg ára 1 frt 40 kr. beczsomagolás 20 kr. Cs. kir. osztr. **FOG-PEP** ára 1 frt 22 kr. **FOG OLOM** ijukszfogakra önhasználatul ára 2 frt. 10 kr.

Növény **fog-por**, egy doboz ára 63 kr.

E jeles készitmény 15 évi fönállása óta hirre kapott és elterjedt Európa határain tul is. Használata különösen jótékonynak bizonyult be mindennemű **fogfájás** ellen, a száj lágy részének minden bajai ellen, könnyen vérző ing, skorbult stb. ellen. Fölolvasztja a nyilkát, miáltal megakadályozza a fogkő képződését, frissitőleg és izlésjavitólag hat a szájra, tehát teljesen megszünteti a rossz szagot, mely mesterséges vagy üres fogak, étel vagy dohányzás által származik. Mintán e szájvíz semmikép sem hat káros hatásu a fogakra és a szájrészekre, tehát kitünő szolgálatokat tesz, mint szájtisztitó-szer is, és ihlető ürgkorig teljes egészségben és friss ségben tartja a fogakat. Magas orvosi tekintélyek bizonyitványai elismerték ártatlanságát s ajánlhatóságát, és sok jeles orvos által ajánlatik.

Kapható N.-Kanizsán: Fasnelhofer József urnál. Belák J. gyógyszertárában. Wellisch, Rosenfeld A., Rosenberg J. és F. czégeknél. Warasdon Haller A. gyógysz. Kaposváron Kégl gyógysz. és Kohn J. Keszthely Weiss A. Czáktornyán Karasz A. Szegszárdon Brassay gyógysz. Bonyhádon Kramolin J. gyógysz. Pécsett Sachsay W., Sopron gyógysz. Zach és Hartmann, Z.-Egerszegen Stenn és Varga, Sziget vár on Wodl gyógysz. Szombathelyen Pillok gyógysz. és Rudolf A. gyógysz. Tolnán Schwarz M., Mohács Auber P. G., Posegán Balogh L. gyógysz. Fülegyházán Hofer gyógysz. uraknál. 3—*

Kivonat a „Neuen Preussischen Kreuz-Ztg" féle igazságból:

„A közönség nagyobb részének igen ajánlatos a fogak rendes tisztántartása végett, már kedves-ise miatt is, és sok más ilyen szerencsétlenségek kikerülésére dr. Popp J. G. bécsi fogorvos urnak jó hírnevű szájtisztitó Anatherin-szájvize, annak használatát és nagyobb terjesztése végett, örömmel szolgál. stb. stb.

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

A magyar országgyülés képviselőháza elé terjesztett Válaszfelirati Javaslat a legmágasabb királyi leiratra.

Felséges Császár és Király!

1. A legmagasabb királyi leiratot, melyet Felségedhez alázatos válaszfeliratunk folytán hozzánk intézni méltóztatott, mély tisztelettel vettük, s egyaránt szem előtt tartva polgári kötelességünket s azon ingatlan hűséget, melylyel a Királynak s Házának tartoznunk, a helyzet fontosságához mért komolysággal tanácskoztunk annak tartalma felett.

2. E legmagasb királyi leiratnak egy része a közös viszonyok iránt ezentul hozandó határozatokra, s az 1848-ki törvények némely részeinek átvizsgálására vonatkozik. Kapcsolatban állanak e tárgyak azon javaslattal, melyet — mint alázatos válaszfeliratunkban is kijelentettük — a közös viszonyok meghatározására és azok mikénti kezelésére nézve ki fogunk dolgozni. A legmagasb királyi leirat ezen részét tehát említett javaslatunkkal együtt fogjuk tüzetesen tárgyalni, s azzal együtt adandjuk elő annak idejében ezek iránt is nézeteinket és megállapodásainkat. Alapunk és kiindulási pontunk a pragmatica sanctio leend, melyre nézve a válaszfeliratban már előadtuk nézeteinket. Mellőzve e nézetek ismétlését, egyszerűen jelentjük ki újabban is hű ragaszkodásunkat mindazokhoz, a miket e részben ott elmondottunk.

3. De a mi a legmagasb királyi leirat azon részét illeti, mely a jogfolytonosság s a felelős miniszterium kinevezése és a törvényhatóságok alkotmányos hatalmának visszaállitása iránti kérelmünket megtagadja; erre nézve kötelességünk haladék nélkül felszóllalni, s tartozkodás nélkül feltárni Felséged előtt nézeteinket és fájdalmas érzelmeinket. Teszszük ezt azon tisztelettelteljes őszinteséggel, melyre a legmagasb királyi leirat is hivatkozik.

4. Mi a legmagasabb trónbeszédre felterjesztett alázatos feliratunkban azt kértük Felségedtől, a mi kétségtelen alapelve és mellőzhetlen kelléke minden alkotmánynak, hogy a jogilag fennálló törvények hajtassanak végre. Kértük ezt alkotmányunk alapján, világos törvények rendeleténél fogva, sőt czélszerűség tekintetéből is. Alkotmányunk 1848 óta fel van függesztve, törvényeink félretétettek és octroyált rendeletekkel cseréltettek fel, s még most is absolut hatalom alatt állunk. Összehivatott az országgyülés, hogy alkosson uj törvényeket, holott az eddigi törvények sem tartatnak meg; módositsa törvényeink lényeges részét, holott e törvények tettleg hatályon kivül tétettek, nem a törvényhozás, hanem a végrehajtó hatalom által.

5. Nemcsak az 1848-ki törvények vannak tetleg felfüggesztve, nemcsak azon törvények, melyeknek átvizsgálása követeltetik, hanem mindazon korábbi alaptörvények is, melyek a végrehajtó hatalom körét és korlátait szabják meg, s az alkotmány lényeges részét képezik.

6. Nem akarjuk mindezen törvényeket elsorolni, csak azt emlitjük még, hogy még most is fel van függesztve az 179°/₁ X-dik törvénycikk, mely azt mondja, hogy Magyarország független ország, saját önállással és alkotmánynyal bir; saját törvényei szerint kormányozandó és igazgatandó.

7. Fel van még most is függesztve a királyi hitlevelek azon ünnepélyes biztositása, hogy az ország alkotmányos jogait, törvényeit a király megtartja, és másokkal is megtartatja.

8. A pragmatica sanctiót, azon ünnepélyes alapszerződést, mely a trónnak szintugy, mint a nemzet joguinak legszilárdabb alapja, elismerte ugyan a legmagasabb trónbeszéd, de fájdalom, ez elismerés még eddig csak elvileg történt, mert az alkotmánynak visszaállitása, melynek ez elismerést nyomban kellett volna követnie, csak feltételesen igértetett, azon időre és azon esetre, ha az 1848-ki törvények némely részeit átalakitjuk. A sanctió pragmaticának azon része tehát, mely az 1715. III. t. cz.-re hivatkozva, kimondotta, hogy „Ő Felsége az ország karai és rendei felett nem akar másképen uralkodni és kormányozni, mint magának Magyarországnak eddig hozott vagy jövendőben országgyülésileg hozandó saját törvényei megtartásával,“ még most sincs tettleg és valósággal életbe léptetve.

9. Ezek támasztották bennünk azon aggodalmat, melyet válaszfeliratunkban őszinte bizalommal elmondottunk, midőn kijelentettük: hogy törekvéseinknek csak ugy lehet sikere, ha törvényhozási működéseinkben azon erős hit kiséri lépteinket, hogy a mit a király és nemzet együtt megállapitottak, azt csak a király és nemzet egyesült akarata változtathatja meg.“ Es volt egyik alapja buzgó kérésünknek; vigasztalást kerestünk a trónnál, tettleges megnyugtatást kértünk Felséged királyi hatalmától.

10. Aggodalmunkat a legmagasb királyi leirat sem oszlatja el, sőt növeli annak sulyát, midőn a jogfolytonosság gyakorlati alkalmazásának a jelen rendkivüli körülmények között csakis abban látja lehetőségét, hogy a törvények változtatása egyedül a törvényhozás jogosult tényezői közreműködése mellett eszközlendő országgyülési megállapodások alapján történik.“

11. A törvényhozási jog legszebb alkotmányos joga a nemzetnek. Fontos és üdvös az országra nézve, ha nem létezhetik más törvény, mint a melynek alkotásába az ország is beleegyezett. De hogy e jog valóság legyen, mulhatlanul szükséges, hogy az ekkép alkotott törvények végrehajtassanak és megtartassanak mindaddig, mig azokat az alkotmányos törvényhozás a rendes uton el nem törli, vagy meg nem változtatja. Ha a végrehajtó hatalomnak joga volna a törvényhozás rendes utján alkotott törvényeket végre nem hajtani, azok erejét felfüggeszteni, rendeletekkel cserélni föl, s a törvényt és alkotmányt mindaddig függőben tartani, mig a rendes törvényhozás azokat meg nem változtatja: akkor magát a törvényhozási jogot is valósággal a végrehajtó hatalom gyakorolná, vagyis a törvényhozás és végrehajtás tettleg ugyanazon hatalom kezében volna. Felséged az absolutismust fenntartani, ugy hisszük, nem akarja. Már pedig a törvényhozó és végrehajtó hatalomnak ily egyesitése, még ha ideiglenesen történik is, valóságos absolutismus.

12. Nem ilyen jogfolytonosság az, melyet az alkotmányos elv, a törvények s a királyi hitlevelek és fejedelmi eskük megalapitottak. A valóságos jogfolytonosság nemcsak a törvények alkotásának módjára, hanem azok megtartására és végrehajtására is egyaránt kiterjed.

13. Hivatkozik a legmagasb királyi leirat a történelemre is, állitva, hogy annak „lapjai nem egy példát hoznak fel, hogy hason körülmények között hasonló eljárás követtetett;“ s ajánlja nekünk e példák követését.

14. Tudunk, igenis, példákat a történelemben, hogy Magyarország alkotmányának lényeges részei megsértettek, sőt az egész alkotmány is felfüggesztetett: de tudjuk azt is, hogy midőn a fejedelem absolut hajlamu tanácsosai ellenére a törvényt és saját igazságérzetét követve, az alkotmányt ismét visszaállitotta, a visszaállitás nem volt azon feltételhez kötve, hogy az ország valamely, a törvényhozás rendes utján alkotott és királyi szentesitéssel megerősitett törvényt, melyet a fejedelem talán károsnak vélt, előbb módositson; nem mondatott, hogy mig a módositás meg nem történik, addig sem a károsoknak vélt törvények, sem az országnak egyéb lényeges törvényei, melyek a végrehajtó hatalom körére és korlátairra vonatkoznak, tettleg visszaállittatni nem fognak.

15. Első Leopold, midőn a magyar alkotmánynak közel tiz évig tartott felfüggesztését 1681-ben megszüntette, azonnal teljesen visszaállitotta az alkotmányos törvényeket. Nem kötött e visszaállitáshoz feltételeket, nem kivánta a törvények bármely részének előleges átalakitását még az arany-bullának az ellenállásról szólózáradékát sem jelölte ki, mint előlegesen eltörlendőt, pedig e záradék csakugyan veszélyes volt zsibbasztólag hatott a királyi hatalom erélyes használatára.

16. II. József uralkodása alatt is fel volt az alkotmány függesztve. S mikor 5 rendeleteit élte végnapjaiban visszavonta, s utána II. Leopold lépett a trónra, az alkotmány minden megszoritás, minden előleges feltétel nélkül, még koronázás előtt, azonnal teljesen vissza lőn állitva.

17. Ferencz császár és király 8 Felsége némely alkotmányos törvényeket mellőzött 1822-ben, s midőn a törvény ellen kiadott rendeleteit visszavonta, minden feltétel nélkül tette azt, s visszaállitván ismét a törvényeket, az 18²³/₁. évi III. törvénycikkben kijelentette azon meggyőződését, hogy a „király s az ország boldogsága a törvények pontos megtartásán és épségén alapszik.“

18. Hivatkozik Felséged a legmagasb királyi leiratban saját vallásos érzelmeire, s azt mondja, hogy az „országosan egybegyülte förendek s képviselők e vallásos érzelmekben fogják az ország alkotmányos létének legbiztosabb zálogát felismerni.“

19. Hódoló tisztelettel hajlunk meg e szent érzelmek előtt, s ha feladatunk az volna, hogy csupán egy nemzedék életidejére biztositsuk a nemzet jogait és alkotmányát, mint egyes polgárok, megnyugodhatnánk Felséged nyilatkozatában. De mi a magyar alkotmányt, mely fokonként fejlődött a nemzet életéből, mint századok művét vettük által őseinktől, s kötelességünk azt, a lehetőségig állandóul biztositva adni át utódainknak; kötelességünk oly biztositékról gondoskodni, mely ne csak egyes halandónak életére legyen szoritva, hanem kiterjedjen, s mint erős jogalap, ingatlanul átszálljon maradékról maradékra. Azon támasz, melyet Felséged vallásos érzelmei nyujtanak, Felséged magas személyéhez és életéhez van kötve. Közvetlen utódára nézve táplálhatjuk azon reményt, hogy szülőitől hasonló érzelmeket fog örökölni. De a később kor bizonytalanságai ellen mindez még nem elegendő oltalom. Jöhet egykor a trónnak oly örököse, ki az alkományt saját hatalmával felfüggeszti, s annak visszaállitását megtagadja mindaddig, mig a nemzet meg nem változtatja leglényegesb törvényeit. És akkor az ország sikertelenül hivatkozik a jogfolytonosság sérthetlen elvére. Hivatkozása ellenében felhozzák majd korunk példáját, s el fogják mondani, hogy ime, a XIX. század második felében is fel volt a magyar alkotmány függesztve, s annak a végrehajtó hatalomra vonatkozó része mindaddig nem állittatott vissza, mig a törvények lényeges részét a nemzet meg nem változtatta; felhozzák, hogy a nemzet képviselői megnyugodtak ebben, s megnyugvásuk által tettleg eliamerték a fejedelemnek ily messze terjedő hatalmát.

20. Meglennének ily módon fosztva utódaink azon egyetlen békés fegyvertől, melyet a hatalom szava ellenében használni szabad és kell, a jognak és törvénynek szelid, de erős fegyverétől. Képviselői allásunkban ily sulyos felelősséggel lelkiismeretünket nem terhelhetjük.

21. Azt mondja a legmagasabb királyi leirat, hogy Felséged „épen azért, mert a koronázást nem tartja egyedul ünnepélyes szertartásnak, tartózkodik oly törvényes határozmányok helyreállitásától, melyek sértetlen fenntartását esküjével erősiteni vallásos hite és lelkiismeretének sugallata egyiránt tiltja.“

22. De Magyarország alaptörvényei szerint nemcsak a koronázott király van kötelezve a törvények és az alkotmány megtartására, hanem minden uralkodó, ki az örökösödési törvény szerint a trónra lép, már koronázás előtt is köteles arra. E kötelezettség nem egyedül a királyi hitleveleken, és koronázási eskün alapszik, hanem össze van az kötve az öröklési joggal. Az 17²⁰/₁. évi III. törvény azt mondja, hogy Magyarország örökös királyát a hat hónap alatt teljesitendő koronázás előtt is illetik mindazon jogok, melyek az országnak alkotmányszerinti kormányzására vonatkoznak. A törvény tehát e jogokat egyenesen az alkotmány megtartásához kötötte. Maga a sanctió pragmatica pedig, különösen a III. czikk 1-ső §-ban azt rendeli, hogy Ő Felségének utódai Magyarország s a hozzá kapcsolt részek törvényesen megkoronázandó királyai, az ország törvényeit sértetlenül meg fogják tartani.

23. Ha ez közjogilag nem igy állana, ha a fejedelem csak a koronázási eskü letétele után tartoznék teljesiteni az előbb alkotott törvényeket, akkor minden trónváltozásnál egy oly időköz állana be, melyben a törvények ereje egyedül az uralkodó akaratától függene, minden trónváltozásnál ujra kellene szerzödni az uralkodóval, s egymást váltanák fel időnként az alkotmányosság és absolut uralkodás. A mit mi Felségedtől kérünk, nem azon királyi eskünél fogva kérjük, melyet megkoronáztatásakor leteend, hanem kérjük azon ünnepélyes alapszerződésnél fogva, mely a trónöröklésnek szakadatlan folytonosságát és alkotmányunk sértetlen fenntartását egyaránt biztositotta; kérjük azon szent és sérthetetlen eskünél fogva, melyet Felséged elődei és ősei ezen alkotmányra letettek.

24. A királyi hitlevélnek törvény szerint a koronázás előtt kell kiadatnia, s abban a fejedelem ünnepélyesen igéri a már alkotott, s az ezután országgyülésileg alkotandó törvények megtartását. A magyar közjog szerint csak a koronázott király szentesithet törvényeket, addig tehát mig a koronázás meg nem történt, jogilag az eddigi törvények állanak fenn, s a czélba vett változtatások csak a koronázás után emelkednek törvény erejére. Ha tehát Felséged az eddigi törvényeket tettleg el nem ismeré, az uj törvények pedig koronázás előtt sem tettleg, sem jogilag még nem léteznek: a koronázás előtt már kiadandó hitlevélnek tárgya sem lenne.

25. Kimondottuk alázatos válaszfeliratunkban, hogy nem kérünk politikai lehetetlenséget. Elmondottuk azt is, hogy átlátjuk a visszaállitás

nehézségeit, s késznek nyilatkoztunk megtenni mindent, a mi hatalmunkban áll, e nehézségek elhárítására. Mert azt hittük, hogy midőn a nemzet egész politikai élete forog kérdésben, mikor az alkotmány jövendő biztosságát kell a jogtalan előszámoknak, egykor majd előfordulható káros következésektől megóvni, a legnagyobb nehézségektől sem szabad visszarettennünk.

26. Fájdalommal látjuk azonban a legmagasabb királyi leiratból, hogy Felségedhez felterjesztett kérelmünk sikeretlen volt. Ohajtásaink semmi részben sem teljesittettek, a jogfolytonosság még azokra nézve is megtagadtatott, a miknek azonnali visszaállitása a jelen körülményekben sem fekszik a lehetőség határain kivül; s még azon törvényeink sem állittattak vissza, melyekre a királyi leiratban felhozott ellenvetések épen nem alkalmazhatók. Egy szóval: megtagadtatott alkotmányunk helyreállitása, és arra vagyunk utasitva, hogy az absolut kormányzat sulya alatt gyakoroljuk a törvényhozás alkotmányos jogát, s változtassuk és módositsuk alaptörvényeink lényeges részét, azon remény mellett, hogy ha e módositásokat Felséged legmagasb akarata szerint hozzuk javaslatba, akkor, de csakis akkor fog alkotmányunk visszaállittani.

27. Felhozza a legmagasb királyi leirat azt is, hogy az 1848-diki II., III. és IV-dik törvényczikkek némely rendeletei egyenesen a királyi jogokba ütköznek.

28. Kimondottuk alázatos válaszfeliratunkban, hogy fejedelmünk törvényes jogait csorbitani nem akarjuk, s meg vagyunk győződve, hogy a törvények alkotásánál mindig komolyan megfontolandó, ha czélszerü-e valamely királyi jognak megszoritása. De a végrehajtó hatalom körében maguk a törvények határozzák meg a királyi jogokat, s ezeket a törvényekkel ellentétbe állitani nem lehet. Minden alkotmány, első keletkezésekor is, kifejlődésében is, korlátozza egyszermásszor az előbb gyakorlott fejedelmi jognak valamely részét: de azért az ily törvényt is meg kell tartani mindaddig, mig a törvényhozás meg nem változtatja. Magyarországban a királynak minden joga szintugy a törvényen alapszik, mint a nemzet jogai; s a legfőbb hatalmat is a törvény adta a magyar királynak. Elismerte ezt azon fejedelem is, ki a dicsőségesen uralkodó házból első lépett a pragmatica sanctio alapján a magyar trónra, midőn az 1741. XI-ik törvényczikk 2. §-ában e kifejezést használja: „azokban, melyek a neki engedett legfőbb hatalomtól függenek."

29. Kétségtelen királyi jog a törvények szentesitése, s e jogával él a fejedelem, ha valamely törvénytől, mely a királyi jogot korlátozná, a szentesitést megtagadja: de ha már szentesittetett a törvény, annak végrehajtását megtagadni, nem tartozhatik a királyi jogok közé. Ha tehát eddigi törvényeink módositásáról, vagy ujak alkotásáról fogunk majd tanácskozni: figyelembe veendjük mindig a királyi jogokat is, s törvényjavaslataikat a szerint készitendjük, a mint a király és haza egyesült érdeke kivánja. — De a legmagasb királyi leiratban felhozott ellenvetést nem lehet ugy értelmeznünk, hogy az a törvények végrehajtását is gátolná.

30. Azt mondja a legmagasb királyi leirat, hogy „a megyei rendszer az ország első alapitójának uralkodásától kezdve, folytonos gyakorlat által a nemzet életébe szövődött, s az 1848-diki törvények, midőn az ország közkormányzatának alakját megváltoztatták, a nélkül, hogy azt ezen ősi intézménynyel összhangzásba helyezték volna, oly elvi ellentétet állapitottak meg, melynek megoldása csak a legbehatóbb tanulmányozás és komoly megvitatás alapján várható."

31. Igenis, Felséges urunk, az 1848-ki törvények lényegesen megváltoztatták az ország közkormányzatának alakját, megváltoztattak több ősi intézményt is, mert megalakitották Magyarország aristocraticus alkotmányát, s azt a nép egyenjogusságának szélesebb alapjára fektették. Megértették az 1848-i törvényhozók az örök igazságmivoltát, s nem akarták ellenállani a haladó kor követeléseinek; nem várták be azon bisonyos következő időpontot, midőn annak akarva sem tudtak volna ellenállani. Sok baj és veszély követte határozataikat: de sokkal sulyosabbak azon veszélyek, melyeket előrelátásukkal e hazától elháritottak.

32. Az alkotmánynak ezen átalakitása tette szükségessé azt is, hogy az előbb fennállott testületi kormányzat helyett, a kormányzatnak oly alak állatott, mely Európának más alkotmányos népeinél is az alkotmányos szabadság legnagyobb biztositékai s a czélszerü közigazgatás legjobb [illegible] tartatik.

33. Azon másfél évtized, mely alatt a kor[illegible] testületileg igazgatták Magyarországot, meggyőzte az 1848-ki törvényhozókat, hogy nem volna czélszerü még továbbra is fenntartani oly kormányzatot, mely törvénysértései által az ország sérelmeit folyvást szaporodó óriási halomra növelte, s hozzáférhetlen volt, mert a nemzet panaszai ellenében mindig a fejedelem magasztos nevét, szentséges személyét állitotta előtérbe, saját hibáit, sőt bűneit is a királyi palásttal igyekezett takargatni.

34. Visszaemlékeztek a törvényhozók azon időre, midőn I. Ferencz királyunknak a nem felelős magyar kormányszék férfini törvénysértést tanácsoltak, s az ő tanácsukra kiadott rendeleteknek eszközlői voltak, és e bünükért feleletre nem vonathattak, mert védte őket a király neve, s ámbár a jó és igazságos fejedelem, az ország rendei által felvilágositva, nemes őszinteséggel kijelentette, hogy fájnak a történtek atyai szivének, vétkes tanácsosai mégis hivatalban maradtak.

35. A testületi kormányzatnak ezen hibáit s a káros következményeket, melyek e hibákból származtak, az alkotmányos felelőség hiánya okozta; s e hiány a kormányzat testületi rendszerében feküdt. Voltak ugyan a kormányszékeknek tiszteletre méltó jeles tagjai, kik hüen ragaszkodtak a törvényhez és alkotmányhoz, de még azok sem valának képesek elháritani vagy orvosolni a hibákat, melyek a felelősség nélküli testületi rendszernek voltak következményei.

36. Az 1848-iki törvényhozás tehát, midőn a népet felemelte és jogegyenlőség alapján szabaddá tette, biztositani kivánta egyszersmind a néppel megosztott alkotmányos szabadságot s a közjogilag ujjá született ország ezernyi fontos érdekeit, s e biztositás tekintetéből is felelős kormányról kellett gondoskodnia, nehogy a felelősség nélküli testületi kormány kezei között lassankint hanyatlásnak induljon, a mit a nemzet s fejedelem egyesült akarata a hon javára megállapitott.

37. Változott időnként hazánkban is, mint másutt, a kormányzat alakja. A testületi kormányzat nem a régibb korból származott által mi reánk, hanem itt is, mint máshol, csak a közelebb lefolyt pár században fejlett ki, de majd mindenütt csak addig állott fenn, mig az aristocraticus intézményeknél fogva a rendi alkotmány fennállott. A tapasztalás és a történelem ezen tanulsága bizonyitja, hogy a nép egyenjogusságára alapitott alkotmányos szabadságnak és népképviseleti rendszernek mellőzhetlen követelménye a felelős miniszterium és parlamenti kormány. Testületi kormányzat, mely mellett a felelősség kivihetetlen, és a népképviseleti rendszer együtt meg nem állhatnak. Midőn tehát az 1848-iki törvényhozás a nép képiseletet megállapitotta: a testületi kormányzat alakját tovább fenn nem tarthatta.

38. Magyarország alkotmányának egyik legszebb gyöngye a megyei rendszer. Ősi intézmény ez, valamint alkotmányunk is ősi, mindenik a nemzet életéből fejlődött ki, s épen azért egyik ugy, mint a másik, időnként a nemzet életének fejlődése szerint alakult. Szent-István idejében valamint az alkotmány, ugy a megyei rendszer is, bizonyosan sokban különbözött a mostanitól. Fejlődő nemzeti életünk hozta létre azon átalakulást, mely 1848-ban a nép jogegyenlőségére fektette alkotmányunkat. Ez átalakulás után a megyei rendszer sem maradhatott többé aristocraticus, s az önkormányzat azon jogát, mely a megyei rendszerben fekszik, a kiváltságos osztály kizárólag többé nem gyakorolhatta, ki kellett azt terjeszteni a népre is. Tehát ugyanazon ok, mely a közkormányzat alakját megváltoztatta, tette szükségesekké azon változtatásokat is, melyeket a megyei rendszer alkatrészeire nézve tett az 1848. XVI. és XVII. törvényczikk.

39. De megvagyunk győződve, hogy a közkormányzat alakjának megváltoztatása, a megyei rendszerrel semmi elvi ellentétben nincs, sőt hitünk szerint, e kettő egymással összhangzásban van. Azon lényeges változtatást, a mi az 1848-ki törvények folytán a megyének követválasztási és utasitási jogára nézve közbejött; nem a törvényben felállitott felelős miniszteri rendszer okozta, hanem az a democraticus alapra fektetett népképviseleti rendszernek szükséges következménye.

40. Egyébiránt nem kivánunk jelenleg e tárgy felett bővebb elméleti fejtegetésekbe bocsátkozni, csak a tapasztalásra hivatkozunk. A felelős miniszterium s az 1848 iki törvények szerint alakitott megyék öt hónapig állottak fenn együtt, s ez öt hónap alatt a miniszterium és megyék között surlódás nem volt, a kormányzat e miatt fel nem akadt, elvi ellentét közöttök nem mutatkozott, s a közigazgatás gyorsabb, olcsóbb s a népre nézve is kielégitőbb volt, mint azon időnként egymást váltó provisoriumok alatt, melyekkel azóta kisérletek tétettek.

41. Voltak azon idő alatt is bajok és sulyos nehézségek az országban, de azok nem a felelős miniszterium és a megyei rendszer közötti viszonyból származtak, hanem azon átkos belháborúból, melynek okairól és okosóiról most hallgatni kivánunk. Azon rendetlenségek pedig, melyek az 1861. megyei élet ellen felhozatnak, egyenesen azon félszeg eljárásunk voltak következményei, mely a megyei hatóságokat felelős miniszterium nélkül állitotta vissza, megszoritotta azok alkotmányos hatáskörét, s magában a megyében, a megyétől ki-álló, attól s a magyar kormánytól egészen független, idegen hivatalnoki testületet hagyott meg.

42. Bizonyitja e, példa, hogy a felelős miniszterium és a megyei rendszer nincsenek egymással ellentétben, s megállhatnak együtt, de csakis együtt állhatnak meg czélszerüen. Ugyan ez áll a kerületekre és városokra nézve is, melyekre maga a l. m. k. leirat sem terjeszti ki fenntebbi észrevételit.

43. Azon ellenvetés, hogy a megyék rendezéséről szóló törvények hiányosak és ideiglenesek, csak arra szolgálhat ösztönül, hogy e törvények országgyülésileg javittassanak, de nem elegendő ok arra, hogy addig is, mig ki nem javittatnak, meg ne tartassanak. Nincs emberi mű, melynél tökéletesebbet alkotni nem lehetne; nincs alkotmány, melynek hiányai ne legyenek. S ha e miatt alkotmányt és törvényt fel lehetne függeszteni: akkor lehetetlen volna minden alkotmányosság, s bizonytalan és ingatag általában minden államgépezet. Ideiglenes, igenis, az emlitett két törvény: de ez ideiglenességnek valódi értelme nem az, hogy a törvényt időközben is fel lehet függeszteni, mindaddig mig a törvényhozás ujra nem készüli, hanem az, hogy a legközelebbi országgyülésen teendő intézkedésig ezen törvényt kell megtartani.

44. Hivatkozva tehát mindazokra, miket válaszfeliratunkban a felelős miniszterium kinevezését, a megyék, kerületek és városok alkotmányos hatóságának visszaállitását illetőleg előadtunk, ujabban is kérjük Felségedet, hogy ezek iránt kérelmeinket kegyelmesen teljesiteni méltoztassék.

45. Válaszfeliratunknak az országgyülés kiegészitését tárgyazó részére a legmagasb királyi leirat azt mondja, hogy miután az erre vonatkozó kérdések Horvát- és Tótországok közjogi viszonylatának szerencsés megoldásával állanak kapcsolatban, azok e viszonylatokkal együtt lesznek tüzetesen tárgyalandók. De miután a mi kérelmünk nemcsak oly részekre és tartományokra vonatkozott, melyek közvetlen Horvátországhoz, és azzal együtt a magyar koronához tartoznak, hanem olyanokra is, melyek közvetlen Magyarország területének részeit képezik: kénytelenek vagyunk e részben ismételni a válaszfeliratban foglalt kérelmünket.

46. Fájdalommal látjuk a legmagasabb királyi leiratból, hogy azon kérelmünk, melyet politikai vádak folytán elitélt, vagy számüzött honfitársaink érdekében Felségedhez alázatosan felterjesztettünk, ezuttal szintén sikeretlen volt, s annak teljesitése a koronázás utáni időre halasztatott. Vegye Felséged kegyelmesen tekintetbe, hogy a szenvedőnek minden órája kinos, és engedje reménylenünk, hogy a mit kérő szavunk Felségedtől kieszközölni gyenge volt, azt saját atyai szivének sugallata mielőbb valósitni fogja.

47. Feladatunk, melynek szerencsés megoldásától függ a hazának boldogsága, rendkivül fontos és nehéz. Nyugott kebel, csüggedést nem ismerő kitartás, s a szebb jövőnek állandóságában vetett bizalom szükséges azon munkához, mely minden erőnket és igyekezetünket igénybe veendi. De zavarja keblünk nyugalmát, zsibbasztja erőnket annak tudása, hogy alkotmányunk és törvényeink most is felvannak függesztve, s midőn a nehéz munkához fogunk, minden egyébre nézve alkotmányon kivül állunk. Jogfolytonosságot kértünk és felfüggesztett törvényeink visszaállitását; kimondottuk; hogy nem kérünk politikai lehetetlenséget: és kérelmünk minden részeiben megtagadtatott, nehéz feladatunk sikeres megoldásáig. Ismét kérjük Felségedet, mentsen meg bennünket és az egész országot azon sulyos aggodalomtól, hogy a jogfolytonosság tettleges elismerése nélkül mindaz, a miben komoly megfontolás után és talán áldozattal is megállapodnánk, oly alapra lenne épitve, mely a jelen példa folytán egykor ingataggá válhatik.

48. Bizalmunkat egyedül Felséged atyai szivébe vetjük. Egyedül Felséged fejedelmi bölcsességétől reméljük alkotmányos életünknek oly biztositását, mely ismét visszaadja keblünknek azon hitet, hogy amit a király és nemzet egyesült akarata megállapitott, fenn fog az állani a távol jövőben is jogilag és tettleg, mindaddig, mig a király és nemzet egyesült akarata ismét másképen nem intézkedik.